

43863

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ *SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TANZİMAT'IN TÜRK MÜZİĞİ'NE ETKİLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GÜLAY KARMAHİMUTOĞLU

GÜZEL SAN'ATLAR ANA SAN'AT DALI
MUSİKİ SAN'AT DALI
TÜRK SAN'AT MÜZİĞİ ALANI

Haziran 1995

TANZİMAT'IN TÜRK MÜZİĞİNE ETKİLERİ

43863

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GÜLAY KARAMAHMUTOĞLU

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 12 Haziran 1995

Tezin Savunulduğu Tarih : 30 Haziran 1995

Tez Danışmanı : Prof.Dr.Selâhattin İÇLİ

Diğer Jüri Üyeleri : Yrd.Doç.Şerife GÜVENÇOĞLU

Yrd.Doç.Fatma GÖKDEL

HAZİRAN 1995

ÖNSÖZ

Türk Müziği alanında günümüze kadar nota neşriyatı, nazariyat kitapları, ansiklopedik eserler, tarih ile ilgili bilgiler ve ders notları küçümsenemeyecek ölçüde yayınlanmıştır.

Her konusunda ayrıntılı araştırmalar yapmakla müziğimiz bütün yönleriyle aydınlığa çıkmış olacaktır. Bu çalışmalar arasında "tez"lerin de önemli bir yeri vardır. Konservatuarımızın açılışından bu yana, yayınlanmış olan bilgilerin ışığında hazırlanan tezlerin zamanla çoğalması sevinç vericidir.

Ana hatlarıyla bilinenleri detaylamak, örneklemek yanında yeni yaklaşım, yorum ve görüşlere de yer vermek; bilimsellikle cesaret arasında bir denge kurmak şartıyla "tez" teriminin bir gereğidir.

Bu tezin hazırlanışında bana yol gösteren, olanaklar sağlayan hocam ve danışmanım Sayın Prof.Dr.Selâhattin İÇLİ'ye, öğretim görevlisi Sayın Dr.Eser Ciner ÇOLAKOĞLU'na, öğretim görevlisi Sayın Feridun ÖNEY'e, Türk Filologu ve Besteci Sayın Fethi KARAMAHMUTOĞLU'na teşekkürü bir borç bilirim.

Gülay KARAMAHMUTOĞLU

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	ii
İÇİNDEKİLER	iii
ÖZET	v
SUMMARY	vi
BÖLÜM 1 : GİRİŞ	1
BÖLÜM 2 : TANZİMAT DÖNEMİ'NDE OSMANLI İMPARATORLUĞU	2
2.1. Sosyal Yapı	2
2.2. San'at	2
BÖLÜM 3 : TANZİMAT DÖNEMİ'NDE MÜZİK	7
3.1. Dönem Padişahları ve Müzik Anlayışları	7
3.1.1. II.Mahmud	7
3.1.2. Sultan Abdülmecid	8
3.1.3. Sultan Abdülaziz	9
3.2. Askerî Müzik	11
3.2.1. Tanzimat Dönemi Öncesi	11
3.2.1.1. Mehterhane	11
3.2.2.2. Yapısı ve Düzeni	11
3.2.2.3. Repertuarı	12
3.2.2.4. Müziğimize Kazandırdıkları	13
3.2.2. Tanzimat Dönemi'nde	13
3.2.2.1. Muzika-yı Hümayûn	13
3.2.2.2. Yapısı ve Düzeni	14
3.2.2.3. Repertuarı	16
3.2.2.4. Müziğimize Kazandırdıkları	17
3.3. Batı Tarzındaki Müzik Çalışmaları	18
3.3.1. Notasyon	18
3.3.1.1. Tanzimat'tan Önce	18
3.3.1.2. Tanzimat'tan Sonra	19
3.3.2. Opera	20
3.3.3. Bale	21
3.3.4. Orkestra ve Çokseslilik	22
3.3.4.1. Repertuarı	23
3.3.4.2. Saray'daki İlk Orkestra Şefleri	23
3.4. Değişen müzik Anlayışı ve Uygulamaları	24
3.5. Türk Müziği Çalışmaları	25

3.6.	Toplunun ve Klâsik Türk müziği Bestecilerinin Yeni Tarz Müziğe Bakiş Açıları	27
BÖLÜM 4	: TANZİMAT DÖNEMİ MÜZİSYENLERİ	30
4.1.	Saray'daki Batılı Çalışmalara Yön Verenler	30
4.1.1.	Giuseppe Donizetti.....	30
4.1.2.	Callisto Guatelli	31
4.2.	Ülkeye Gelen Diğer Batılı Müzisyenler	32
4.2.3.1.	List, Franz	32
4.2.2.2.	Luigi Arditi	32
4.2.3.	Mariani Angelo.....	32
4.2.4.	Pisani B.	32
4.2.5.	Vieuxtemps Henri	33
4.3.	Dönem Padişahları İçin Eser Veren Batılı Müzisyenler	33
4.4.	Batı Tarzında Eser Veren Müzisyenlerimiz	34
4.4.1.	Dikran Çuhacıyan	34
4.4.2.	Mehmed Ali Bey	34
4.4.3.	Notacı Emin Efendi	34
4.4.4.	Muzikalı Kemânî Ali Haydar Bey	34
4.5.	Dönemi'n Türk bestecileri	34
4.6.	Dönemi'n Türk müziği Bestecilerinin Rağbet Ettiği Güfte Şairleri	37
BÖLÜM 5	: TANZİMAT DÖNEMİ'NDEKİ MÜZİK ESERLERİ	39
5.1.	Batı Tarzında	39
5.1.1.	Opera	39
5.1.2.	Bale	40
5.1.3.	Batılı Müzisyenler Tarafından Dönem Padişahları İçin Bestelenen Eserler	40
5.2.	Klâsik Türk Müziği Tarzında	42
5.2.1.	Padişahlara Bestelenen Methiyyeler	42
5.2.3.	Tanzimat Dönemi'nden Günümüze Ulaşan Türk Müziği Eserleri.....	43
SONUÇ		217
KAYNAKLAR		222
ÖZGEÇMİŞ		224
EK'LER		225

ÖZET

"Tanzimat Dönemi'nin Türk Müziği'ne Etkileri" konulu bu çalışma; İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Musikî Sanat Dalı, Türk Sanat Müziği Alanında Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlanmıştır.

Tanzimat Dönemi'ndeki müzik hayatı; o yıllarda içinde bulunan devlet düzeni de incelenerek ele alınmış, bu düzen içinde ülkemizdeki müziğin ne durumda olduğu ve ne gibi gelişimler gösterdiği, araştırılmıştır.

Burada, Tanzimat Dönemi padişahlarının müziğe bakış açılarına, askerî alanda yapılan batılı hareketlerin askerî müziğimize getirdiklerine ve bunun bir sonucu olarak Saray'daki Batı tarzı çalışmalara, değişen müzik anlayışı ve uygulamalara, devam eden Türk müziği çalışmalarına, toplumun ve klâsik bestecilerimizin yeni tarz müziğe bakış açılarına yer verilmiştir.

Dönem'in müzisyenleri ve besteleri belli bir sistem içinde, eksiksiz biraraya getirilmeye çalışılmış ve elde edilen bilgiler geniş bir şekilde anlatılmıştır.

Böylece Tanzimat Dönemi hareketlerinin müziğimiz ve bestecilerimiz üzerinde gösterdiği etkiler tespit edilmek istenmiştir.

Müziğimiz açısından Tanzimat yıllarına ait bilinmek istenen özelliklerin toplu halde bulunabileceği bir kaynak olmasına yönelik bu çalışmanın, müziğimizin geleceği bakımından daha sonraki çalışmalara da faydalı olacağı kanaatindeyim.

SUMMARY

This study, regarding "The Affects of The Period of Tanzimat to Turkish Music", has been prepared as a master thesis for The Technical University of Istanbul, Institute of Social Sciences, Turkish Music Division. The musical life in The Period of Tanzimat has been examined with a literature survey covering The Ottoman Empire regularly at that time and, the development and the conditions of our music in this regularity.

In this study; the view-point of The Sultans of Ottoman Empire to the music of The Period of Tanzimat, western style novelty carried out in military field and its affects to military music and, as a result of this, westerner studies in palace, changing musical approach and practice, Turkish music studies continuing at that time, the view-point of our classical composers and community to new-style music have been indicated.

The musicians and the compositions of that period of time have been tried to gather in a specific system and, the knowledge taken from this exertion has been widely expressed. Thus, the influences of the activities of The Period of Tanzimat to our music and composers had been tried to determine.

It is expected that; this study which was prepared as a reference concerning the characteristics of The Period of Tanzimat in a collected form, is also usefull for the later studies and, to light the way for the future of our music.

Tanzimat means reorganizing as a vocabulary. Meanwhile, Tanzimat in Ottoman History means the political and social reforms made in Ottoman State in 1839. This reorganizing was tried to make by taking "Western" as a complete model.

Ottoman Organizations taking a place between the best organizations of the world were run orderly at least three hundred years but, they lost their influences since increasing technological and intellectual movement of western countries so, they became hardly exist against those developments. Therefore, to catch the improving world and to be contemporary with western, Tanzimat activities had been started. In Ottoman History those activities were called "The Period of Tanzimat" or "The Period of Westernize."

Tanzimat Edict was written and signed by Sultan Abdülmecid (1823-1861) and announced to the community by grand vizier Mustafa Reşid Pasha (1799-1857) in Gülhane Plaza (1839). Tanzimat Edict is also called "Gülhane Hatt-ı Hümayûnu." After this edict announced The Period of Tanzimat and reform started (1839-1876).

Tanzimat activities in political and social areas change the life-style of Ottoman Community and, these changes indicate themselves in The Ottoman Arts and mostly in music.

Although Tanzimat Edict was announced in Sultan Abdülmecid's Period, his father's (Sultan Mahmud II) sultanate years prepared The Period of Tanzimat. Sultan Mahmud II (1785-1839) abolished the army "Nizâm-ı Cedid" which was established by Sultan Selim III (1761-1808) and, established new army "Asâkir-i Mansûre-yi Muhammediye" to fit the conditions at that time and westerner developments. Mehterhane, which was boosted the army's morale during the wars and accompanied the soldiers training until that time, discarded this new style army. There upon, Sultan Mahmud II. had Giuseppe Donizetti (1788-1856) who was a brother of famous musician Geatano Donizetti (1797-1848) charged so, "Muzika-yı Hümayûn" which was a new military band of palace and, accompanist of new style army, established (1826).

Firstly, Donizetti learned "Hamparsum notation" that was used at that time and he translated the compositions written in Hamparsum notations to Western Staff notations. He taught Western staff notations to the students of Muzika-yı Hümayûn. Repertoire including classical music compositions of that time and Western style marches performed before sultan.

Muzika-yı Hümayûn continued to improve during The Period of Sultan Abdülmecid. In this period a chorus added to the military band. Sultan Abdülmecid had a theater constructed inside Dolmabahçe Palace because he liked classical music, opera and ballet.

In palace, Western music was in great demand during The Period of Sultan Abdülmecid and Sultan Mahmud II. Beside this the musicians of Muzika-yı Hümayûn also accompanied a lot of opera and ballet coming from Western countries. In Beyoğlu, a district of Istanbul, many theatres opened and community had the possibility of following the westerner arts. After Muzika-yı Hümayûn established, classical music entered in our country officially.

The Sultans of Tanzimat are Sultan Mahmud II (1785-1839), Sultan Abdülmecid (1823-1861) and Sultan Abdülaziz (1829-1876).

Sultan Mahmud II was a progressive. He was interested in Classic music and tried to settle this music down in palace. Meanwhile he loved Turkish classical music and watched over. He was also a good musician and composer. He had good compositions in Turkish notations Sultan Mahmud II, is the first composer of Turkish march (The March of Acemaşîran).

Sultan Abdülmecid was also a good composer but he liked classic music. During his sultanate, he imported a lot of pianos from Europe to his palace. Interest of palace to Classical Turkish Music, has been decreased during The Period of Abdülmecid. On the other hand, classical Turkish Music continued its existence. Some great Turkish music composers and musicians of that period of time, denied the interest of Sultan Abdülmecid and palace to Western style music. Some of those composers like Hacı Arif Bey (1831-1885), Rifat bey (1820-1888) continued to live in palace to have our classical music survived and the others like Hammâmizâde İsmail Dede Efendi (1778-1846), Dellâlzâde İsmail Efendi (1797-1869),... moved away from palace and inclined towards the community.

Sultan Abdülaziz (1829-1876) liked Classical Turkish Music more than his brother Sultan Abdülmecid did. In his period of time Classical Turkish music led the way again but it took a short time. Sultan Abdülaziz was interested in arts and music particularly. Although he had some compositions in Classical Turkish Music form, He was not interested in music like Sultan Mahmud II and Sultan Abdülmecid.

The affects and the results of The Period of Tanzimat to our music are as follows;

During the Period of Tanzimat, Western style activities in political and social fields have been made and the army has been reorganized. As a result of these studies, our military music inclined toward western. Instead of Mehterhane which was suitable for old fashioned army, Muzıka-yı Hümayûn has been established. Sultan Mahmud II sent for musical teacher from Europe. New Western style music suitable to new army has been taught to the cadets. So, Western music did its first enter to our country officially.

Giuseppe Donizetti coming from Italy by order of Sultan Mahmud II, changed musical notations. Instead of Hamparsum notation which was widely used at that time, Western "Staff" notation has been started to use. Hamparsum notation consisted of Armenian letters. This notation did not have a staff. In new notation (Western Staff notation), there was no sign suit to Classical Turkish music requirements for long.

Muzıka-yı Hümayûn was a military band which was formed by military musicians but it was not the band only accompanied the army. Meanwhile Muzıka-yı Hümayûn held a position to serve as an orchestra of European opera and ballet come to Istanbul and attempted polyphonic music so, polyphonic and orchestral work in our country started.

First opera and ballet activities of Ottoman started before Tanzimat (nineteenth century). European Artists come to Istanbul and they performed opera and ballet in many entertainments arranged in palace. In The Period of Tanzimat, many theatres have been opened in Beyoğlu and the community had the opportunity to follow these

performances. Remembered names from these theatres were Naum's Theatre, Güllü Agop ... Interest of that kind performances has been increased because sultan watched them time to time. So, community of the capital started to have Western culture gradually. Previously, European Artist had the roles in the opera and ballet performances afterwards, Turkish artists started to have the role in those performances.

During those years, very European Monarch had his own theatre in palace. So, Abdülmecid had a theatre constructed against Dolmabahçe Palace. Many famous Classical music artist entertained in this theatre.

Because of Western style activities in The Period of Tanzimat, Classical Turkish music become marginal from time to time but, continued its existence in palace. Although, Sultans of Tanzimat, Sultan Mahmud II, Sultan Abdülmecid and Sultan Abdülaziz were interested in Classic music, they also protected Classical Turkish Music. Sultan Mahmud II was a musician and eager of music so, he got the classic music established in our country officially. Although he had the compositions in Classical Turkish music's form, he had composed a march called The March of Acem Aşiran so, he was the first Turkish Composer who had a Western style march. Sultan Abdülmecid had an education of Classical music and piano, starting from his childhood. He was good at playing the piano and knew the theoretical of Classical music, as a result of this, he liked Classical music too much. During his sultanate, in palace, Classical music was in demand. He was not interested in Classical Turkish music and, did not know much. Although he protected Classical Turkish music in palace, it was no longer in demand during his sultanate, Sultan Abdülmecid invited famous musicians of the world, Franz Liszt was one of them. Sultan had custom-made pianos ordered from Europe for his children and Harem. So, he encouraged his family to Classical music. Sultan Abdülaziz did not like Classical music as much as Sultan Abdülmecid did. He did not like Western style entertainment in palace anyway. He was eager of Classical Turkish music and he had some Classical Turkish music compositions. During his period, our music was in demand again but, it lasted no longer. Although he liked arts and music he was interested in sport.

In the Period of Tanzimat demand to the polyphonic music studies and opera performances have been continued in Ottoman Palaces. There were female students in Muzika-yı Hümayûn and, this was the most important characteristics of The Period of Tanzimat. They performed as a musician in band and orchestra in palace. More over, there was a female ballet trup in palace called "Kızlar Fanfarı". Kızlar Fanfarı which was accompanied by the orchestra consisted of females, performed many ballet before Sultan in palace only.

The number of the composers of Classical Turkish music decreased during that period in palace but, they continued to compose. The movement starts in our classical music and, its affects reaches

today's Republic. This movement is called "Şarkı Besteciliği (Song Writing)". Song becomes the most important form of Tanzimat. Until that time, Classical Turkish music composers have the forms peşrev, kâr, beste, ağır semâî, yürük semâî, saz semâîsi in general. They were not interested in songs because song was an easy form.

Hacı Arif Bey (1831-1885) is the pioneer of "Şarkı Besteciliği" movement. He inclined to song forms which were understood and liked by the community of Ottoman. But, this song form was different from old song forms. Hacı Arif Bey added some rules to the song form. He made some changes; the number of the line (from four to six and eight) and, tempo (transition of tempo) of song. So, the song form gained a different style.

The Music of Tanzimat can not be defined as "The Palace Music" because this music also leaned to the community of Ottoman. Briefly, Classical Turkish music which was performed for comprehension of "art for art" until that time, was changed to the comprehension of "art for public". Decreasing interest to Classical Turkish music in palace caused to adopt this comprehension.

Classical Turkish music in The Period of Sultan Selim III, started to include romantic elements and, considered important to personal feelings. This consideration continued in The Period of Tanzimat. After this, in compositions instead of "Love of God", theme concerning "Human Love" has been expressed. With the movement of song, lyrics had been taken from the poets of that time. Shortly, during The Period of Tanzimat, our music caused to lose interest to classical style and, feelings were most important place.

Many Classical Turkish music composers of Tanzimat were intellectual and educated in palace but, they leaned towards community to react the losing interest of palace to Classical Turkish music. Even, Hammâmizâde İsmail Dede Efendi moved from palace with two of his musical students because he was angry about Sultan Abdülmecid's lack of interest to Classical Turkish music.

City dweller in The Period of Tanzimat denied Western style activities in country but, they concealed their criticisms because of the conditions of that time. It took time to accept Western music for the community of Ottoman. But Classical Turkish music which was formed and developed as a result of rich repertoires and long experimental studies and, was performed, listened for years, continued to be effective and it protected its value a little.

Our Great Composers continued to write musical compositions in classical style. Some of those composers are Hammâmizâde İsmail Dede Efendi, Dellâlzâde İsmail Efendi, Zekâî Dede. Furthermore, Hacı Arif Bey, Rifat Bey and their friends stayed at palace and continued their "Fasıl Movements" in palace. They tried to get the demand of Sultan and palace towards our music again with their compositions separated from Classical style. Although city dweller became familiar with new style music, the people listening our Classical music which

was pleasant to ear for years, was not pleased with that kind of music. Even, they found this music banal.

Until The Period of Tanzimat, Classical Turkish music continued its studies with the help of "master-apprentice" relations. As a result of leaning towards Western in music, methodic study has been adopted. So, the theoretical studies of Classical Turkish music had been established in a methodic system. This is very important for the continuity and widespreadness of our music in the future.

During The Period of Tanzimat, some of our musicians like Dikran Çuhacıyon (1837-1898), Notacı Emin Efendi (1845-1907) wrote the compositions in Western style. Although they wrote their compositions in Western style, they were devoted the rule of Turkish modality. Those compositions have been performed both, before Sultan in palace and public in Beyoğlu.

Considering the words of a song in The Period of Tanzimat, it is seen that, those words were chosen from the writer for lyrics. Nevertheless, it can be said that small amount of Classical Ottoman Poetry "Divan Şiiri" had been composed in this period. Considering our Classical music was lent towards community in The Period of Tanzimat, it can be said that the increasing value of Classical Ottoman poetry as lyrics and their reaches to public had been advantageous.

Briefly, The Period of Tanzimat, is a new inspiration to Classical Turkish music and, is also a "transition period" that will influence our music for years.

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Tanzimat (1839-1876)

Tanzimat, kelime anlamı bakımından "düzenlemeler" ya da diğer bir deyişle "bir kurumdaki işlerin yürütülmesinde düzeltme yapmak amacı ile alınan önlemler ve uygulamalar bütünü" anlamına gelmektedir.

Osmanlı tarihinde Tanzimat, Abdülmecid'in imzasını taşıyan "Gülhane Hatt-ı Hümayûnu"nun okunması ile başlayan ve I. Meşrutiyet'e (1876-1878) kadar süren bir ıslahat ve Batılılaşma Dönemidir. Gülhane Hatt-ı Hümayûnu'nun bir diğer adı da "Tanzimat-ı Hayriye Fermanı" olup, 3 Kasım 1839 yılında okunup, ilân edilmiştir.

Başlangıcından itibaren olagelen fikir hareketleri ile o devirden günümüze kadar cereyan eden tarihi olayların sonuçlarına bakılarak, Tanzimat kısaca : Türkiye'de meşrûti bir idarenin kurulmasına, İslâm ve Hristiyan âlemlerin birbirine yaklaşılarak, barışmasına zemin hazırlayan bir kültür ve reform hareketi olarak da ifade edilebilir. (1)

Tanzimat reformlarının öncekilerden ayrıldığı birinci nokta; yeniliklerin padişahıtan değil az sayıdaki, ama etkili devlet adamlarından gelmesi ve gene bu devlet adamlarının eliyle yürütülmesidir (Mustafa Reşid, Ali ve Fuad Paşalar...). Tanzimat'ın ikinci özelliği, devlet sistemi ile ilgili değişmelerde, dış etkenlerin rolünün elle tutulur hale geldiğini göstermesidir. Üçüncü özelliği ise, ilk defa olarak geniş kapsamlı bir reform programını geliştirebilmiş olmasıdır. (2)

(1) Türk Ansiklopedisi, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1981, cilt 30.

(2) Théma Larousse, Tematik Ans.Milliyet 1993-1994, cilt 1, s:195.

Tanzimat Dönemi'nde siyasi ve sosyal alanda süren ıslahat ve Batılılaşma hareketleri, kültür ve san'at yaşamında da kendisini göstermiştir. Bu tezde Tanzimat Dönemi'nin özellikle Türk müziği üzerindeki etkileri araştırılmaya ve ortaya konulmaya çalışılmıştır.

BÖLÜM 2

TANZİMAT DÖNEMİ'NDE OSMANLI İMPARATORLUĞU

2.1. SOSYAL YAPI

Tanzimat Fermanı, devletin kendini yenilemesi ve Batılılaşma görüşünü belgeleyen ilk yazılı anayasa niteliğindedir. İçeriği, yasal uygulamayla demokrasiye geçişi, yenileşmenin yanı sıra Avrupa devletlerinin düzeyine varmayı öngörüyordu. (3)

Sultan Abdülmecid, tahtta bulunduğu Dönemde çok sayıda yapı hareketini gerçekleştirmiştir. Bunun en güzel örneği Dolmabahçe Sarayı'dır. Doğu kültürü Batı kültürüne göre daha fazla olan Abdülaziz padişah olunca, tanzimatın gerektirdiği islahata devam edileceğini ve mali güçlüklerle çare aranacağını bildiren bir yazı yayınlanmıştır. Abdülaziz Dönemi'nde memleketin iç düzeni bakımından yapılan hareketlere gelince;

- a. Deniz ve kara ticareti ile iller kurulması hakkında kanunların yayınlanması (1866),
- b. Devlet şur'asının (danıştay) ve Divan-ı Muhasebat'ın (sayıştay) kurulması,
- c. Mahkemelerin düzeltilerek bağımsızlık kazanması,
- d. Mecelle yayınına başlanması suretiyle İslâm hukuku esaslarına dayalı medeni kanunun hazırlığına girişilmesi,
- e. Ordu kuruluşlarının genişletilmesi (1869),

(3) TALU, (Kuruoğlu) Pervin, XIX. Yüzyılda Türk Müziğinin Değişik Yönleriyle İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, İ.T.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Haziran 1989, s:18-19.

f. Silahların modernleştirilmesi. Donanmamızın dünya deniz kuvvetleri arasında önemli bir duruma gelmesi,

g. Devlet maliyetinde bütçe yapılmaya başlanması (1863),

h. Protokol işlerinin düzenlenmesi asker-sivil, ilmiye sınıfına rütbe verilmesi ve "Nişan-ı Osmanî" adlı nişanın kabulü,

i. Avrupa ile kültür bağlantılarının gelişmesi bakımından önemli bir rol oynayan Galata Saray Lisesi'nin kuruluşu (1868),

j. "Maarif-i Umumiye Nizamnamesi"nin çıkarılışı (1862),

k. İlk Osmanlı Darülfünununun öğretime başlaması (1862),

l. İstanbul'da Cemiyet-i Tedrisiye-yi İslâmiye tarafından Darüşşafakanın açılışı (1873),

m. İstanbul Sanat Okulunun ve illerde İslahane adı altında yeni sanat okullarının açılması (1863),

n. Askeri Orta Okullarla bir kısım askeri liselerin ve Mülkiye Tıbbiyesinin kurulması,

o. Cemiyet-i Tıbbiye-yi Osmaniye'nin kurulması,

ö. İlk Türk Tiyatrosunun çalışmaya başlaması (1870),

ö. İstanbul'da ilk kez bir sergi açılması (1862). (4)

2.2. SAN'AT

XIX. yüzyılda hız kazanan Batılılaşma hareketinin san'at alanında getirdiği yeniliklerden birisi de Türk eğitim sisteminde ilk kez yağlıboya resmi san'atına yer verilmesi ve askeri okullarda bunun temelinin atılmış olmasıdır.

Tanzimat sonrasındaki kültürel ilişkiler sürecinde, bir yandan gayrimüslim san'atçıların heykel gibi yabancı bir san'at dalına uyan-

(4) TALU, (Kuruoğlu) Pervin, XIX. Yüzyılda Türk Müziğinin Değişik Yönleriyle İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, İ.T.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Haziran 1989, s:18-19.

dırdıkları ilgi, diğer yandan Saray çevresinin Batılı san'at adamlarına ve figüratif san'ata olan hoşgörölü yaklaşımı, bu "aykırı san'atın" önündeki engelleri aralamıştır. (5) Böylece kabartma ve el işçiliği ön plana çıkmış, dekoratif bir anlayış ile yapılmış mezartaşları kendini göstermeye başlamıştır. (6)

Yine bu Dönemde mimarîde de Batılı eserler, planlarındaki bezeme özelliklerine kadar taklit edilmiş, XIX. yüzyıl Türk mimarisine XVIII. yüzyılda da olduğu gibi Ampir ve Barok tarzını örnek alan arayışlar egemen olmuştur. Ülkede yetişen Ermeni asıllı Balyan Aİlsi'nin yanı sıra, dışarıdan da mimarlar getirtilmiştir (Fossati ; Rus sefaret binası, Posta-Telgraf Müdürlüğü; İngiliz Mimar Smith; Naum Tiyatrosu ... v.s.).

Tanzimat'ın ilanından sonra edebiyat alanında da bazı yenilik ve gelişmeler olmuştur : Örneğin; şiirde o Döneme kadar kullanılan klâsik ve ağır üslûbun yanında bütünüyle san'ata yönelik az sözle çok anlamı kapsayabilme çalışmaları, iki mısralık beyitlerle ya da dörtlüklerle ortaya konulmuştur. Edebiyat alanındaki ilk Batılı örnekler XIX. yüzyılın başlarından itibaren ortaya çıkar. Türk toplumu öteden beri bildiği halk hikâyeleri ve mesnevîlerin yanında Batılı anlamda hikâye ve romanla tanışır. (Ahmet Mithat Efendi ; Letâif-i Rivâyât, Yusuf Kâmil Paşa ; Fenelon'dan Telemaque Çevirisi, Şemsettin Sami ; Taaşuk-ı Talât ve Fıtnat). Daha önceleri mistik hayat felsefesini konu edinen divan şiiri ve aşk, ayrılık, kahramanlık, inanç... v.b. temaları içeren halk şiiri Tanzimat'tan sonra yerini yavaş yavaş her konuya ve her bakış açısına açık Batılı şiir anlayışına bırakır (Akif Paşa, Namık Kemal, Şinâsi...).

Tiyatro bakımından doğaçlama olarak sergilenen ortaoyunları, meddah oyunları, Karagöz oyunları Tanzimat Dönemi'nde artık modern tiyatro kurallarına göre hazırlanan eserlere dönüşürler. (Ahmet Vefik Paşa : Moliere'den Adaptasyonlar, Şinâsi : Şair Evlenmesi...).

İlk özel gazete yine bu Dönemde Ağâh Efendi ve Şinâsi tarafından "Tercüman-ı Ahvâl" adı ile çıkartılır (1860).

(5) Théma Larousse, Tematik Ans., Milliyet 1993-94, cilt:6, s:342.

(6) a.g.e., s.343.

Kısaca Tanzimat'a kadar Doğu kültürünün etkisi ile biçimlenen Osmanlı San'atı, bu Dönemde başkalaşan siyasi ve sosyal faaliyetlerden etkilenerek Batıya yönelmiştir.

BÖLÜM 3

TANZİMAT DÖNEMİ'NDE MÜZİK

3.1. DÖNEM PADİŞAHLARI VE MÜZİK ANLAYIŞLARI

3.1.1. II.Mahmud (1785-1839)

II. Mahmud, tıpkı III. Selim gibi devlet sistemindeki dağılmanın ancak köklü reformlarla önlenebileceği fikrinde olan, yenilikçi bir padişahı. Ancak Sultan III. Selim'den farklı olarak, daha katı ve radikal yöntemlerden yanaydı. O Dönemde devlet-toplum ilişkilerini yeniden düzenleyici, yeni bir takım haklar ve güvenceler tanıyıcı girişimlerde de bulunulmuştur. II. Mahmud Anadolu ve Rumeli'deki azınlıkların nüfuzunu kırmış, Yeniçeri Ocağı'nı kaldırarak reformların önünü açmıştır.

Kendisi de besteci olan II. Mahmud, amcasının oğlu III. Selim kadar müzik düşkünü ve müzisyenlerin koruyucusuydu. Türk müziği tarihinin büyük bestecilerinden İsmail Dede Efendi (1777-78?-1846), Şakir Ağa (1779-1840), Kömürcüzâde Hâfız Mehmed Efendi (? - 1835), Dellalzâde İsmail Efendi (1797-1869), Basmacı Abdi Efendi (1787-1851), Zeki Mehmed Ağa (1776-1846) gibi müzisyenleri Sarayı'nda ağırlayan ve onları eser vermeye teşvik eden II. Mahmud, Avrupa müziğine de meraklıydı. Batı Avrupa ülkelerinden getirttiği virtüozları ve opera topluluklarını dinlemek en büyük zevklerinden. Yeniçeri Ocağı'nı kaldırdıktan sonra Mehterhane'nin yerine kurduğu Avrupa tarzı Muzıka-yı Hümayûn, çok geçmeden askerî havaların yanı sıra, senfonik repertuara da el atmıştı. (7)

II. Mahmud, tanbur ve ney çalardı. Sadece müziğe değil, san'atın diğer kollarına da ilgili bir padişahı. Bu konudaki bâtil

(7) Théma Larousse, Tematik Ansiklopedi, Milliyet 1993-94, cilt:6, s:385.

inançlar karşısında da direnmiştir. Devlet dairelerine resimlerini astırmış, hat san'atı ile meşgul olmuş, "Adlî" mahlası ile şiirler yazmıştır. Günümüze kadar gelen yirmibeş bestesi arasında yer alan acemaşîran makamındaki marş, ona "Marş Besteleyen İlk Türk Müzisyeni" olma sıfatını kazandırmıştır. (8)

3.1.2. Sultan Abdülmecid (1823-1861)

II. Mahmud'un oğludur. Çocukluğundan başlayarak piyano ve Batı müziği eğitimi almıştır. Padişahlığı sırasında Türk Müziğinden çok Batı müziğini himaye etmiştir.

Abdülmecid "Tanzimat Dönemi" padişahıdır. Mustafa Reşit Paşa (1800-1858) tarafından kaleme alınan Tanzimat Fermanı'nı imzalamış; Gülhane Parkı'nda okunduğu için bu fermana "Gülhane Hatt-ı Hümayûnu" da denmiştir (3 Kasım 1839). Böylece "Tanzimat-ı Hayriye" Dönemi de Osmanlı tarihinde başlamıştır.

Abdülmecid piyano çalmak ve Batı müziğini bilmenin yanında babası II. Mahmud gibi iyi de bir hattattı. Özellikle Batı müziği onun zamanında büyük gelişme göstermiş, babası tarafından kurulmuş olan Muzıka-yı Hümayûn teşkilâtı büyük kadrolar ile desteklenerek genişleyip yayılmıştır. Orkestra da, senfonik eserlere doğru yönelmiştir. 1885'te Saffet bey (Atabinen) (1858-1939) özel bir orkestra toplayarak Beethoven'ın senfonileri ve Viyana klasiklerini çaldırmıştır. Kendisi de iyi bir flüt icrâcısı olan Saffet Bey daha sonraları müzik eğitimi için Paris'e gönderilmiştir.

Abdülmecid Sarayı'nda ciddi müzik çalışmalarından biri de dünyaca tanınmış büyük san'atçıların İstanbul'a gelerek padişah huzurunda verdikleri konserlerdir.

Ayrıca, kendisi çocukluğundan beri tanımış olduğu Donizetti Paşa'nın tavsiyelerine büyük ilgi göstermiş, Batı müziğinin Saray'da yerleşmesine önem duymuş, şehzade ve sultan hanımların piyano dersleri alabilmeleri için Avrupa'dan yabancı müzisyenler getirtip, Saray'a da pek çok piyano satın almıştır. (9)

(8) ÖNEY, Feridun, İ.T.Ü.Türk Müziği Devlet Konservatuvarı Lisans Ders Notları, 1995.

(9) Saray Tiyatrosu-Refik Ahmet Sevengil, s.13.

Abdülmecid, tiyatro ve opera san'atına karşı büyük bir ilgi duyuyordu. Göstermiş olduğu bu ilginin en güzel eseri de Dolmabahçe Sarayı yapılırken bu Sarayın yanı başında bir tiyatro binası yaptırmış olmasındır. Bu şekilde hem Avrupa Saraylarında olduğu gibi Osmanlı padişahlarının Sarayı'nda da özel bir tiyatro bulunacak, hem de opera ve tiyatro san'atı ülkede yeni bir gelişim sahası bulmuş olacaktı.

II. Mahmud Dönemi'nde padişah, Batı müziğine ilgi duymakla birlikte Türk müziğini de çok büyük bir tutku ile seviyordu. Bu sevgi de Saray'daki Türk besteciler için bir güvence oluşturuyordu, yine de iten içe bir tedirginlik de yaşanmıyor değildi. Ancak Abdülmecid Dönemi'nde sırf Saray'daki müziğin değil, yaşayışın bile birden Batılılaşması bazı Türk müzisyen ve bestecilerinin Saray'dan uzaklaşmasına neden olmuştur. Buna en iyi rnek Dede Efendi ve ğrencileri Delllzade İsmail Efendi ile Mustfazde Ahmed Efendi'dir.

Abdülmecid'in fazlasıyla Batı müziği merakı içinde olmasının bir sonucu olarak o Dönemde Türk müziği bir nceki Dönemden çok farklı olarak, kuru bir resmiyetle Saray'daki varlığını srdrmştir.

Batı müziğinden hoşlanan Abdülmecid Dönemi'nde İstanbul'a gelen ünlü müzisyenler arasında Franz Liszt ve Belçikalı Henri Vieuxtemps ile eşi de vardır. Franz Liszt, Donizetti Paşa'nın Marş-ı Sultn teması üzerine çeşitleme niteliğinde bir marş bile bestelemiştir.

3.1.3. Sultan Abdülaziz (1830-1876)

II. Mahmud'un Pertevnihl Sultan'dan olan oğludur. Ağabeyi Abdülmecid'in devlet işleri ile ilgilenmesine izin vermemesi üzerine veliahtlığı sırasında bol bol av, güreş ve cirit gibi sporlarla uğraşmıştır. 1861 yılında tahta geçtiğinde Tanzimat yenililerinin aynen süreceğini vurgulamıştır. Padişahlığı sırasında sorunları sadrazam değiştirerek geçiştirmiştir.

Abdülaziz, Avrupa gezisine çıkan ilk Osmanlı padişahı olmuştur (1867).

Spora olan aşırı merakının yanında müzik, resim ve heykele, san'ata da düşkün bir insandı.

Avrupa gezisi sırasında çeşitli opera ve bale temsillerini seyretmiştir. Ancak kendisi ağabeyi Abdülmecid kadar Batı müziğine itibar etmemiş, Türk müziğine daha çok ilgi göstermiştir. Yine de onun Döneminde müzik çalışmalarının çok büyük bir önem teşkil ettiği söylenemez.

1862 yılında maiyeti ile birlikte, Nâfız Bey'i de yanına alarak Mısır'a giden Sultan Abdülaziz, Nâfız Bey'i Türklerin ezan okumadaki üstünlüklerini Mısırlılara göstermek amacıyla yanında götürmüştür. (10)

Edebî bilgisi yanında müzik bilgisi de olan Abdülaziz'in, çeşitli besteleri de vardır : Hicaz sirto, Evcârâ eseri "Ettiğinden utansın", Muhayyer kürdî "Bî-huzûrum nâle-yi mûrg-ı dîl-i divâneden", Şehnaz "Elemdir felek devrinde kârım", Şevkefza "Ey nevbahar-ı hüsn ü ân"... gibi.

Abdülmecid Dönemi'nde, Donizetti Paşa'nın girişim ve çalışmaları ile kurulmuş olan Saray Orkestrası, Abdülaziz padişah olunca, kendisi tarafından dağıtılmıştır. Fakat orkestra ve koroyu oluşturan san'atçılar Muzıka-yı Hümayûn'un diğer bölümlerinde de yer aldıkları için açıkta kalmamışlardır. Abdülaziz daha sonra yapmış olduğu Avrupa gezisinden döndüğünde orkestranın tekrar kurulmasını istemiştir.

Kısaca Abdülaziz'in padişahlığı sırasında Batı müziği çalışmaları sönükleşmiş ve eski hızını kaybetmiş; ancak II. Abdülhamid'in tahatta çıkışıyla yeniden alevlenmiştir.

Abdülaziz her ne kadar Türk müziğine sevgi duymuş ve ilgi göstermişse de, saltanatının son Dönemlerinde bu sevgi ve ilgi, ilk yıllardaki yoğunluğunu yitirmiştir.

Abdülmecid Sarayı'nda oldukça sönük bir şekilde varlığını sürdüren Türk Müziği, yine de onun Döneminde biraz olsun ön plana gelebilmiştir. Abdülaziz'in Türk müziğine olan merakı çocukluğundan itibaren aldığı iyi bir eğitimin dolayısıdır. Kendisi piyano ve lavta çalmanın yanı sıra çok iyi de ney üflerdi. Batı tarzı eğlenceleri pek sev-

(10) S.N.Ergun, Türk Müsıkısı Antolojisi, c:II, s0433-445.

mediği için saltanatı sırasında eski Türk eğlenceleri yeniden rağbet görmüştür.

3.2. ASKERİ MÜZİK

3.2.1. Tanzimat Dönemi Öncesi

3.2.1.1. Mehterhane

Mehterhane'nin Anadolu Selçuklu Sultanı III. Keykubad'ın Osman Gazi'ye beylik verdiğini belirtmek üzere tabl (davul) ve alem gönderdiği 1299 yılında kurulduğu kabul edilir.

3.2.2.2. Yapısı ve Düzeni

Tam örgütlü bir mehter takımında kös, davul, nakkâre, halile, çevgân, nefir, boru gibi çalgılar yer alırdı.

Bunların altı, yedi ya da dokuz olmasına göre, mehter takımı da "altı kat", "yedi kat", "dokuz kat" diye nitelenirdi. Mehterhane-i Hakanî ya da Mehterhane-i Hümayûn olarak anılan padişah mehteri, II. Mehmed (Fatih) Döneminde dokuz kat olarak düzenlenmişti. Bu sayı savaş Dönemlerinde iki katına çıkarılırdı. Sadrazam, vezir, vali, gibi devlet ileri gelenlerinin de özel mehter takımları olurdu.

Mehterin aynı makamdan birçok parçayı art arda çalıp söylemesine "nevbet vurma" denirdi.

Mehterhane müzikçileri, barış zamanında vurulan nevbetlerde çember biçiminde dizilirdi. Nakkâreciler bağdaş kurarak oturur, öbür çalgıları çalanlar ayakta dururlardı. İçoğlan başçavuşu ya da onun yerine bir başkası "Vakt-i sürur ü safa mehterbaşı, "hey hey" diye bağırarak nevbeti başlatırdı. Nevbet, "gülbank" denen dua ile bitirilir, sonra mehterler temennâ ederek çekilirlerdi. Mehter bir yerden bir yere özel mehter yürüyüşüyle giderdi.

Mehterhanenin âmiri, takımın en yüksek subayı ve zurnazenlerin başı olan mehterbaşı idi. Yardımcısı başmehter ağa, tablzenlerin başıydı. Bu ikisi ile zilzenbaşı, boruzenbaşı ve nakkârezenbaşının gylsileri, al renkli kaput ya da çuha binişle al renkli çuha çakşırdan oluşurdu. Bunlar ayaklarına sarı mest giyerler, başlarına da al destar

sararlardı. Mehter takımının başçuvuşu ise; kapaklı kollu, sarı renkli dar entari ve sarı mest giyer, başına yeşil destar sarardı. Öbür müzikerler lacivert ya da siyah renkli çuha biniş ve al renkli çuha ya da bez çakşır, ayaklarına da al mest giyerler, başlarına yeşil destar sararlardı.

Yeniçeri Ocağı'nın bir parçası olan Mehterhane, 1826'da II. Mahmud tarafından ocakla birlikte kaldırıldı. (11)

3.2.2.3. Repertuarı

Mehter müziği klasik Türk müziğindeki makam ve usûllerin kullanıldığı tek sesli bir müziktir. Peşrev, semâî, nakış, cengiharbî, murabbâ, kalenderî gibi formları vardır. Mehterhane'nin repertuvarında bunlardan başka serhad türkûleri de yer almıştır. Buna karşılık, bazı mehter peşrevleri de fasıl müziğinde çalınmıştır. Mehter müziğinde ahlâtî, revânî, saf gibi, fasıl müziğinde hemen hemen hiç kullanılmamış usûllere yer verilmiş, bunların çoğu, o usûlde bestelenmiş yapıtların form adı da olmuştur.

Mehter müziğinin bestelerinin çoğunu Mehterhane'de görevli müzisyenler yapmıştır. Günümüze ulaşan mehter melodilerinin en eskileri Nefirî Behram, Emir-i Hac, Hasan Can ve II. Gazi Giray gibi XVI. yüzyıldan kalmıştır. Bu yüzyılın belli başlı bestecileri Zurnazen Edirneli Dağı Ahmed Çelebi, Zurnazenbaşı İbrahim Ağa, Müstakim Ağa, Hammalî ve Şah Murad'dır. Hızır Ağa da XVIII. yüzyılın en büyük mehter bestecisidir. XVI. ve XVII. yüzyılın çoğu peşrev formunda olan yapıtları Ali Ufkî Bey'in ünlü derlemesi "Mecmua-i Saz ü Söz" ve Kantemiroğlu Edvarı adıyla tanınan "Kitab-ı İlmi'l-Musikî alâ Vechi'l-Hurufat" aracılığıyla günümüze ulaşmıştır.

Mehter müziğinde ağırlık çalgılardadır. Ama peşrevlerin, saz semâilerinin ve başka çalgı yapıtlarının yanı sıra, çeşitli sözlü yapıtlar da bestelenmiştir. Mehter müziği, klasik Türk müziğinde saz eserleri repertuvarının ve üslubunun oluşmasında önemli bir rol oynamıştır. Ama günümüzde XVI. ve XVII. yüzyılların "askerî" saz eserleriyle "sivil"lerini birbirinden kesin olarak ayırmak zordur. (12)

(11) Ana Britannica, Hürriyet, s:207.

(12) Ana Britannica, Hürriyet, s:207.

3.2.2.4. Müziğimize Kazandırdıkları

Mehter müziği bestecileri Osmanlı ordusuna cesaret ve coşku verici, düşman askerini korkutucu melodiler yaratmaya özen göstermişlerdir. Osmanlıların Avrupa'nın ortalarına kadar ilerlemesi, XVII. yüzyılda mehter müziğindeki birçok öğenin Avrupa müziğine de girmesine yol açmıştır. Bunların başında kös, nakkâre, çevgân, halile gibi belirsiz ses veren vurmali çalgıların kullanılması gelir. Ayrıca bazı Batılı bestecilerin yapıtlarında mehter müziğinden esinlenilmiş bölümler de vardır. (13)

3.2.2. Tanzimat Dönemi'nde

3.2.2.1. Muzika-yı Hümayûn

"Muzika-yı Hümayûn, III. Selim (1789-1807) Dönemi'nde Nizâm-ı Cedîd ordusu için bir bando oluşturmak istemesi sonucunda ortaya çıkmış, II. Mahmud (1807-1839)'un da "Asâkîr-i Mansûre-yi Muhammediye" için aynı şeyi düşünmesi sonucu gelişmiştir. Ancak Muzika-yı Hümayûn, Vak'a-i Hayriye ile Yeniçeri Ocağı'nın kaldırıldığı 1826 yılında maddî imkânları Harbiye Nazırlığı'nca karşılanmak kaydıyla (14) şimdiki Teknik Üniversite'nin Taşkışla Binası'nda" (15) kurulmuştur.

Muzika-yı Hümayûn'un kurulması ile birlikte Batılı müzik adamları da ülkeye getirilmeye başlanmıştır. İlk Fransız Manzel'dir. Ancak sonradan yeterli bulunmamış, daha yetkili bir bando şefi elçiliklerin de aracılığı ile araştırılmaya başlanmıştır. II. Mahmud o zamanlar İstanbul'daki Sardunya hükümeti elçisi Marquie Groppalo yoluyla, İtalya'dan Guiseppe Donizetti'yi getirtmiştir. Böylece Donizetti "Osmanlı Devleti Muzıkları Umum Mürebbisi" olarak bandonun çalışmalarını başlatır.

İlk iş olarak; öğrenciler Batı notasını öğrenirler, Donizetti İtalya'nın en gelişmiş bando enstrümanlarını ve bunların çalınmasını öğretmek için öğretmenler getirtir.

(13) Ana Britannica, Hürriyet, s:208.

(14) FERİDUN, Çalışır, Türkiye'nin İlk Bandosu K.K.K. Bando ve Armoni Muzakısa, Ankara 1972, s:6.

(15) ETEM, Üngör, Türk Marşları, T.K.A.E. Yay : 11, seri : IV, sayı : A 3, Ankara 1966, s:3.

Böylece Muzika-yı Hümayûn, Yeniçeri Ocağı'ndaki Mehterhâne ile Saray'ın müzik gereksinimini karşılayan eski çalışmaların yerini almıştır. Bu arada orduya yetenekli ve bilgili subaylar yetiştirilmesi amacı ile Üsküdar'da kurulması düşünülen "Harbiye Mektebi"nin yanı sıra Saray Bando'sunun da okullaştırılmasına karar verilmiştir.

3.2.2.2. Yapısı ve Düzeni

"Muzika-yı Hümayûn ilk olarak bir bando vasfı ile kurulmuşsa da daha sonra kadrosunu geliştirmiş, bünyesinde, bandonun dışında 1840'lı yıllarda küçük yaylı çalgı toplulukları oluşturulmaya başlanmıştır. Bando, Muzika-yı Hümayûn'un çekirdeği idi. Askerî müziğin dışındaki türlere de yönelmesi ile teşkilât bir konservatuar vasfını kazanmaya başlamıştır.

Saray'ın teşkilâtında daha önceleri var olan; dinî, resmî ve özel vazifelerde, an'anevî bir biçimde ilgisi bulunan (Müezzinân, Fasil Takımı, Orkestra gibi) bölümlerle birleştirilmiş olan Muzika-yı Hümayûn, daha sonra (Tiyatro, Orta Oyunu, Cambazlık, Hokkabazlık, Koro, Karagöz, Kukla ve hatta Opera ile Operet) gibi bölümleri bünyesine katarak, genişlemiş ve özel bir eğitim teşkilâtı olmuştur". (16)

Donizetti'den, gençlerin Saray'da müzikli oyunlar oynamak üzere yetiştirilmesi istenince, bulunduğu İtalyan öğretmenler aylıklı olarak Saray'a alınmış ve 1848 yılında Saray'da şan, saz, orkestra, koro ve dans çalışmaları başlamıştır. "Bu çalışmaların sonucunda Saray Operetleri oynanmıştır. İstanbul'a gelen yabancı opera kumpanyalarının sergiledikleri operalara eşlik eden Orkestra da Muzika-yı Hümayûn'daki gençlerden kurulu bir Saray Orkestrası'ydı". (17)

"Muzika-yı Hümayûn Komutanlığı'na getirilen Necip Paşa, Harem'de 80 kişilik bir "Kızlar Bandosu" kurdu. Necip Paşa, Batı müziği terimlerini Türkçeleştirmeye ya da Türkçe yazılışlarını tespitte çalıştı. Bugün bile kullanılan müzik terimleri Necip Paşa'nın çalışmalarının mahsulleridir.

Saray'da kurulan Harem Orkestrası, şefi de dahil olduğu halde,

(16) Müzik Ansiklopedisi, c:3, s:865.

(17) Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi, 39. Fasıkül, 17 Mart 1986, s:1219.

sırf kadınlardan oluşuyordu. Bu orkestra II. Mahmud'un kızı Adile Sultan'ın gözetiminde çalışmalarını sürdürmüştür. Orkestrayı oluşturan enstrümanlar : Keman, viyolonsel, musıkâr, zihter, kopsa, klarinet ve obuadır.

Necip Paşa'dan sonra komutanlığa tayin edilen İspanyol asıllı d'Aranda Paşa, İtalya dışında görülen yenilikleri Muzika-yı Hü-mâyûn'da uygulayabilmek için, Donizetti Paşa'nın yerleştirdiği İtalyan sistemini terk ederek Fransız sistemini getirip repertuarda bazı değişiklikler yapmıştır. Saksafon türünden yeni çalgılarla topluluğu zenginleştirmiştir". (18)

Burada özellikle dikkat çeken özellikler 1857-1861 yılları arasında sadece kadın müzisyenlerin oluşturduğu bir bandonun denemesi, Saray Fasil Topluluğu'nun Fasl-ı Atık ve Fasl-ı Cedid olarak ikiye ayrılıp, Fasl-ı Cedid'de çoksesli Türk müziği denemelerinin yapılmasıdır.

Fasl-ı Cedid keman, ud, lavta, ney, gıtar, viyolonsel, flüt ... v.b. enstrümanlardan oluşurdu. On-onbeş kişilik de bir hânende topluluğu vardı. "Topluluk, Rifat Bey'in, Hacı Arif Bey'in ve bazı klâsiklerin şarkıları ile köçekçelerini armonilendirilmiş olarak seslendirir, gerektiğinde Batı müziği parçalarını da çalardı. Armonilemeyi, Guatelli'den aldığı bilgilerle Obuacı Pazi Osman Bey yapar, Santurî Hilmi Bey ise, topluluğu bagetle yönetirdi. Fasl-ı Cedid, padişahın isteği olduğu zamanlarda Saray'da, ayrıca, şehzâdelerin konaklarında, özellikle de Mısır Hidiv'i İstanbul'a geldiğinde, onun konağında müzik yapardı". (19)

"1856 yılında Donizetti'nin ölmesi ve Abdülaziz'in, Batı müziğini sevmemesi, Muzika-yı Hü-mâyûn'daki çalışmaların duraklamasına sebep olmuştur". (20)

1866 yılında Orkestra'da senfonik eserlere yönelme isteği görülebilir. Abdülmecid Dönemi'nde Saray'da sahnelenen operalarda

(18) Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi, 39. Fasıkül, 17 Mart 1986, s:1219.

(19) Müzik Ansiklopedisi, s:864; Bakınız : Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi, s:1217.

(20) ÇALIŞIR, Feridun, Türkiye'nin İlk Bandosu, K.K.K. Bando ve Armoni Muzikası, Ankara 1972, s:6.

Türkler rol almışlardır. II. Abdülhamid Dönemi'ne gelindiğinde ise Saray'da daimi bir opera ve operet takımına rastlanır ancak Sultan Abdülaziz Dönemi'nde kaldırılan bale topluluğu için yeni eleman yetiştirilemediğinden bir Bale Takımı ile karşılaşılmaz.

"Türkiye'de Batı müziği eğitimi ve öğretimi veren ilk konservatuar sayılması mümkün olan Muzika-yı Hümayûn'da yetişen bandocularla, 1881 yılında Tophane Muzikası, 1888'de Bahriye Tersane Mektebi'nin Sıbyan Muzikası, 1905'de Ertuğrul Muzikası gibi bando toplulukları kurulmuştur". (21)

Muzika-yı Hümayûn kurulduğunda, Donizetti Paşa ile başlangıç olarak yeterli sayılabilecek bir program ortaya çıkarılmış ve bu program Abdülmecid Dönemi'nde iyi bir şekilde uygulanmıştır. Abdülaziz ise, görünüşte Türk müziğine sahip çıkarak işi ters yüz etmiş ve sonra da kendi haline bırakmıştır. Tanzimat yıllarında Muzika-yı Hümayûn'un çalışmalarında pekçok aksaklıklar olmuş ve yüzeyde kalınıp fazla derine inilememiştir. Donizetti Paşa'nın ölümünden sonra da bir süre belirli ve tutarlı bir program uygulanamamış, böylece Muzika-yı Hümayûn gerçek bir konservatuar niteliğine kavuşturulamamıştır.

3.2.2.3. Repertuarı

İlk bandonun repertuarındaki eserlerin tamamını biliyorsak da, eldeki bilgilere göre bunlar, form olarak opera parçaları, vals, polka, mazurka ve çeşitli bestecilerin marşlarıdır. İlk repertuarın, icrâi hem kolayca öğrenilebilen hem de dinleyicinin kolayca anlayabileceği hafif parçalardan oluştuğu söylenebilir. Musikiye (Batı musikisine) ısınmayı sağlayacak bir başlangıç için bu durumun yadırganmaması gerekir. (22)

O yılların bando repertuarı her memlekette pek yavandı. Fantezi parçalar aranır, geniş halk tabakalarının henüz olgun olmayan müzik zevki düşünülürdü. (23)

(21) ÇALIŞIR, Feridun, Türkiye'nin İlk Bandosu K.K.K. Bando ve Armoni Muzikası, Ankara 1972.

(22) Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi, s:1217.

(23) M.R.Kösemihal, Türk Askeri Muzikaları Tarihi, s:53.

Muzika-yı Hümâyûn (bando) Takımı'nın Batı musikîsinin "majörülle minörüne yakın makamlardaki" peşrev ve saz semâileri, hafif şarkılar, köçekçeler ve oyun havalarının armonize edilmesiyle oluşan özel bir repertuarı vardı. (24) Daha sonra bazı klâsik eserler Muzika-yı Hümâyûn'daki İtalyan müzisyenler tarafından armonize edilmişlerdir. Operayı çok seven Abdülmecid, temsiller vermek üzere her mevsim mükellef "Naum Tiyatrosu"na gelen opera heyetlerini orada dinlemekle kalmıyor, temsiller bazen Saray sahnesinde de tekrarlanıyordu. (25)

Birinci sınıf operalardan "La Norma", "Les Puritains", "La Somnambule" (V.Bellini); "La Muette de Portici", "Fra Diavolo" (D.F.AEuber); "Robert le Diable", "Les Huguenots", "Le Prophete", "L'Africaine" (G.Meyerbeer); "La Dame Blanche" (F.A.Boiledieu); "Lucie de Lamermoor" (Gaetano Donizetti) ve "Benvenuto Cellini" (H.Berliöz) gibi nice operalar defalarca oynandığı için bando repertuarına tabiatıyla onlardan seleksiyonlar da günü gününe giriyordu.

Diyebiliriz ki, Tanzimat boyunca Saray'da Batı musikîsi, Klasik Türk Musikîsi karşısında "hafif" ürünleriyle yer alabilmiştir. İlk senfonik eser icrası, 1885'de gerçekleşen Saray orkestrasının bugün kısmen bildiğimiz, kısmen tahmin edebildiğimiz repertuarı bunu gözler önüne serer. (26)

3.2.2.4. Müziğimize Kazandırdıkları

"Muzika-yı Hümâyûn'da yapılan müzikal çalışmalar, daha çok Batı müziğinin memlekette tanıtılması, sevdirmesi yolunda yapılan faaliyetlerin ağırlıkta olduğu çalışmalardır. 1880'li yıllarda Senfonik Orkestra çalışmalarında, nota kitaplığının yeniden düzenlenmesi, bandoya saksafonların eklenmesi, Fransız bando tarzının uygulanması görülmektedir.

1857-1861 yılları arasında sırf kadın müzisyenlerden kurulu bir bandonun denenmesi, fasıl topluluğunun Fasl-ı Atık ve Fasl-ı Cedid olarak ikiye ayrılması, çoksesli Türk Müziği'nin denenmesi aşı-

(24) Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi, s:1217.

(25) a.g.e., s:1218.

(26) Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi, s:1219-1220.

maları önemlidir. Diğer bir uygulama, 1896'da Zeki Bey'in kurduğu 60 kişilik ilk çoksesli erkekler korusudur.

Muzıka-yı Hümâyûn'da asıl çalgının yanında genel müzik bilgileri, bona okuma, piyano, armoni, Fransızca, Türkçe, Arapça ve Farsça yazı dersleri de okutuluyordu. Porteli Batı notasının Osmanlı müzisyenlerince ilk kez 1830'lu yıllardan sonra Muzıka-yı Hümâyûn'da kullanılmış olduğunu biliyoruz.

Muzıka-yı Hümâyûn'da eğitimin bir başka ilginç yönü ise, bazıları hala kullanmakta olduğumuz müzik terimlerinin dilimize girmesine yol açmasıdır. (27)

Bundan başka Muzıka-yı Hümâyûn'da birçok Türk bestekârın eserleri çok seslendirilmiş, marşlar bestelenerek, bunlar millî marşlar olarak yıllarca icrâ edilmiştir. (27)"

3.3. BATI TARZINDAKİ MÜZİK ÇALIŞMALARI

3.3.1. Notasyon

3.3.1.1. Tanzimat'tan Önce

III. Selim Dönemi'nde kendisinin isteği ve teşvikiyle iki nota sistemi geliştirilmişti. Bunlar : Abdülbâkî Nâsır Dede'nin (1765-1821) ve Ermeni Kilisesi başmüzisyeni Ermeni asıllı Hamparsum Limonciyan'ın (1768-1839) nota sistemleridir. Fakat sözkonusu bu iki nota yazısı da, ne icrâda ne de eğitim ve öğretimde kullanılmamıştır. Abdülbâkî Nâsır Dede'nin yazısı, o zamana kadar olan nota yazılarının içinde en iyisi olarak kabul edilmesine rağmen, pek rağbet görmemiştir. Hamparsum'un ki ise, birçok icrâcı tarafından epeyce kusurlu bulunduğu halde, öğrenilmesi kolay olduğu için sınırlı bir ölçüde yayılmış ve kullanılmıştır. II. Mahmud Dönemi'nde Mehterhane'nin kapatılmadığı sıralarda Enderûn ağalarına öğretilmiş ve Saray tarafından desteklenmiştir.

Hamparsum Limonciyan, bu nota yazısını Ermeni alfabesinde-

(27) ADLİM, Güzide, Muzıka-yı Hümâyûn ve Donizetti Paşa, İ.T.Ü. T.M.D.K. Çalgı Eğitim Bölümü Bilirne Ödevi, Haziran 1991, s:46-47

ki harfler ve Bizans âyin notasından yararlanarak geliştirmişti. Hamparsum notası, Türk müziğinde kullanılan sesleri tam olarak göstere-miyordu. Ama o Döneme ait pekçok eserin unutulmasına engel ol-makta payı büyüktür. Hamparsum nota sisteminde bir sekizli, ondört ses işaretinden oluşur. Alt ve üst sekizliklerdeki sesler bu ses işaret-lerinin altına veya yanına birer çizgi eklenerek belirtilir. Seslerin süre-lerini göstermek için de özel işaretler kullanılır.

Yine de bu nota sistemi, icracı için bir melodinin ana çizgilerini veren bir taslak olabilmisti. O yıllarda; belli bir parça ayrı ayrı ustala-rın elinde ayrı nüanslamalarla çalınıp okunur, o ustaların çevresinde de değişik icrâ üslupları oluşurdu.

3.3.1.2. Tanzimat'tan Sonra

G.Donizetti'nin İstanbul'a gelir gelmez yaptığı ilk işlerden birisi, o Dönemde yaygın bir şekilde kullanılan Hamparsum notasını iyice öğrenmek oldu. Böylece o zamana dek çalınan parçaları deşifre ede-bilmiş olacaktı. Bu notayı öğrendikten sonra eline geçen eserleri Batı notası ile tekrar yazarak, öğrencilerine bu porteli notayı öğretti.

Bu şekilde, 1828'de Batı müziği öğretimi resmen başlatılınca, Batı notası da Türkiye'ye girmiş oldu. Muzıka-yı Hümâyûn'da yer alan İtalyanlar ile onların Türk öğrencileri, 1850'lerden başlayarak bu notayı, Türk müziğine uygulayarak yaymaya çalışmışlardır. Fakat burada ilginç bir yön dikkat çeker : Batı notası Türk müziğindeki per-deleri göstermek için hiçbir değiştirme işaretine başvurulmadan, ol-duğu gibi uygulanmıştır. Bu çeşit bir uygulama herhalde geçmişte kullanılan yetersiz nota sistemleri kadar bile müziğimize yarar sağla-mamıştır. Ancak buna rağmen o Dönemdeki Saray bestecilerinin ço-ğu kendi eserlerini bu nota sistemi ile yazdırmak için İtalyanlara baş-vurmuşlardır.

Tanzimat Dönemi'nde eserlerin pek çoğu Batı notası ile yazıl-mıştır. Daha sonraları XIX. yüzyıl sonlarına doğru 1873'te Notacı Emin Efendi (1845-1907) ilk nota basımevini kurmuş ve Hacı Arif Bey, Şevki Bey, Rifat Bey gibi bestecilerin şarkıları ilk kez yayınlan-mıştır. Yine yayınlanan bu eserlerin pek çoğu da piyano ile çalmak ve piyano eşliğinde okumak için, Batı müziği notası ile yazılmıştır.

3.3.2. Opera

Opera konusundaki ilk girişim olarak, Sadrazam Köprülü Fâzıl Mustafa Paşa'nın önderliği ile (1637-1691) Şehzâde Mustafa için düzenlenen sünnet düğününde bir opera topluluğunun çağırılmasıdır.

Saray'da Batının gösteri san'atlarına duyulan ilgi giderek artarken, Padişah III.Selim (1789-1807), 1797'de Topkapı Sarayı'nda ilk kez bir opera seyretmiştir.

1820'den başlayarak Beyoğlu'nda Batı türü eğlenceler yayılmaya başlamış, Tanzimat Dönemi'nde daha da yoğunlaşmıştır. İstanbul'da ilk önemli tiyatro hareketleri, II. Mahmud Dönemi'nde başlamıştır. Bu arada, Bosco adlı bir İtalyanın işlettiği bir tiyatrodan, temsiller verilmeye başlanmış, 1841'de bir İtalyan topluluğu tarafından Gaetano Donizetti'nin (1797-1848) Belisario adlı operası temsil edilmiş, operanın metni de Türkçe bastırılarak dağıtılmıştır. Bosco, tiyatrosunu 1841 sonlarına kadar işletmiş, daha sonra Halepli Tütüncüzâde Naum Efendi'ye devretmiştir. (28) Gaetano Donizetti'nin "Lucrezia Borgia", Gioacchino Rossini'nin "Sevil berberi", Giuseppe Verdi'nin "Attila", Giacomo Meyerbeer'in "Şeytan Robert" adlı eserleri o Dönemlerde sahnelenen eserlerden bir kısmıdır.

Naum Tiyatrosu 1846 yılında büyük Beyoğlu yangınında yanmış, Sultan Abdülmecid'in yardımları ve teşvikiyle tekrar yaptırılmıştır.

Bu arada ünlü siyaset ve devlet adamları da bu tiyatrodan temsiller seyretmişlerdir. İngiltere Galler Prensi, Fransa İmparatoriçesi Eugénie, Avusturya-Macaristan İmparatoru Franz Joseph temsilleri seyredenler arasındadır. Ancak 1870'de Naum tiyatrosu tekrar yanmış ve bundan sonra opera hareketleri azınlık evlerinde yapılan özel temsillerde ve Gedikpaşa Tiyatrosu'nda verilen opera konserleriyle devam etmiştir.

Osmanlı Sarayın'da çoksesli müziğe ve operaya duyulan ilgi uzun yıllar sürmüş, bu konuda öncülüğü de Sultan II. Mahmud yap-

(28) Théma Larousse, Tematik Ansiklopedi, Milliyet 1993-94, cilt:6, s:410.

miştir. Ünlü besteci Gaetano Donizetti'nin kardeşi Giuseppe Donizetti'yi İtalya'dan çağırmış ve paşa rütbesi vererek Saray'da görevlendirmiştir. Ayrıca Angelo Mariani, Pisani, Guatelli ve Dussap paşalar Saray'ın müzik etkinliklerini yönetmişler, öğrenci yetiştirmişlerdir. Yetişen erkekler Saray Bandosu'nda, Harem kızları ise "Kız Fanfarı" ve "Bale Heyeti"nde görevlendirilmiştir. Abdülmecid'in emriyle Dolmabahçe'de bugünkü İnönü Stadi'nin bulunduğu yerde 1856 yapımına başlanan opera 8 Ocak 1859'da açılmıştır. Bu kurumun tüm san'atçıları Türk'tür ve Saray çevresinden seçilmiştir. Bunlardan Mehmed Zeki adlı tenor İtalya'da da tanınmış ve orada ölmüştür. Abdülmecid öldükten sonra Sultan Abdülaziz tiyatroya pek ilgi göstermemiş, Dolmabahçe Saray Tiyatrosu 1865'te yanmıştır. (29)

3.3.3. Bale

"Eğlence düzenleme" Osmanlı İmparatorluğu boyunca süregelen önemli bir Osmanlı geleneğiydi. Padişah çocuklarının doğumu, evlenmesi ve sünneti gibi vesilelerle "meydan" kurularak günlerce süren şenlikler yapılırdı. Osmanlıların bale san'atı ile tanışması da bu şenliklerde sahnelenen dans gösterileriyle oldu. İstanbul'da bilinen ilk bale gösterisi 1524'te gerçekleşmiş, İstanbul'daki İtalyanlar, Venedik elçisinin evinde bir bale gösterisi düzenlemişler, şarkılı ve konulu olan bu bale, kayıtlara "dramma per musica" (müzikli dram) olarak geçmişti. (30)

Osmanlılarda ilk yerleşik bale çalışması II. Mahmud ve Abdülmecid Dönemlerinde Donizetti Paşa'nın çabalarıyla başlatılmıştır. Donizetti Paşa Osmanlı Saray'ına Batı müziği ilkelerinin yanı sıra, opera, operet ve bale örnekleri de getirerek, bunların benimsenmesine öncülük etmiştir. Abdülmecid'in Saray'ında oluşturulan "Ehli Fennü Marifet Kız Fanfarı ve Bale Heyeti" çalışmalarını Harem'de gerçekleştiriyordu. Dolmabahçe ve Çırağan'ın haremlerinde birer bölüm "meşkhane" olarak ayrılmıştı. Donizetti'nin İtalya'dan çağırdığı eğitmenler, kızlara "Garp musikisiyle raks" dersleri veriyordu. (31)

Kız Bale Heyeti tarafından Harem'de verilecek temsillerin müzik

(29) Théma Larousse, Tematik Ansiklopedi, Milliyet 1993-94, cilt:6, s:410-411.

(30) Théma Larousse, Tematik Ansiklopedi, Milliyet 1993-94, cilt:6, s:412.

(31) a.g.e., cilt:6, s:413.

kısmını yine kızlar icra ediyorlardı ve böylece Harem'e erkek girmemesi sağlanmış oluyordu.

Balenin halka açık bir gösteri san'atına dönüşmesi XIX. yüzyıl sonlarında gerçekleşmiştir. O Dönemlerde, Naum Tiyatrosu'nda İtalya'dan çağırılan topluluklar halka açık olarak bale gösterileri yapmışlardır.

Naum Tiyatrosu'nun ardından Güllü Agop, Concordia, Amfi, Varyete, Tepebaşı, Verdi tiyatrolarında da Avrupa'dan gelen bale topluluklarının gösterileri olmuştur. Bu bale gösterileri hemen hemen Avrupa ile aynı tarihlerde sahnelenmiştir.

3.3.4. Orkestra ve Çokseslilik

Osmanlıların klasik Batı müziği ile ilk temasları XVI. yüzyıla dayanır. Bu müzikle tanışma, Batı san'atının bütün diğer alanlarında olduğu gibi, yine Saray aracılığı ile olmuştur.

İstanbul'a ilk gelen klasik müzik orkestrası, Kanunî Sultan Süleyman (1495-1566) Dönemi'ne rastlar. Bu orkestra, padişaha Fransa kralı I. François tarafından 1543'te gönderilmiş, Topkapı Sarayı'nda üç gün süreyle konserler vermiştir. Ayrıca o Dönemlerde kiliselerin orgçuları da zaman zaman Saray'da Batı müziğinden örnekler vermişlerdir.

Ama çoksesli Batı müziği alanındaki asıl gelişmeler XIX. yüzyıla ve Tanzimat Dönemi'ne rastlamaktadır. Mehter toplulukları bu Dönemde dağıtılmış ve yerine askerî bandolar kurulmuştur. Muzıka-yı Hümayûn adını alan bu Saray Bandosu'nun başına Donizetti Paşa getirilmiş ve o da yetenekli gençleri bandosuna alarak, Batı notasını ve çoksesli Batı müziğini öğretmiştir. Bu gençler kısa zamanda olgunlaşmışlar ve Saray'da konserler vermeye başlamışlardır.

Böylece Saray Orkestrası, Abdülmecid'in padişahlığı sırasında Donizetti Paşa'nın çalışmalarıyla kurulmuş, yine onun tarafından Saray'a aldırılmış olan Guatelli ve Pizani gibi İtalyan şeflerin elinde az çok gelişmiştir. Donizetti'den sonra aynı göreve getirilen İtalyan Guatelli Paşa ve İspanyol Arenda Paşa'nın da çabalarıyla Muzıka-yı Hümayûn giderek bir konservatuara dönüşmüştür.

Abdülaziz padişah olunca saltanatının ikinci yılında orkestrayı dağıtır; zaten öteden beri bando, orkestra ve koroyu vücuda getiren san'atçılar, Muzıka-yı Hümâyûn adı altında toplanan bu teşekküllerin üçünde de vazife alan kimselerdir, bu itibarla orkestra üyeleri açıkta kalmamış, bandoda vazife görmekte ve tiyatro kolunda çalışmakta devam etmişlerdir. Abdülaziz, 1867 de yaptığı Avrupa seyahatinden dönüşte, Guatelli'yi tekrar iş başına çağırarak orkestrasının tekrar düzenlenmesini istemiş, fakat bu işe özel bir ilgi göstermediği için, Saray'daki orkestra çalışmaları sönük bir halde kalmıştır. (32)

Donizetti Paşa'nın Muzıka-yı Hümâyûn'daki öğrencileri arasından ilk sıvırlan Yesarizade Necib paşa (1815-1883) olmuş, Saray bandosuna flüt girmiş ve Sultan Abdülmecid'in takdirini kazanmıştır. Ancak Abdülaziz tahta çıkınca Necib Paşa da görevinden alınmıştır.

Abdülaziz Döneminde sönükleşen ve eski ilgiyi yitiren klasik Batı müziği çalışmaları ancak II. Abdülhamid'in tahta çıkması ile yeniden alevlenmiş ve Necib Paşa da padişah tarafından tekrar Muzıka-yı Hümâyûn komutanlığına atanmıştır.

3.3.4.1. Repertuarı

Sayısı ne kadar çok olursa olsun orkestranın çaldığı müzikler dans parçalarından, eğlence müziklerinden ve marşlardan öteye geçememiştir. Büyük orkestranın en önemli işi ise Saray'da sahnelenen operalara eşlik etmektir, bu durumda da pek senfoni çalmadığı ortaya çıkmaktadır.

O yıllarda Avrupa "Viyana Okulu"nun dal budak saldıgı azâmetli Dönemi yaşarken bunların hiçbirisi İstanbul'a asketmedi... Ciddi bir müzik kültürü endişesi olmadığı gibi müziğe sadece bir çeşit taklit ve fantezi hakimdi.

3.3.4.2. Saray'daki İlk Orkestra Şefleri

Giuseppe Donizetti	(1788-1856)
B.Pisani	(? - ?)
Angelo Mariani	(1822-1873)

(32) Saray Tiyatrosu, Ahmet Refik Sevgi, s:13-13.

Luigi Arditi	(? -1882)
Callisto Guatelli	(1820-1899)
Paul Dussap	(? - ?)
d'Aranda	(? - ?)
Safvet Bey (Atabinen)	(1858-1939)
Zatî Bey (Arca)	(1863-1943)
Zeki Bey (Üngör)	(1880-1958)

(3.4. DEĞİŞEN MÜZİK ANLAYIŞI VE UYGULAMALARI

Tanzimat Dönemi'nde, müzik alanındaki uygulamaların dikkate değer yönü, o zamana dek askerî alanda, mehter tarzında uygulanmış olan eğitim müziğine devletin el atmasıdır. Mehterhânın icrâ ettiği repertuar, icrâ biçimi ile makam ve usûller Türk müziğine paralel bir karakter taşımıştır. "Daha sonra III. Selim'in "Nizam-ı Cedîd" ordusu için bir bando oluşturma isteğiyle ortaya çıkan ve II. Mahmud Dönemi'nde de (1807-1839) Asâkîr-i Mansûre-yî Muhammediye'ye aynı hizmeti sunarak gelişen "Muzîka-yı Hümâyûn" ortaya çıkar.*" Böylece Osmanlı ordusunda yapılan değişiklikler, eğitim düzenini olduğu kadar eğitim biçimini de etkiler. O zamana kadar Saray'ın tek müzik eğitim kurumu Enderûn ve ona bağlı teşkilâtı, Saray Fasılı kadrosuyken Tanzimat Dönemi ile birlikte Batılı anlamdaki ilk müzik eğitimine de Muzîka-yı Hümâyûn ile başlanmıştır. Bu çalışmada amaç, orduyu eğitmektir. Bunun için Avrupa'dan özel eğitmen ve öğretmenler padişah tarafından getirtilir, tam yetki ile göreve başlarlar. Bunlardan ilki ve en önemlisi Giuseppe Donizetti'dir.

Muzîka-yı Hümâyûn'un faaliyetleri sonucu ortaya çıkan Batılı uygulamalar, müzik çevresinde yavaş yavaş değişik rûzgârların esmesine zemin hazırlar. Yine Batılı anlamda tiyatroyun çok ilgi çeken müzikli oyunları, özel gruplarında yardımı ile İstanbul'da görülmeye başlar. Bunlar operet cinsinden çeşitli gösterilerdir. Saray'daki Batı

* Siyasî Tanzimat'ın 1839 Fermanıyla başlamasına karşın Muzîka-yı Hümâyûn'un daha önce kurulması, kaldırılan Yeniçeri Ocağı yerine III. Selim'in ve II. Mahmud'un oluşturdukları Yeni Ordu tiplerinin daha önceleri başlatılan Batılı Eğitim Programının bir parçası olmalarından kaynaklanır.

türü eğlenceler daha II. Mahmud Dönemi'nde hızla yayılmaya başlar-ken, Beyoğlu'nda da halka açık bu tip eğlencelerin gösterildiği merkezler kurulmuştur ve padişahlardan da destek görmüştür. İlk sahne san'atçıları gayrimüslim halk arasından çıkar.

3.5. TÜRK MÜZİĞİ ÇALIŞMALARI

Tanzimat Dönemi'nde, klâsik yoldaki bestecilerin sayıları azalmakla birlikte, XIX. yüzyılın sonlarına kadar eser vermeye devam etmişlerdir. Ancak bu sırada Türk müziğinin geleceğini Cumhuriyet sonrası yıllarda da etkileyecek olan yeni bir akım başlar : "Şarkı besteciliği." Bu akımın sonucunda "şarkı" en önemli, neredeyse tek form haline gelir. Oysaki o yıllara dek klâsik besteciler çoğunlukla fasılı meydana getiren peşrev, kâr, beste, ağır semâî, yürük semâî, saz semâisi formlarında eser vermişler, şarkı formunu pek önemsememişlerdir. Çünkü şarkı bestecinin tüm san'at ustalığını gösterebileceği yüksek bir form sayılmıyordu.

XIX. yy'ın ikinci yarısında ortaya koymaya başladığı ürünleriyle yeni tarzdaki şarkı bestecisi, Klasik Dönem'in sıkı kayıtları altına girmek istemeyen, serbest bir lirizmi dile getiren bir san'atçıdır. Bu form ona, büyük formlara özgü zorlu usüllerden, "terrennüm" zorunluluğundan kurtulma imkânı verir. Şarkı çıkırını açan Hacı Arif Bey de (1831-1885) klasik üslûbun yüklü, ağır anlatımından sıyrılarak, halkın daha kolay sevebileceği, sade, samimi eserler bestelemiş olmakla birlikte, şarkıya; belli bir yapıya, belli kuralara kavuşturulması gereken bir form olarak eğilme gereğini duymuştur. Bunun için, öncelikle, eski şarkılar arasında bu forma örnek olabilecek yapıdaki parçaları göz önünde tutmuştur. Ama bununla yetinmemiştir; büyük formların türlü san'at ustalıklarına elverişli yapısı karşısında, dört müzik cümlesini geçmeyen kısacık bir parçanın kısıtlı çerçevesi içinde kalmamak için, "nevzemin" adını verdiği altı ya da sekiz mısralı, usûl geçkisi uygulanan, "değişmeli" şarkılar da bestelemiş, böylece, terrennüm bölümlerini kullanmadan büyük formların bazı imkânlarını şarkıya kazandırmaya çalışmıştır. Bu yenilik, geçmişte form sıkıntısı duyduğu pek söylenemeyecek olan Türk müziğinde, bir form içindeki evrimi de temsil eder. Hacı Arif Bey müziğiyle de geçmişten uzaklaşma yolunu açmış, üslûbu, güfteyi işleyişiyle yeni bir tarz getirmiştir. Bu tarz, kendisinden sonraki hemen bütün şarkı bestecile-

rinî etkiledi; öyle ki, yüzyılın ikinci yarısına ait pek çok beste ve semâide, hatta bazı ilâhî ve tevşihlerde bile bir şarkı üslûbu hissedilir. (33)

Tanzimat Dönemi Şehirli halk zevki ile Saray zevkinin iç içe girdiği bir Dönemdir. O nedenle bu müziğe "Saray müziği" denmesi de pek doğru olmaz. Çünkü müzik artık "Şehir Müziği" olmuştur. Hattâ şehir insanına açılmaya, onun zevkini aramaya yöneldiği için "Tanzimat Müziği" demek de yanlış olmaz. Zaten, şarkı bestecilerinin çoğu da Saray ve tekke çevrelerinin dışında yetişmiş, geleneksel "Saray Akımı" kimliğinden uzak kişilerdir.

Sonuçta ortaya çıkan ürünler geçmiş yıllara göre daha hafif bir müzik örneğini sergilemişlerdir. Bu akım ile birlikte müziğimize derin bir duygusallık ve romantizm hakim olmuştur.

Bu arada klâsik formlar gibi klâsik usûller de unutulmuş, büyük formlardan kaçınılması, büyük temalardan da kaçınılmasına yol açmıştır. Cumhuriyet'ten sonra başarılı şarkı bestecilerinin sayısı giderek azalmış, dört mısralık kısa şarkı formuna yönelinmiştir. Bu durum bir form kısırlığı doğurmuştur.

1930'lu yıllarda şarkının başka bir türü olan "fantezi"ler bestelenmeye başlanmış ve Tanzimat yıllarında bu türde verilen eserler çoğalmıştır. Bu da Türk müziğinin kendi içinde kısırlaşmasının, tıkanmasının nedenlerinden birisidir.

Dönem müziği, "neo-klâsik" ya da "romantik" olarak nitelendirilmekle birlikte bu iki terim aslında birbirine karşıttır. Çünkü neo-klâsik tutum, klâsiğe yakındır, klâsik tarzdan bir kopuş yaşandıktan sonra yeniden klâsiğe dönme çabalarını içerir. "Romantik" belki Dönem müziğini dile getirmek için daha doğru bir terim olmakla birlikte şu anlamda geçerli sayılabilir : Yeni tarzdaki şarkı, bir bakıma klâsik müziğe bir tepki olarak doğmuştur; bestecinin konuları, temaları genellikle kişiseldir; güfteler de çoğu kez Divan şairlerinden değil, zamanın şairlerinden seçilmiştir; klâsik tarzın ağır, mesâfeli tavrından ayrılmış, duygular öne geçmiştir. (34)

(33) Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi, İletişim Yayınları, cilt no:5, s:1212-1224.

(34) Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi, İletişim Yayınları, cilt no:5, s:1212-1224.

Kısaca bu Dönem bestecileri taze bir duyarlılık içeren, zarif, içli eserler vermişlerse de, bunlarda klâsik tarzdaki bestelerin ağır, bol san'atlı havasını bulmak zordur.

3.6. TOPLUMUN VE KLASİK TÜRK MÜZİĞİ BESTECİLERİNİN YENİ TARZ MÜZİĞE BAKIŞ AÇILARI

Türk müziğinin san'at ağırlıklı eserleri ile bu eserleri yaratan besteciler ötedenberi kültür merkezlerindeki seçkin tabakanın takdirlerini kazanmış ve devlet yönetimince Saray'da himaye edilmişti. Osmanlı Sarayı'nda her Dönemde bir "Saray Musiki Topluluğu" bulunmuştur. Bu topluluk en kıdemli, bilgili üstadın yönetiminde hazırlıklarını sürdürür ve belirli aralıklarla padişah ve diğer devlet ileri gelenleri önünde çalışmalarını sergilerdi. Müzik konusunda yapılan teorik (nazari) çalışmalar da zaman zaman bir eser niteliğine bürünerek devlet ileri gelenlerine ve hattâ bizzat padişaha sunulurdu. Hızır Bin Abdullah'ın bir müzik kuramı kitabı olan, içinde makam ve usûllere ait bilgiler veren "Edvar"ı bunun güzel bir örneğidir. Yükselme Dönemi'nde türlü nedenlerle İstanbul'a gelen yabancı müzisyenlerin de Osmanlı müziğinden etkilendikleri ve Saray'daki faaliyetler çerçevesinde bu konudaki araştırmaları değerlendirdikleri görülmektedir. Ali Ufkî ve Kantemiroğlu'nun eserleri bu açıdan birer örnek olabilirler. III. Selim Dönemi'nde (1789-1807) Saray, padişahın da bir müzisyen olması nedeniyle, adeta bir konservatuar niteliğini almıştır denilebilir.

Tanzimat'ın ilânı ile gelen siyasî, toplumsal ve eğitici nitelikli "Batılılaşma" ya da "Batıyı örnek alarak yeniden yapılanma" uğraşlarından müzik alanında ilk etkilenen kurum Mehterhâne olmuştur. Çünkü askerin eğitimi Fransa'daki yöntemler ve uygulamalar ile hayata geçirilmiş ve böylelikle tarihî Mehterhân Bölüğü yerini yeni kurulmuş olan Muzıka-yı Hümayûn'a bırakmıştır.

Ordunun yeni tip üniforması kadar yeni eğitim müziği de halk tarafından ilgiyle karşılanmış, beğenenler olması ile birlikte bazılarınca da eleştirilmiştir. Yine de bu eleştiriler, o günün koşulları altında açıkça sergilenmemiştir. Çünkü askerin bu yeni tip müzik eşliğinde yaptığı eğitim, sonuçta padişahın isteği ve emrinin bir gereği idi. Ancak heryeşe rağmen Batı tarzındaki bu müzik yavaş yavaş kabul edil-

mekle birlikte, yıllardan beri icrâ edilen müziğimiz de uzun deneyimlerin, birikimlerin bir sonucu idi. Bu bakımdan II. Mahmud tarafından başlatılan, Sultan Abdülmecid ve Abdülaziz'in yönetimlerinin sözkonusu olduğu Tanzimat Dönemi'nde de gayet doğal olarak klâsik Türk müziği, biraz kıyıda kalmakla birlikte, varlığını sürdürmüş ve örnekler vermeye devam etmiştir. Fakat bu Dönemde Saray'daki faaliyetler sırasında eskiden gösterilen itibâra rastlanmaz.

Muzıka-yı Hümâyûn'un kuruluşundan sonra II. Mahmud ve sonra da Abdülmecid'in Batı müziğine daha fazla ilgi göstermeleri, ilk yıllarda Saray bestecileri ve icrâcıları tarafından çok büyük bir tepki ile karşılanmadı çünkü eski, köklü bir san'atın temsilcileri olarak Batı san'atına belli bir hoşgörüyle bakıyorlardı. Bu, kimi bestecilerin kulak yoluyla tanıştıkları İtalyan müziği esintileriyle bazı parçalar bestelemelerinden anlaşılabilir.

Yine de Dönem halâ şaheserlerin çıkarılabildiği bir Dönemdi. XIX. yüzyılın büyük bestecisi Hammamîzâde İsmail Dede Efendi güçlü eserler vermeye devam etmiştir. Öte yandan; bestelerine çok itibar gösteren II. Mahmud'un isteği üzerine, ferahfezâ makamında bir âyin bestelemesi, Mevlevîler arasında pek fazla görülen birşey olmadığı gibi, san'atçı da sonradan bu durum karşısındaki hoşnutsuzluğunu dile getirmiştir. II. Mahmud yönetimi sırasında, padişahın Türk müziğine olan sevgisi o Dönem besteci ve icrâcılarına tüm tedirginliklerine rağmen bir güven vermiştir. Ama Abdülmecid yönetiminin Saray'a getirmiş olduğu anî "alafrangalaşma", klâsik müziğimizin II. Mahmud Dönemi'nden de farklı olarak, ancak kuru bir resmîyet ile Saray'da varlığını sürdürmesi Dede Efendi başta olmak üzere, bir takım bestecilerin Saray'dan uzaklaşmalarına neden olur. Özellikle Dede Efendi, Abdülmecid'in kendisinden hiçbir san'at değeri bulunmayan, sıradan şarkı ve türküler istemesinden yakınmıştır. Bununla birlikte bazı Saray müzisyenleri, üzerlerinde olumsuz bir etki yaratan padişah ve devlet ileri gelenlerinin kayıtsız davranışlarına rağmen, tekrar itibarlarını kazanabilmek ve sürdürmek amacı ile yenilik taraftarı gibi gözükmüşlerdir.

O zamana kadar özellikle III. Selim ve II. Mahmud Dönemlerinde Saray'dan büyük ilgi gören Türk müziği bestecileri, giderek ikinci planda kalmaya başlarlar. Batı kültürüne önemle eğilen Abdülmecid

ile san'attan çok spora meraklı olan Abdülaziz Dönemlerinde kendilerini yalnız ve bir köşeye atılmış hissetmişlerdir. Büyük san'atçı Hammamizâde İsmail Dede Efendi, Zekâî Dede, Şakir Ağa gibi bestecilerden sonraki kuşağı oluşturan genç bestecilerden Saray'daki fasıl faaliyetlerini sürdürebilenler arasında; Hacı Arif Bey, Sermüezzîn Rifat Bey ve birkaç arkadaşı kalmışlardır. Ancak Tanzimat'tan sonra bu bestecilerin bazı eserlerinde eski klâsik çizgiden ayrılan yönler rastlanmaktadır. Dönem yönetiminin Batıya yönelik çalışmalara gösterdiği teşvik ve itibar bunun en büyük nedenlerinden biridir. Yine de bu genç bestecilerin çalışmaları bazı "İtrî'den Dede Efendi'ye dek uzanan ince üslûpla ve çok san'atkârhâne müziğe alışmış, onlarla san'at zevki gelişmiş olan bazı çevrelerce hoş karşılanmamış ve biraz da basit bulunmuştur." (35)

Tanzimat; klâsik makam, usûl, üslûp ve karakterini o zamana kadar sürdürmüş olan müzik faaliyetlerine, Batı tarzında çoksesli model ve türleri bir seçenek olarak getirmiştir. Bunun sonucunda gelen değişim, kendisini topluma kabul ettirme çabasını sürdürmüş, bu arada eskiden beri devam eden klâsik müzik faaliyetlerimiz de kendini yenilemek ve bu konuda mücadelelere hazır olabilmek zorunluluğunu hissetmiştir.

(35) Türk Müsikişinin Mes'eleleri, TURA, Yalçın, Pan Yayıncılık, I. Baskı, Kasım 1988 İstanbul, sayfa : 24-35.

BÖLÜM 4

TANZİMAT DÖNEMİ MÜZİSYENLERİ

4.1. SARAY'DAKİ BATILI ÇALIŞMALARA YÖN VERENLER

4.1.1. Guiseppe Donizetti (?1788-?1856)

İkinci Mahmud, bando için bir şef bulunmasını İstanbul'daki Sardunya elçisinden istemiş, elçi Gropallo hükûmetine gönderdiği yazıda hükümdarın isteğini bildirmişti; Sardunya hükûmeti bu iş için Guiseppe Donizetti'yi uygun gördü, yeni şef 1828 yılında İstanbul'a geldi. (36)

Giuseppe Donizetti, devrinin meşhur opera bestecisi Gaetano Donizetti'nin (1797-1848) büyük kardeşi idi.

1788'de Lombardiya'da Bergam kasabasında doğdu. Askerliği sırasında, yirmi yaşında bandoya girdi. İtalyan, Fransız ordularında uzun yıllar bando şefi olarak çalıştı. İstanbul'a geldiğinde, "ıcabında kırbaç kullanma" hakkı dahil çok geniş yetkilerle göreve getirildi. 1828'den 1856'ya kadar, yirmi sekiz yıl süren çalışmalarıyla Muzıkayı Hümâyûn'un gerçek kurucusu oldu. Donizetti ilk iş olarak, Hamparsum notası bilen öğrencilerine Batı notasını öğretti; kendisi de, Batı notasındaki işaretlerin Hamparsum notasındaki karşılıklarını öğrenmek zorunda kalmıştı. Daha sonra, İtalya'dan yeni sazlar, her saz için de öğretmen getirtti, saz teknolojisi geliştikçe yenilerini ısmarladı. II. Mahmud için yazdığı Mahmudiye Marşı'nı öğrencilerine öğretterek padişaha dinletti. (37)

Giuseppe Donizetti, Osmanlı Sarayı'nda II. Mahmud Dönemi'nden başlayıp, Abdülmecid'in padişahlığına dek devam eden çalış-

(36) Saray Tiyatrosu, Ahmet Refik Sevensil, s:5-6.

(37) Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi, İletişim Yayınları, cilt:5.

maları sırasında Türk orkestrasını teşkil etmiştir. Bu arada çocukluktan beri tanıdığı Sultan Abdülmecid'in üzerinde de daima tesirli bir kişi olmuştur. Saray'daki gençlere piyano ve şan san'atını sevdirmeye çalışmış ve bunu da başarmıştır. Naum Tiyatrosu'nu da desteklemiştir. Sağlığında Angelo Mariani (1822-1873) adlı ünlü orkestra şefini İstanbul'a getirmiş ve üç yıl ülkede kalmasını sağlamıştır.

İstanbul'da ölmüştür.

4.1.2. Callisto Guatelli (1820-1899)

Osmanlı uyruklu bir İtalyan müzisyen olan Callisto Guatelli, 1820'de İtalya'da doğdu. Donizetti'nin sağlığında Saray'a alınan pek çok yabancı müzisyenlerden birisidir. Naum Tiyatrosu'nda temsiller veren yabancı uyruklu opera heyetlerinden birinin orkestra şefi olarak İstanbul'a gelmiştir. 1856'da Donizetti'nin ölümünden sonra bando ve orkestranın başına getirilmiştir.

Ancak Sultan Abdülaziz Batı müziğini sevmediği için, onun Döneminde bando hariç, diğer tüm Batı müziği çalışmaları sılıkleşmişti. 1863 Mısır ve 1867 Fransa, İngiltere, Avusturya gezileri sırasında gittiği şehirlerdeki opera, operetleri seyretmiş, konserleri dinlemişti. Bu gezilerin dönüşünde Guatelli'yi tekrar orkestraya çağırdı ; böylece bandonun dışında, orkestra da tekrar önem kazanmıştır.

Guatelli bunun üzerine İtalya'dan ünlü bandocular getirtti ve orkestrayı da yeniden düzenledi. Batı müziği tekrar Saray'da ilgi görmeye böylece başlamıştır.

Otuz yıldan fazla Saray bando ve orkestrasının başında bulunan Guatelli, aslında sıradan bir musikciydi, belli başlı bir öğretim görmemiş, pratikten yetişmişti. Öyleyken, öğrencilerini yerli ezgileri örnek alarak millî marşlar bestelemeye yöneltmek gibi olumlu bir çaba göstermiştir. O zamana kadar İtalyan bando repertuarındaki parçaları icrâ etmekte olan bandocularımız, ancak Guatelli'nin uyarısından sonradır ki, geleneksel makamların aralıklarını gözeterek, Türk insanını etkileyebilecek yerli motiflerle millî marşlar bestelemeye başlamışlardır. (38)

(38) Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi, İletişim Yayınları, cilt no:5, s: 1212-1220.

Guatelli, Abdülaziz'in son yıllarında "Aziziye Marşı"nı besteleyerek padişaha beğendirmiş ve paşalığa yükselmiştir. Daha çok millî ezgilerden yararlanarak "millî marşlar" bestelemiştir. "Şark Üvertürü", "Osmaniye" ve "Şefkat" adlı marşları vardır. II. Abdülhamid Dönemi'nde de görevine devam etmiş ve 1899 yılında ölmüştür.

4.2. ÜLKEYE GELEN DİĞER BATILI MÜZİSYENLER

- 4.2.1. LISZT, Franz (1811-1886) :** Osmanlı İmparatorluğu'nun resmî gazetesi olan ve Cumhuriyet Dönemi'ne dek yayınlanan "Takvîm-i Vakaa-yî'nin Hicrî 2, Zilhicce 1216" tarihli sayısında (Milâdî : Aralık - 1846) tanınmış piyanist ve besteci Lizst'in İstanbul'a geleceği yayınlanmıştır. Bu haberden bir süre sonra san'atçı İstanbul'a gelmiş önce Avusturya Elçilik binasında ve sonra da Sultan Abdülmecid'in daveti üzerine Saray'da konserler vermiştir.
- 4.2.2. LUIGI, Arditi (? - 1882) :** 1856-1857 mevsiminde İstanbul'a gelmiş Naum Tiyatrosu'nda verilen opera temsillerinde, orkestra şefliği yapmıştır. Ayrıca Sultan Abdülmecid tarafından davet edilip Saray'da da konserler vermiştir.
- 4.2.3. MARIANI, Angelo(1822-1873):** 1849 yılında ülkeye gelmiş ve Saray Orkestrası'nda şeflik yapmıştır.
- 4.2.4. PISANI, B (? - ?) :** 1848'de İstanbul'a gelmiş ve

Saray Orkestrası'nda şeflik görevini üstlenmiştir.

**4.2.5. VIEUXTEMPS, Henri
(182-1881)**

: Eşi de kendisi gibi bir müzisyen olan Belçikalı ünlü kemancı, 1848 yılında eşiyle birlikte, ülkeye gelmiştir. Sultan Abdülmecid tarafından Saray'a davet edilip konser vermiş ve padişahın isteği üzerine Saray'daki müzik çalışmalarını tetkik amacı ile bir süre Saray'da yaşamıştır.

**4.3. DÖNEM PADİŞAHLARI İÇİN ESER VEREN BATILI
MÜZİSYENLER**

ADELBURG, August van	(1830-1873)
ARDİTİ, Louis (Luigi)	(? -1882)
BISHOP, H.Rowley	(1786-1855)
CAHUN, Jul	(? - ?)
DONIZETTI, Giuseppe	(1788?-1856?)
DUNK, Jufe	(? - ?)
DUSSAP, Paul de	(? - ?)
GUATELLI, Callisto	(1820-1899)
HERZ, Henri	(? - ?)
HURMUSYAN (Hürmüzyan)	(? - ?)
JULIEN, Saint-Alfred	(? - ?)
KARACABEYZADE, Yanko	(? - ?)
KULONG, Aleksı	(? - ?)
LISZT, Franz	(1811-1886)
MARIANI, Angelo	(1822-1873)
MESMER, Joseph	(? - ?)

PISANI, B	(? - ?)
SULTZER, Joseph	(? - ?)
VIEUXTEMPS, Henri	(1820-1881)

4.4. BATI TARZINDA ESER VEREN MÜZİSYENLERİMİZ

4.4.1. Dikran Çuhacıyan (1836-1898)

1868 "Aras"	Opera (İtalyanca)
1869 "Olimpia"	Opera (Ermenice)
1872 "Şerif Ağa"	Operet (3 perdelik)
1872 "Arif'in Çilesi"	Operet
1875 "Lebleci Horhor Ağa"	Operet
1875 "Köse Kahya"	Operet

4.4.2. Mehmed Ali Bey (1840-1895)

"İzmir Marşı"	Sultânî yegâh
"Plevne Marşı"	Kürdi Semâi

4.4.3. Notacı Emin Efendi (1845-1907)

"Şarkılı Balo Valsi"	Piyano için
"Çoban Marşı"	Piyano için
"Galata Polkası"	Piyano için
"Galata Valsi"	Piyano için
"Galata Mazurkası"	Piyano için
"Sular Mazurkası"	Piyano için

4.4.4. Muzikalı Kemânî Ali Haydar Bey (1846-1904)

"Pembe Kız"	Nihavend Uvertür
-------------	------------------

4.5. DÖNEMİN TÜRK BESTECİLERİ

İsmail Dede Efendi (Hammamizâde)	1777-78??-1846
İsmail Efendi (Dellâlzâde)	1797-1869
Aziz Dede (Neyzen)	1840-1905

Kirâmi Efendi (Hacı)	1840-1908
Basri Bey (Udî)	1840-1900
Osman Efendi (Musullu-hafız, âmâ)	1840-1918
Aziz Efendi (Medenî)	1842-1895
Neş'et Mola (Kırımîzâde)	1843-1906
Vasilâki (Kemençeci)	1845-1907
Emin Efendi (Muallim-notacı-hacı)	1845-1907
Hüseyin Tevfik Efendi (Hafız)	1846-1906
Mehmed Celâleddin Dede	1848-1908
Haydar Bey	1848-1920
Nafiz Bey	1849-1898
Ziya Paşa (Mehmed Yusuf, Vezir)	1849-1929
Afet Efendi (Mısırlıyan-Hepet-udî)	1850-1922
Şemsi Efendi (Kanunî)	1850-1922
Leyla Hanım	1850-1936
Asım Bey (Giriftzen)	1851-1929
Halit Bey (Müezzınbaşı-kanunî)	1853-1920
Refik Bey (Manyasîzâde)	1854-1909
Hüseyin Fahrettin Dede	1854-1911
Ahmed Arifi Bey	1855-1908
Edhem Efendi (Santurî)	1855-1926
Yusuf Efendi (Hafız)	1857-1925
Tatyos Efendi (Kemanî)	1858-1913
Hristo (Lavtacı)	? -1914
Andon (Lavtacı)	? -1925
Artin Efendi	? -1890
Bahaeddin Bey (Enderunî-sermüezzın-mıralay)	? -1899
Bağdasar Efendi (Ekmekçi)	? -1880
Mehmed Efendi (Hafız-balıkçı)	? -1875

Mihran (Bursalı)	? -1910
Civan Ağa	? -1910
Sebuh (Kemanî-âmâ)	? -1890
Ali Bey (Denizoğlu)	? -1860
Ahmed Efendi (Yağlıkçızâde)	? -1880
İbrahim Efendi (Asariye hatibi)	? -1880
İsmail Efendi (Dellâlzâde)	1797-1869
Abdi Efendi (Basmacı)	1787-1851
Hasib Dede	1799-1871
Mustafa İzzet Efendi (Kazasker-neyzen)	1801-1876
Mehmet Efendi (Eyûbî)	1804-1851
Astik Ağa	1804-1913
Salih Efendi (Suyolcuzâde)	1806-1864
Necip Paşa	1812-1883
Haşım Bey (Yesarizâde Ferit Ahmed)	1814-1868
Aleksan Efendi (Notacı)	1815-1864
Azmi Dede	1815-1893
Latif Efendi (Ağa)	1815-1885
Osman Bey (Tanburi, Büyük)	1816-1885
Salih Dede (Neyzenbaşı-kaymakam)	1818-1888
Necip Ahmed Paşa	1819-1883
Yusuf Paşa	1820-1885
Rif'at Bey (Sermüezzîn-mıralay)	1820-1896
Hasan Efendi (Yeniköylü)	1822-1905
Zekâi Dede	1824-1897
Halim Efendi	1824-1896
Osman Bey (Tanburi, Küçük)	1825-1900
Nevres Paşa	1826-1872
Salim bey (Neyzen)	1829-1885

Ali Bey (Enderunlu, Kel)	1830-1897
Abdülaziz (Sultan)	1830-1876
Arif Bey (Hacı-hanende)	1831-1885
Faik Bey (Hacı)	1831-1891
Sabri Bey (Tophaneli)	1834-1914
Nuri Bey (Bolahenk)	1834-1910
Nikoğos Ağa	1836-1885
Ali Efendi (Tanburî)	1836-1885
Salim Bey (Üsküdarlı-neyzen)	1839-1894
Mahmud Celâleddin Paşa	1839-1899
Ahmed Hüsameddin Dede Efendi	1839-1900
Nikolâki (Kemençeci)	? -1915
Nişan Ağa (Sînekemanî)	? -1900
Onnik Efendi (Sarı-hanende)	? -1885
Yani Usta (Kemençeci)	? -1890
Yorgâki (Şivelioglu-kemanî)	? -1880
Mehmed Efendi (Kömürcüzâde-hafız)	? -1885
Hilmi Bey (Santurî)	? -1895
Rûşen Efendi	? -1891
Behlül Efendi	? -1895
Faik Bey (Hacı)	? -1890
Esad Efendi (Piyanist-mimar)	? -1900
Edhem Efendi (Şeyh)	? - ?
İsmet Ağa (Tanburî)	? -1870

4.6. DÖNEM'İN TÜRK MİZİĞİ BESTECİLERİNİN RAĞBET ETTİĞİ GÜFTE ŞAİRLERİ

Abdullah Salâhi
 Abdülaziz (Sultan)
 Ahmet Rasim
 Akif Paşa

Besim
 Cevdet Paşa (Ahmed)
 Esad
 Faik Bey
 Fasih
 Fazıl
 Feyzi
 Fuzûlî
 Galip (Şeyh)
 Hafit Bey
 Hayri
 Hilmi Bey
 İzzet Molla
 Kemaleddin
 Leylâ Hanım (Sâz)
 Mahmud Ekrem (Recâizâde)
 Mahtûmi
 Mehmed Bey
 Mehmed Sa'dî Bey
 Mekki Bey
 Murad V (Sultan)
 Münif
 Nahifî
 Nazîm
 Nedim
 Nefî
 Nevres (-i Cedid)
 Nevres Paşa
 Niğâr Hanım
 Ömer (Aşık)
 Pertev Paşa
 Ragıp
 Reşit Paşa

BÖLÜM 5.

TANZİMAT DÖNEMİ'NDEKİ MÜZİK ESERLERİ

5.1. BATI TARZINDA

5.1.1. Opera

BOSCO TİYATROSU (1839-1847)

Sahibi : Bartolomeo Bosco

"Belisario"	Gaetano Donizetti	1841
-------------	-------------------	------

NAUM TİYATROSU (1844-1870)

Sahibi : Halepli Tütüncüzâde Naum Efendi (Mikail Naum)

"Lucrezia Borgia"	Gaetono Donizetti	1844
-------------------	-------------------	------

"Sevil Berberi"	Gioacchino Rossini	1844
-----------------	--------------------	------

"Atila"	Giuseppe Verdi	1844-1845
---------	----------------	-----------

"Şeytan Robert"	Giacoma Meyerbeer	1844-1845
-----------------	-------------------	-----------

"Poliuto"	Gaetano Donizetti	
-----------	-------------------	--

"Lucia di Lammermoor"	Gaetano Donizetti	
-----------------------	-------------------	--

"Machetto"	Giuseppe Verdi	1848
------------	----------------	------

"Arsas"	Dikran Çuhacıyan	1868
---------	------------------	------

"Olimpiya"	Dikran Çuhacıyan	1868
------------	------------------	------

"Portici'li Dilsiz"	Esprit-Auber (sergilenen son eser)	1869
---------------------	---------------------------------------	------

GEDİKPAŞA TİYATROSU (1868-1884)

Sahibi : "Güllü" Agop

"Güzel Helena"	Jacques Offenbach	
----------------	-------------------	--

"Madam Angot'nun Kızı"	Charles Lecocq	
------------------------	----------------	--

"Giroflé Girofla"

Charles Lecocq (hafif opera)

"Pembe Kız"

"Indiana"

5.1.2. Bale

NAUM TİYATROSU (1844-1870)

"Hint Balesi" 8.2.1866

"İki Balerina (Oyuncu Kızın Amerikan Dansları)" 8.2.1866

"Çin Balesi" 12.2.1866

"Balerin Kızlardan Birinin Halka Dehşet Verir
Surette Gülle Üzerinde Lâtif Oyunları" 12.2.1866

5.1.3. Batılı Müzisyenler Tarafından Dönem Padişahları İçin Bestelenen Eserler

Adelburg, August van (1830-1873): "Aheng-i Şevk-engiz mar-
şı".

Arditi, Louis (Luigi) (? -1882): "Hymne Dedie S.M.L. Le
Sultan Abdul-Medjî (Sul-
tan Abdülmecid Marşı)"
Rahatfezâdır makdemin.

Bishop, H.Rowley (1786-1855): "Türk Marşı" (Sözsüz)

Cahun, Jul : "Marş-ı Osmanî"

Donizetti, Giuseppe (?1788-?1856): "Marche Militare"

"Mahmudiye Marşı"
(1829)

"Mecidiye Maşı" (1839)

"Cezayir Marşı"

"Cenk Havası" (Marş) (Gül
gonca-i nahl-i ümmid)

"Marş-ı Sultani" (sözsüz)

Dunk, Jufe

: "Osmanlı Marşı"

- Dussap, Paul : "Duanâme"
 "Schotlich"
 "Marş-ı Sultânî"
 "Marş-ı Chantante"
- Guatelli, Callisto (1820-1899) : "Bayram Marşı"
 "Şevkat Marşı"
 "Yıldız Marşı"
 "Osmaniye Marşı"
 "Osmanlı Sergisi Marşı"
 (Sultan Abdülazız için)
 "Album, Arie Nazionale
 Orientali"
- Herz, Henri : "Marche Nationale" (1858)
- Hurmusyan (Hürmüzyan) : "Mecidiye Marşı"
- Julien, Saint-Alfred : "Osmanlı Marşı" (1848)
- Karacabeyzâde, Yanko : "Marş-ı Mecidî" (Sultan
 Abdülmecid için) (1854)
- Kulong, Aleksî : "Osmanlı Marşı" (1859)
- Lizst, Franz (1811-1886) : "Marş Paraphras'ı Üzeri-
 ne" (Donizetti'nin Mecidi-
 ye Marşı Üzerine) (1847)
- Mariani, Angelo (1822-1873) : "Sultan Mecid Marşı" (Ey
 Halik-i kevn ü mekân)
- Mesmer, Joseph : "Marş-ı Mecidî" (Sultan
 Abdülmecid için) (1858)
- Pisani, B. : "Marche Turque" (Sözsüz)
- Sultzer, Joseph : "Şarkı-yı Duaiye"
- Vieuxtemps, Henri : "Mecidiye Marşı" (1848)

5.2. KLASİK TÜRK MÜZİĞİ TARZINDA

5.2.1. Padişahlara Bestelenen Methiyyeler

Evlâd-ı vatan hamle-i a'dâya bedendi	rast	Rif 'at Bey
Ey vatanperver yine gel gayrete	rast	Arif Bey
Sen serîr-i şevketin sultânısın	nihavend	Rif 'at Bey
Saklasın rabbim kederlerden seni	nihavend	Haşim Bey
Ey şeh-i örnek ve a'lâ-yı adâlet-i ihtivâ	nihavend	Rif 'at Bey
Ey kerem-kân-ı şekinşâh-ı cihan	nihavend	Rif 'at Bey
Ey melekhaslet şekinşâh-ı vahid	hicazkâr	Haşim Bey
Ey şekinşâh-ı cihan ü adl ü dâd	hicazkâr	Arif Bey
Bir münir-i burc-ı âlemdir Mecîd	hicazkâr	Arif Bey
Ettin ihyâ askeri baştan başa	hicazkâr	Rif 'at Bey
İftihârımdır bilir Rabb-i gani	hicazkâr	Nikoğos Ağa
Lütf u mahzen eyledi bir kat daha ihya beni	hicazkâr	Rif 'at Bey
Ziyası lem'a-efşân oldu bedr-i âlem-ârânın	hicazkâr	Haşim Bey
Şekinşâh-ı şevkat-nişân	hicazkâr	Arif Bey
Ey veli-ül nimet âlem-i cihanın serveri	şehnâz	Osman Bey
Şevketli hünkârım padişahım	hisarbûselik	Sebuh
Şekinşâh-ı gerdun cenab	hisarbûselik	Osman Bey
Padişahım yok mazîrin bî-riya	evcârâ	Arif Bey
Ey veli-ül nimet ey şah-ı cihan	ferahnâk	Ali Bey
Adl u asayiş mufavvazdı yed-i hisânına	ferahnâk	Rif 'at Bey
Gelmemiş mislin cihana ey şeh-i âli nijad	şevkefzâ	Latif Efendi
Nev nihâl-i gülsitan-ı saltanat	şevkefzâ	Rif 'at Bey

Hazret-i Sultan Azîz-i sadre iclâl-i		
müdam	ferahfezâ	Arif Bey
Nakd-i lütfun oldu dünyaya divan	ferahfezâ	Rif 'at Bey
Ey padişah-ı vech-i nûr	ferahfezâ	Rif 'at Bey

5.2.3. Tanzimat Dönemi'nden Günümüze Ulaşan Türk Müziği Eserler

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
ABDÎ EFENDÎ (Basmacı)		
ACEM AŞİRAN		
Ber küşâ-yı mâ'delet- hâkân-ı		
devran dâlma	Devr-i Kebir	
Aşkınla şûride n'ide	Düyek	
BESTENİGÂR		
Aceb mi âh germi osa müştâkın	Aksak Semâî	
EVC		
Çeşm-i mahmur-ı siyahın süzme	Ağır Aksak	
HÜZZAM		
Nim-nigâhın katle ferman ibtisâmın	Devr-i Hîndî	Mehmed Sâ'dî
can alır		Bey
MAHÛR		
Gülşen-i ezhâr açtı her yana	Ağır Aksak	Hâşim Bey
MÜSTEAR		
Firâkınla a sultanım	Ağır Düyek	
RAST		
Açıldı bahçede güller	Yürük Semâî	
Senin aşkınla çâk oldum	Düyek	
Sevdim yine bir nev-cıvan	Yürük Semâî	
TARZ-I NEVİN		
Pek yosma-edâ gördüm efendim	Aksak	
UŞŞAK		
Bakılmaz ârız-ı pür-tâbına ol		
meh-i tâbânın	Nîm Devir	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
ZEVK-U TARAB		
Ey mahitâb-ı gül-beden	Ağır Düyek	
ABDÜLAZİZ (Sultan)		
SAZ ESERLERİ		
Hicaz sirto	Nîm Sofyon	
EVCÂRÂ		
Ettiğinden utansın	Aksak	
MUHAYYERKÜRDİ		
Bî-huzûrum nâle-i mûrg-ı dil-i		
divânenen	Devr-i Hindi	Kendisi
ŞEHNÂZ		
Elemdir felek devrinde kârım	?	
ŞEVKEFZÂ		
Ey nevbahar-ı hüsn ü ân	Ağır Düyek	
ÂFET MISIRLIYAN (Ûdî, Hapet)		
HİCAZ		
Arayanlar beni gönlüme sorsun	Düyek	
Bir nigâh-ı nâz ile şuh-ı şenim	Düyek	
Görmedim hiç dūş olan zūlf-i		
zer-efşânın kadar	Sengin Semâi	
Öyle bir derde giriftârım ki ey		
peri-cemâl	Aksak	
HÜSEYNÎ		
Derd ü mihnet her günüm tâkib		
eder	Sengin Semâi	
İSFAHÂN		
İntiraz etmez isen bu ahtan	Aksak	
KARCIĞAR		
Artıyor eksilmiyor derd-i firâk-ı		
şivekâr	Aksak	
Kemend-i zūlf-esîr-i zūlf-ı yâr oldum	Düyek	
Kimseye etmem şikâyet ağlarım		
ben halime	Yürük Semâi	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
KÜRDİLİHİCAZKÂR		
Bülbül gibi âh ü zâr ederim	Düyek	
MÂHÛR		
Bir âşık-ı dil-hastayı dil-şâd edecek yok	Sengin Semâi	
NEVESER		
Nâle-i cangâhı cânân duymuyor	Curcuna	
NIHÂVEND		
Bir âşık-ı dil-hastayı dil-şâd edecek yok	Sengin Semâi	
Geçtikçe demler sehhârelendi	Sengin Semâi	
UŞŞÂK		
Ayıplaman beni dostalar	Devr-i Hindî	
Cânâ nazarın can u dile cilveger olsun	Aksak	
Evlilik başa belâ bir büyük var bir küçük	Curcuna	
Gülmek yaraşır gül yüzüne ey gül-i canım	Curcuna	
İflâh olmaz bu aşkın dil yâresi	Müsemmen	
ÂRİFÎ BEY (Ahmed)		
BESTENİGÂR		
Âlemde ey serv-i semen	Aksak	
Artık insâf et nigârım âşık-ı nâlânına	?	
EVCÂRÂ		
Civânım gelmez oldu nerde	?	
HİCAZ		
Uykudan artık uyan	Oynak	
ISFAHAN		
Sâkıyâ ben hicr ile suzân iken	?	
NIHAVEND		
Şöhret-i vasfınla âlem dem-güzâr	?	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
RAST		
Bilse bir kerre o şûh hâl-i perişânımızı	Aksak	
SÛZİDİL		
Ne bezm-i ayş ü işret var ne Cem var	?	
SUZNÂK		
Ruyunu örtmüş görünce saçların	Devr-i Hindi	
ŞEVKEFZÂ		
Belki bin bir dilbere aittim tesâdüf lâ-akal	Ağır Aksak	
Hiç çekilmezdi gönül bâr-i cihan	Düyek	
AHMET EFENDİ (Yağlıkçızâde)		
BESTENİGÂR		
Sen hümâ-yı hüsn-i ânın pek bülenddir lânesi	Ağır Aksak	
ALEKSAN (Tanbûrî, Notacı)		
ACEM BÛSELİK		
Görmez oldu çeşmimiz hicrinle hâb	Aksak	
ALİ BEY (Denizoğlu, Kemânî)		
ACEM		
Bu bir değil, sekiz değil, yüz değil	Aksak	
Setresinin düğmeleri düz değil	Aksak	
FERAHNÂK		
Ben görme çevre lâyık	Düyek	
HİSAR BÛSELİK		
Yandım deminden/Ağyâr elinden	Aksak	
HÛSEYNÎ AŞİRAN		
Gel ey şûh-i ser-efrâzım	Aksak	
Lâyık mıdır ey bî-vefâ (1)	Aksak	
Rehâ yok bu derd ü gamdan	Aksak	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
SABÂ		
Gitti de gelmeyiverdi	Aksak	
SUZNÂK		
Ettin bana cevri ü cefâ	Aksak	
ŞEDD-İ ARABAN		
Behçelerde aşlama, aşlamayı taşlama	Aksak	
ŞEHNAZ BUSELİK		
Yolun bulamam	Semâî	
ALÎ BEY (Enderunlu, Hânende, Kel)		
ACEM		
Mey değil, bir cehre-i şâdî nihan peymânede	Curcuna	
BAYÂTİARABAN		
Bir hüsnü melek etti beni hüsnüne hayran	Sengin Semâî	
DÜGÂH		
Âteş-i firakâtla bağrım dağlarım	Düyek	
FERAHNÂK		
Bana ol meh gör ne etti	Aksak	
Ey Hüdavend-i atâ-bahş-i cemî bî-kesânı	Devr-i Hindi	
HİCAZ		
Aşık oldum yavrucağım gözüne Derdimi arz etmeğe ol şûha bir dem bulmadım	Devr-i Hindi	
Ey dil-rübây-ı dil-şikâr	Sengin Semâî	
Eyledin şeydâ beni ey gül-beden	Düyek	
N'olsun bu kadar âh u figâh gönül	Ağır Düyek	
Sen kânı kerem menba-ı ihsan olunca	Sengin Semâî	
HİCAZ BÜSELİK		
Gördükçe seni ismet-i sevdâya inandım	Sengin Semâî	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
HİCAZKÂR		
Ol kaşı keman cevri cefa yayını kurdu	Yürük Semâî	Yusuf Kenan Bey
HÜSEYNÎ		
Bunca zamandır çekdim cefâsın	Aksak	
Hiç eser etmez mi figanım felek	Aksak	
Kan ağlayarak sevdiceğim pâyine geldim	Türk Aksağı	
Mutrib kerem et meclis-i mestâne düzülsün	Ağır Düyek	
Yine yol göründü nazlı cânâna	Devr-i Hindi	
HÜZZAM		
Çeşm-i mestin hasretiyle cins ü cânım dağlarım	?	
Sâkı yetişir imdâda gel	?	
Ümidim kalmadı ol nev-civandan	Devr-i Hindi	
İSFAHAN		
Gönlüm hemişe sûz-i belâ mübtelâsıdır	Sengin Semâî	
İmtidâd-î firkatınle cümle kârım, âh ü zâr	Curcuna	
KARCIĞAR		
Aldın dil-i nâ-şadımı	Aksak	
Bir hüsn-i melek etti beni hüsnüne hayran	Aksak	
Ol hilâl-ebrû gamıyla sineler meşhûn eder	Sengin Semâî	
MUHAYYER		
Benim nazlı civanım	Curcuna	
Cana te'sir eylemişdi yâralar	Sofyan	
SÛZNÂK		
Aşk ile yanmaktadır cânâ tenim	Düyek	
ŞEHNÂZ BÛSELİK		
Şimdi ey şpuh-i sitemkâr dil sana meyl etti nâçar	Aksakf	Enderûnî Vasif

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
UŞŞAK		
Aşkın ile bülbül gibi artmaktadır âhım	Curcuna	
Bi-rahm ü vefâ sen gibi meh pâre bulunmaz	Sengin Semâî	
Bir zülf-i siyah al ile bu gönlümü aldı	Curcuna	
Sen ey serv-i revan ruhsarı gülgün	Curcuna	
Sen melihât mülkünün sultânısın	Sengin Semâî	
Usandım ağlayıp âh eylemekten	Devr-i Hindi	
Zaten sitem,i dehr ile ben olmuş iken zâr	Aksak	
ALÎ EFENDÎ (Tanbûrî Hâfız)		
SAZ ESERLERİ		
Karcıgar peşrevi	Zencir	
Suzcidil peşrevi	Devr-i Kebir	
Suzidil saz semâîsi	Aksak Semâî	
ACEM KÜRDİ		
Çehre edip dün bî-sebeb	Düyek	
ARAZBAR BÜSELİK		
Ben ki terkeylemişim canımı cânanım için	Devr-i Kebir	
BAYÂTÎ ARABAN		
Eyledi bir şuh ile dil, imtizâc	Aksak	
BESTENİGÂR		
Sevdim seni gaayetle ben ey bîmisî-ü menendim	Aksak	
ÇARGÂH		
Tâzeler zevk u safâyı dâimâ ân-ı bahar	Aksak	
EVC		
Ah eder inler gönül ol turra-ı şeb-gün için	Çenber	

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi**

EVC

Ben ağlar idim her gece ol yârim
uyurdu

Aksak Semâî

Çünkü gördüm gayrılardan çok cefâ
Hicrinle gözünden acaba kan mı

Aksak

boşandı

Yürük Semâî

Söylemem derdimi hen-derdim
olan âhâ bile

Hafif

Hızırağazâde
Sâ'id

EVCÂRÂ

Bir şuha gönül aşık olup derbeder
oldu

Sengin Semâî

Dilde şimdi var hezârân müşkilim

Devr-i Hindi

FERAHFEZÂ

Nevruz-i bahar oldu yine ey gül-i
handan

Curcuna

Mehmed Sâ'di
Bey

FERAHNÂK

Ey hüdavend-i atabahş-i cemi-i
bî-keşan

Devr-i Hindi

Ey veliyyün-nîmet, ey şah-ı cihan

Ağır Aksak

HİCAZ

Aşık oldum yavrucağım yüzüne
Cemiyet-i dil koymadı mestane
niğâhın

Devr-i Hindi

Sengin Semâî

Derdimi arzetmeye ol şuha bir
dem bulmadım

Sengin Semâî

Eyledin şeyda beni ey gül beden
Hasret odu yaktı ciğerim ey ruh-ı
âlim

Ağır Düyek

Aksak Semâî

Sammur saçım nâzik edâdır

Aksak

Sevdâ-yı aşk ile dâim yanarım

Curcuna

HİCAZKÂR

Aşkın sermayesi feryâd imiş

Düyek

Evvel görüşte ey şüh-i gülten

Curcuna

Hayli demdir sine-süz-i firkatım

Curcuna

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****HİCARKÂR**

Menendin yok gülüm bir
meh-likâsın

Aksak

Nakş-i hâli gıtmez o şuhun derun-i
sîneden

Aksak Semâî

HÜSEYNÎ

İştîyâkın hadden efzûn gel
Nice bir hasret,i cânâna tahammül
edeyim

Devr-i Hindi

Ruhsâr-ı alın hayrânı oldum
Saysam gece gündüz çekilen

Aksak Semâî

Sofyan

mihneti bitmez

Aksak

Sen sunup bâdeyi ben nûş edeyim
Senden bilirim yok bana bir faide

Devr-i Hindi

ey gül

Yürük Semâî

Nevres-i Cedid

Şimşir-i nigâhınla vuruldum
ciğerimden

Aksak Semâî

HÛZÎ

Hiç unutmam, bir sabah-ı dil-
güşay-i nev-bahar

Devr-i Hindi

HÜZZAM

Bir dil düştü sana yârim ah bu dem

Düyek

Bî-vefâya aldanmazdın

Düyek

Çeşm-i siyâhı eyler dile kâr

Aksak

Oldu bu üftadenin her kârı güç

Ağır Aksak

Sevdim yine bir âfet gibi yâr

Aksak

Tersâ güzeli gerden zünnârını
taktı

Türk Aksağı

ISFAHAN

Bezm-i aşkın her ne dem etsem
tahattur ey civan

Devr-i Revan

Meh yüzüne bakmakla doyulmaz

Aksak

Ne safâdır eyyâm-ı gül

Aksak

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****KARCIĞAR**

Bir taraftan âşıkımderd-i, gam-ı
yâr ağlatır

Aksak

Hande-i yâr ile pür hande değilim

Aksak

Mûsikiye kim ederse intisâb

Aksak

Ol yosma revîş kâşî keman sinesi
billûr

Sengîn Semâî

Şivane yok söz güzelsin

Aksak

MUHAYYER

Feryâda ne hâcet yürü bend eyle
dehânın

Sengîn Semâî

MUHAYYER SÛNBÛLE

Bağlandı gönül zülfüne
divaneliğinden

Yürük Semâî

Beni candan usandırdı, cefadan
yâr usanmız mı

Aksak Semâî

Fuzûlî

Öyle sermestem ki idrâk etmezem
dünyâ nedir

Ağır Çenber

Fuzûlî

Tutuştı gam oduna şad gördüğü
gönlüm

Zencir

Fuzûlî

MUHAYYER ZİRGÛLE

Dağım ki sûz-i sînemde efgâna
olup çıkar

Aksak Semâî

Getir ey sâkî-i gül-çehre biraz
nûş edelim

Hafif

Kemâl-i hüsnü veriptir sarab-ı
nâb sana

Zencir

Mecnûn işitip derd-i gamım
dağlara düştü

Yürük Semâî

NEVESER

Sayd eyledi bu gönlümü bir
gözleri âhû

Sengîn Semâî

NİHAVEND

Ben aşık oldum bir güle

Aksak Semâî

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****NİHAVEND**

Bilmem anı ben gelmedi misli bu
diyâra

Aksak Semâî

Bilmezdim özüm gamzene meftun
imişim ben

Yürük Semâî

Nevres-i Cedid

Eyledi meysiz bu şeb uşşak-ı
zârı neşveyâb

Semâî

Sevdim yine bir şûh-ı dilâra
pek ilerde

Yürük Semâî

NİŞÂBUR

Ben değil meftun-ı hüsnün müptelâ
âlem sana

Aksak Semâî

Fuzûlî

An ağlamaz mı didesi şuride
bülbülün

Firengî Fer

Nevres-i Cedid

Renc-i batır vermesin feryâd-ı
ergânlar sana

Muhammes

Ziya Paşa

Yanar ol derd ile gönlüm ki
yanar âh edemez

Yürük Semâî

Nevres-i Cedid

NİŞABÜREK

Görmesem bir lâhza cânânım seni
Ol yosma güzel bakmıyor

Aksak
Düyek**RAST**

Anlatayım halimi dildâra ben

Curcuna

Mehmed Sâ'di
Bey

Düştü gönlüm sana şimdi ey perî
Geldi eyyâm-ı bahar oldu safâlar
aşikâr

Düyek

Türk Aksağı

Milk-ı dil hükmeyle sultanım senin

Devr-i Hindi

SABÂ

Beni aşka salan yâra

Aksak

Derd-i aşkınla zâlim

Aksak

Sabah oldu gönüller oldu mesrûr

Devr-i Hindi

Sabâ ahvâlim arz et sûy-ı yâra

Devr-i Hindi

Tir-i nîgehin açtı ciğer-gâhıma yâra

Sengin Semâî

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****SEGÂH**

Dil-harâb-ı aşkınım sensin sebeb
berbâdına

Devr-i Hindi

Vâsıf

Sûziş-i aşk eyledi bağrım kebab

Yürük Semâî

SİPİHR

Açıl ey gonca-leb nûr eylesin

bezm-i teklûmler

Aksak Semâî

Derman aramam derdine gözyaşla-
rımı silmem

Remel

Düştüm yine sevdâsına bir taze
civânın

Yürük Semâî

Kana kana içelim mey,kanalım
sahbâdan

Yürük Semâî

Kûşe-i gamda nişnim seni sevdim
seveli

Devr-i Kebir

Merdum-i dideme bilmem ne füsûn
etti felek

Hafif

Yavuz Selim

Nürg-i evc-i uzletim kevn ü mekân
ağlar bana

Aksak Semâî

Yine bu gece çıkardım sipihre nâle
mi ben

Zencir

SÛZİDİL

Bilmedik yâri ki bizden bu kadar
gâfil imiş

Devr-i Kebir

Ceyhun arayan dide-i giryânımı
görsün

Yürük Semâî

Nevres-i Cedid

Her bir bakışında neş'e buldum

Aksak

Kanı yâd-ı lebinlehu-i dil nûş
ettiğim demler

Aksak Semâî

Nevres-i Cided

Yandıkça oldu sûzan kalb-i şerer-
feşânım

Evfer

Yıkıldı darb-ı sistemden hârâb olan
gönlüm

Zencir

Nevres-i Cedid

SÛZNÂK

Aşık oldum san ey gonca dehen

Ağır Aksak

Mehmed Sâ'di
Bey

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****SUZNÂK**

Dil-i mahzûnumu şâd eyle bir gün

Evfer

Ey hilâl-ebrû, kamer-tâl'at, nigâr-ı

dilsitân

Devr-ı Hindi

Meh-cemâlim ben seni gâyet sever-

ken ben sana

Düyek

Reva mı ey per-i gülmek

Düyek

ŞEHNÂZ

Bir taraftan aşıkı derd-i, gam-ı

yâr ağlatır

Aksak

ŞEVKEFZÂ

Neş'esi hâtıra geldi nigen-i

dilberinin

Aksak

UŞŞAKEfveyle günâhım ne olur ey şuh-pe-
sendim

Sengin Semâî

Aşıktan etme cânâ hicabı

Aksak

Aşk oduna yandı gönül hey

Curcuna

Benim yârim güzeller serveridir

Aksak

Güzeldir vechine kîmler kul olmaz

Aksak

Hâb içinde pek şanlıdır

Semâî

Meyl etti gönlüm sen dil-rûbaya

Sofyan

Oldu yine bî-çare gönül müptelâ-yı

aşk

Türk Aksağı

Pertev-i hüsnün salârken dehre tâb

Müsemmen

Tıfl-ı nâzım meclis-i rindâna gel

Yürük Semâî

Va'd-i visâlinle alt ettin beni

Müsemmen

Yok dilde tahammül elem-i firkâte

artık

Yürük Semâî

YEGÂH

İzhâr eder elbette sana aşkımı hâlîm

Aksak

Rûhlerin ey gonca leb verd-i mutar-

râ mıdır?

Curcuna

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
ANDON (Lâvtacı)		
SAZ ESERLERİ		
Bayatî Buselik peşrevi	Düyek	
Hicaz peşrevi (Milk-i can)	Fahte	
Hüseyinî peşrevi	Hafif	
Hüseyinî peşrevi	Muhammes	
Irak peşrevi	Düyek	
İsfahan Zemzeme peşrevi	Hâvî	
Nevrûz-i Rûmî peşrevi	Çenber	
Nühüft peşrevi	Hâvî	
Bayatî Buselik saz semâîsî	Aksak Semâî	
Hicaz sez semâîsî	Aksak Semâî	
Hüseyinî saz semâîsî	Aksak Semâî	
Irak saz semâîsî	Aksak Semâî	
İsfahan Zemzeme saz semâîsî	Aksak Semâî	
Nevrûz-i Rûmî saz semâîsî	Aksak Semâî	
Nühüft saz semâîsî	Aksak Semâî	
HİCAZ		
Mehcûr olalı hayli zamandır o civândan	Aksak	
ÂRÎF BEY (Hacı, Hânende)		
ACEM AŞIRAN		
Nâzîrin gelmemiş asla cihanâ	Devr-i Hindi	
ACEM BÜSELİK		
Ne yapsam ol cefâkâre inanmaz	Devr-i Hindi	
ACEM KÜRDİ		
Ey kaşları semmur-siyah	Düyek	
Fıganın aksî doldurdu cihânı	Curcuna	
BAYÂTÎ		
Afv et felek benim cürm-i günâhım	?	
Bu sine-i aşk tığ-ı nigâh ile uyandı	Yürük Semâî	
Gamınla dil-fikâr olsun	Sofyan	
BAYÂTÎ ARABAN		
Aratmada nâzı o mestinâzımın	Ağır Aksak	

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****BAYÂTÎ ARABAN**

Bu kemend-i zülfüne gül bağıdır
 Gönlüm aldın gösterip rûy-i vefâ
 Gönlümün hayli zaman özge perî-
 şanlığı var
 Hazan erdi sular çağlar
 Lûtfunu kestın a zâlim âşık-ı
 bî-çâreden
 Sen gibi dilber-i nâzik-tenden
 Şimdi eyyâm-ı bahar oldu yine
 Yetişir etme itâb

Devr-i Hindi
 Aksak
 Curcuna
 Aksak
 Aksak
 Aksak
 Devr-i Hindi
 Aksak

Süreyya Efendi

BESTENİGÂR

Cihan kâm almada devrinde dâim
 Çok gördü felek şimdi beni bezm-i
 civanda
 Dağlar açtı âteş-i aşkın dil-i
 nâşâdım
 Saldı sevdâya dil-i zârı gamın

Düyek
 Aksak
 Ağır Aksak
 Aksak

Kendisi

BÛSELİK

Ey şâh-ı kerem-pişe vü dâdâr-ı
 keremkar
 Pâdişâhım bâis olmuştu gamıma
 fırkatin
 Sûziş-i sînem değil kâr etmeyen
 Şerhalâdı sînedeki yarayı

Düyek
 ?
 Yürük Semâi
 ?

EVCÂRÂ

Dâğdârım iftirâk-ı yâr ile
 Olup aşkınla âvâre
 Padişâhım yok nazîrin bî-riyâ

Devr-i Hindi
 Devr-i Hindi
 ?

FERAHFEZÂ

Hazret-i Sultan Azîz-i sadra
 iclâl-i müdam

Düyek

FERAHNÂK

Gördüm seni ey şûh-i şen aman

Düyek

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
FERAHNÂK		
Mülk-i millet şems-i adlinden senin aldıkça nûr	Ağır Düyek	
HİCAZ		
Açmış oldum bilmedim esrârımı	?	
Âh eyledim serv-i hırâmânın içindir	Aksak Semâî	Fuzûlî
Âlemde ey serv-i semen	Aksak	
Aman dağlar canım dağlar	Aksak	
Âşık-ı bîmârına	?	
Aşkınla senin sevdiceğim zahr ü zebûnim	Devr-i Hindî	
Bak ne hâle koydu bu baht-ı siyah	Ağır Aksak	
Berîd-i âhdan haylice haber var	Curcuna	
Bir görüşte gönlüm aldın sonra n'olsun bu gazab	?	
Canım dağlar kuzum dağlar	Aksak	
Cânım senin olsunbeni cânın gibi sakla	?	
Dâmâ düşüren dilleri âhû niğehindir?	?	
Dîdelerden âh edip kan döktüğüm	?	
Dil-i derd âşinâ cây-ı figandır	?	
Dur olal'dan senden ey şûh-i cihan	Devr-i Hindî	
Düştü güzelim gül gibi rûhsârına gönlüm	?	
Efzûn oluyor günden güne bu hâl-i melâlim	Sengin Semâî	
Eşk ile tahmir olunmuş ehl-i aşkın mâyası	Ağır Aksak	
Etmesin avdet melâl-i intizâr	?	
Ey dil ne bitmez bu âh ü vâhım	Düyek	
Ey gonca dehen şerbetine cânımı kandır	Aksak	
Elerim bunc azamandır sana ben arz-ı niyâz	?	
Eyyâm-ı nev-civâneyi kim eylemiş güzel	?	

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****HİCAZ**

Gamzeden hançer takılmış

bî-amandır gözlerin

?

Görmez oldum sevdiğim sen mâhımı Aksak

Hatâdır yâd edilmek bî-vefâ namıyla

dilberler

Müsemmen

Kamer çehre perî-rû tende cânım

Müsemmen

Kendisi

Kudretin kâfi değildir sûz-i âh ul

zârıma

Devr-i Hindi

Kurbanın olam ey âfet-i can

Aksak

Kurdu meclis âşıkân meyhânede

Aksak

Makdemîn üftâdeler eyler emel

Düyek

Mest-i zehr-i fırkat-i hicrânınım

Düyek

Müjgânın olur sînede ey çeşm-i

siyâhım

?

Nâr-ı can-sz-i derunm dağlara

dağlar açar

Düyek

Ne kara günlere kaldım gam-ı

hicrânından

Curcuna

Pek sevd gönül bir gül-i nevreste

fidânı

?

Perişân hâli yâra arz eder yok

?

Rû-yi cânânâ nazarla dîdemi hûş

eyledim

?

Saçtı âteş sîneme bir çeşm-i âfet

bakışlar

Curcuna

Sayd eyledi bu gönlümü bir gözleri

âhû

Türk Aksağı

Severdim bir meh-i âşüfte-hâli

Aksak

Soluk benzimden efkârım ayandır

?

Sonbaharın zevkı hoştur

Devr-i Hindi

Recâizâde Mah-
mud Ekrem

Şu yıkılmış gönlüm abâd olmuyor

Curcuna

Tasdi edeyim yâri biraz da

Aksak

Mehmed Sâ'di
Bey

Va'd ederken yâr kâm-ı vuslatı

Ağır Düyek

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****HİCAZ**

Var mı cânâ derd-i aşkın çâresi
 Var ol efendim şevketle her an
 Vücûd iklimini her lâhza berbâd
 eyliyorsun
 Yakma nâr-ı cevri ile can ü teni
 Yine vaz-ı felekten mi şikâyet

Ağır Düyek
 ?
 Devr-i Hindi
 ?
 Türk Aksağı

HİCAZKÂR

Açıl ey gonca-i sadberk yaraşır
 Açıp gül kâkülün rûhsâra karşı
 Ah esir-i derd-i hicrân etti cânâ
 fırkatin
 Ah ü efgânım cefâcû yâra hiç kâr
 etmedi
 Âkıbet bezdirdi benden ah ü
 efgânım seni
 Aldı gönlüm fend ile bir fitnekâr
 Azm-i gülşen eyle cânânım ehel
 Bir cilvekâr nevrestedir
 Bir halet ile süzdü yine çeşmini
 dildâr
 Bir münîr-î burc-ı âlemdir Mecîd
 Çal kemeçe nâz ile dilber bana
 Dâimâ feryâd ü efgandır gönül
 Dilber-i nâzende kaşı kemandır
 Dildâde oldum il-sitâna
 Dil hârîm-i vaslını arzû eder
 Dilerim zülfüne ber-dâr olayım
 Ey melek-rûy misâl-iâfitâb
 Ey şehinşâh-ı cihân-ı adl ü dâd
 Ey şûh-i fitn ü bî-muhabbet
 Eyyâm-ı bahar oldu gönül müjdeler
 olsun
 Firâk-ı yâr ile her dem rencidedir
 gönlüm
 Gonca-i bâğ-ı kemâl-i meymenet

Aksak
 ?
 Ağır Aksak
 Ağır Aksak
 Ağır Aksak
 Aksak
 ?
 Aksak
 Sofyan
 ?
 Aksak
 Curcuna
 ?
 ?
 Aksak Semâi
 Aksak
 ?
 Aksak
 ?
 Yürük Semâi
 Aksak
 ?

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****HİCAZKÂR**

Güldü açıldı yine gül yüzlü yâr

Curcuna

Mehmed Sâ'di
Bey

Hazan erdi gülistân-ı bahâra

Yürük Semâî

Kundak attı can evine bir civan

?

Meyl edersin her dem ağyardan yana?

Muhabbet âşika gerçi belâdır

Curcuna

Ne derdim tâzelensin

Aksak

Nev-bahar oldu açıldı goncalar

Düyek

Nevruz-ı bahar oldu yine ey gül-i
hangan

Sofyan

Mehmet Sâ'di
Bey

Nûkhet-i gerdanında tal'andır

?

Sevdim yine bir nev-civan

Sofyan

Seyr-i bahara açıldı dağlar

Curcuna

Söyle derûnündaki râzın gönül

Curcuna

Şehinşâh-ı şefkat-nişan

?

Tiğ-ı hasret şerha açtı sineye

?

Yaz gelince dağ güllenir

?

HİSAR BÜSELİK

Şerhaladı sinemdeki yarayı

Devr-i Hindi

HÜSEYNÎ

Âlem içre bi-bedeldir ol perî

Ağır Aksak

Âteş-i aşkın gönülde yarası

Devr-i Hindi

Bana lûtf eyler iken sen

Sofyan

Dağıldı gitti yurdu yuvası

Curcuna

Ettiğin cevrin kesilmez arası

?

Ey melek hâk-i âlemde haşre
dek ettin kan

Sofyan

Gezip yürür iken bilmedik n'oldu

?

Her dilden ol mey çalmıyor

?

Mihnet-i aşka devâ âsan değil

Aksak

Nâveki hicrin gönülde yârası

Devr-i Hindi

Nedendir bilmezem aslâ

Curcuna

Yandım sana ey gonca-ter

?

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
HÜZZAM		
Bahar oldu güzel evde durulmaz	Curcuna	
Bahar oldu sular akar cayıra	Düyek	Kendisi
Bir gün beni dildâr acabâ şâd	Aksak	Mehmet Sâ'di
edecek mi?		Bey
Bugün ey mah seninle gidelim	Ağır Aksak	
Derd-i dile çâre nedir ey şeh-i		
hûban	Yürük Semâî	
Düştü dilar ile firkat araya	Düyek	
Güzel gün görmedi, âvâre gönlüm	Curcuna	Mehmed Sâ'di
		Bey
Hâl-i dil-i zârımı duysa cihan	Sengin Semâî	
Her şeb göreyim gül yüzünü arz-ı		
cemâl et	Curcuna	
İftirâkın urdu zahmı bu dil-i		
sâd-pâreye	Aksak Semâî	
Meftun olalı sen şeh-i hûban-ı		
cihana	Türk Aksağı	
Rakı verme hürmetli	Sofyan	
Sîne-i mecrûhuma ey dil-rübâ	Sofyan	
Tâl'at eyler mi deyû meh sûy-i		
Kağıthânedan	Curduna	
Tazelendi tâb-ı âlem herkesin bak		
şevki var	Aksak	
ISFAHAN		
Canda haysiyyet mi var sevdâ-yı		
cânân olmasa	Sofyan	
Düşme ey âşık hâyâle yağma yok	Müsemmen	Mehmed Sâ'di
		Bey
Elâ gözleri belâdır canı gözler	Türk Aksağı	
Ey tîr-i cefâ dîde-i mestânıma		
değme	Evsat	
Gel ey rûh-i revan melek-simâtım	Aksak	
Kim demiş aklım alan cîlve-i cânân		
oldu	Aksak	

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi**

ISFAHAN

Mahzun gönüle zevk u safâ Kâr-ger
olmaz

Ol gonca gülü görmeyeli haylı
zamandır

Rahatım yok bu dil-i şeydâdan

Severim çâresiz ey mah

Vaz geçmez mi sîne âh ü zârdan

Sengin Semâî

Curcuna

Aksak

Türk Aksağı

KARCIĞAR

Aşkı pinhan edemem nâle vü
efgardır

Bağ bahçeler güller ile donandı

Bilmez misin ey bülbül aceb

Bir goncaya bir hâra nigâh eyledi
bülbül

Buldum gam-ı hûban-ı zamandan
yeter olsun

Bu yosmalık geçer bu çağ değişir

Dağa taşvanlar geziyor

Dinle aklın var ise pîr-i mugânın
pendni

Ey güzel gözlü şîrin sözlü güzel

Geçenlerde efendim

Gerçi kıyamam iki gözüm uykuya
kansın

Gönlümün âlâyış-ı düyâyâ istiğnası
var

Gönlümün hâyli zaman özge

perişânlığı var

Gönül bezm-i harab-âbâd-ı gamdır

Düyek

?

?

Sengin Semâî

Sengin Semâî

Müsemmen

Aksak

Ağır Aksak

Yürük Semâî

Aksak

Aksak

Devr-i Hîndî

Curcuna

Curcuna

Sofyan

Sofyan

İzzet Molla

Nevreş Paşa

Kendisi

Mehmed Sâ'di
Bey

Mehmet Sâ'di
Bey

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi**

KARCIĞAR

Mest-i eleme bâde-yi ferhunde
sunulmaz

Aksak

Mümkün olur mu svmemek seni
Nazlıdır sevdiğim niyâz ister

Aksak

Müsemmen

Peykârın başında güller açılmış

Sofyan

Reng-i ruhsârın gören der gül gibi

Ağır Aksak

Sem meh-i gördükçe şeha yandı
derunum

Aksak

Varken gönülde bin türlü yara

Türk Aksağı

Yıkma sakın burc-ı penâhım felek

Sengin Semâi

Yolun uğrarsa arz eyle cânâna

Aksak

Yüzüme dikkatle baktı

Curcuna

KÜDRİLİ HİCAZKÂR

Arifem ahkâm-ı sevdâdan şikâyet
eylemem

Düyek

Kendisi

Aşkın eser-i sûzışine can acımaz mı

Curcuna

Berdâr olalı zülfüne yâr fikr ü
hayâlim

Yürük Semâi

Bir zülfü perişâna yine yaktım
abayı

Aksak

Mehmed Sâ'di
Bey

Deşme dağ-ı Sîne-i sûzânımı

Türk Aksağı

Mehmed Sâ'di
Bey

Dil harîm-i vaslın arzû eder

Aksak Semâi

Firkatın tesir etti canıma

Aksak

Geçti zahm-ı tîr-i hicrîn tâ

Dil-i nâşâdîma

Ağır Aksak

Galip Dede

Gelince yâda ahû gibi güzeller

Türk Aksağı

Gönül bağlandı yine bir güzele

Curcuna

Gurub etti güneş dünyâ karardı

Curcuna

Hikmet Bey

Güzelim hiç aramaz mı dil-i âvâre
seni

Aksak

Hârâ-ı deşt-i gamdır şimdi bî-gam
gördüğüm gönlüm

Aksak

Mehmed Sâ'di
Bey

Hazan erdi gülistân-ı bahâra

Curcuna

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****KÜRDİLİ HİCAZKÂR**

İftirakındır sebep bu nâle vü

feryâdına

Müsemmen

Kanlar döküyor derdin ile dide-i
giryân

Aksak

Muntazır teşrifine hâzır kayık

Aksak

Nerdesin ey tatlı sözlü sevdiğim

Devr-i Hindi

Niçin terkeyleyip gittin a zâlim

Aksak

Kendisi

Oldum eğlence cihana nideyim

Sofyan

Olmasa kârım eğer her gâh vah

Curcuna

Sana hiç nâle eser etmez mi

Aksak

Sende aceb uşşâka eziyyet mi

Curcuna

Mehmed Sâ'di

çoğaldı

Bey

Seyr-i bahara açıldı dağlar

Curcuna

Sırma saçlı yâra kim haber versin

Aksak

Tir-i niğehim açtı ciğergâhıma yâra

Aksak

MAHÛR

Bir dîlrübâ-yı sîm-ten

Canım seni gayet sever

Türk Aksağı

Çekmemek mümkün müdür cevır

ü cefa ağyardan

?

Gelmeyince bir mahalle yâr ile

?

Görsen ey çeşm-i felek görsen

Aksak

Gösterip ağyâra lütfun bizlere

bîgânesin

Müsemmen

Hasretle gönlüm yanmağa kâbil

Sofyan

Hayli demdir görmedim dîlber seni

Sofyan

İşittim ki şûh-i vefâ

Aksak

Nâr-ı can-sûz-i firâkınla harâb

oldu gönül

Düyek

Vuslatından nâ-ümidim ey perî

Devr-i Hindi

Zâhir-i hale bakıp etme dâhil

bir ferdi

Curcuna

Enderûnî Vâsıf

MÂYE

Gördüğüm şeb bağırmı hûn eyledin

Devr-i Hindi

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
MUHAYYER		
Açılmamış bir gonca-ter	Aksak	
Bals fığan ü nâleme aşk ibtilâsıdır	Curcuna	
Bir ben miyım meftun sana	Düyek	
Büktü meyl-i kaametın cânâ belim	?	
Çıkalım dağlar başına	Aksak	
Devâ yokmuş neden bî-mâr-ı aşka?	Aksak	
Durdurur eşk-i teri	Düyek	
Dünyâ değil bu mihnet yuvası	Curcuna	
Ey âteş-i gam bağrımı yak kanlı kebab et	Aksak	
Gam-dîdeleriz sâkî sun bir dolu kab olsun	Devr-i Hindi	Mehmed Sâ'di Bey
Ger cihan yansa yıkılsa gönlüme gelmez elem	Curcuna	
Görmeden asâr-ı nîsânı bahar elden gider	Devr-i Hindi	
Hâl-i dilden kime şekvâ edeyim	Türk Aksağı	
Hûmarı yok bozulmaz meclisi meyhaneyi aşkın	Aksak	
İlişti bir saçı Leylâ'ya gönlüm	Aksak	
İltimâs etmeye yâra varınız	Aksak	Kendisi
Kim olur zor ile maksûduna rehyâb-ı zafer	Devr,i Hindi	Enderunî Vasıf
Meyhane tarâb-gâh-ı mey-âşâm-ı cihandır	Devir-i Hindi	Mehmed Sâ'di Bey
Niçin mahzun bakarsın sen bana öyle	Sofyan	
Sahn-ı sinem yandı nâr-ı firkât-i cânânedan	Aksak	
Sanki geldim de ne buldun bu harab-âbâde	Aksak	
MUHAYYER KÜRDÎ		
Görünce oldum efkende	Sofyan	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
MUHAYYER SÜNBÜLE		
Devri lâ'linde baş eğmem bâde-i gül-fâma ben	Düyek	
MÜSTEAR		
Güzel görsem yanar sabr ü karârım	Aksak	
Nükheth-i gerdânında tâl'andır	?	
NEVESER		
Bahar erdi yeşillendi çemenler	Curcuna	
NİHAVEND		
Ahteri düşkün garîb-i âşık-ı âvâreyim	Ağır Aksak	Mehmed Sâ'di Bey
Aşk âtşi sinemde yine şu'le-feşandır	Devri-i Hindi	Mehmed Sâ'di Bey
Bakmıyor çeşm-i siyah feryâda	Aksak	Mehmed Sâ'di Bey
Ben buy-i vega bekler ikensûy-i çemenden	Türk Aksağı Aksak	
Benim gönlüm kaldı sende		
Bülbülü dem-beste etti nâle vü feryad-ı dil	Aksak	
Can-ı cihan hazreti Abdülhamit	Aksak	
Cülûs etti şehinşâh-ı keremkâr	Düyek	
Çözülme zülfüne ey dilrübâ dil bağlayanlardan	Curcuna	Enderûnî Vâsıf
Devr-i feyzâyerin ey şahenşeh-i âli-tebâr	?	
Dide-i gıryân-ı hasret aldı akl ü cânımı	Yürük Semâi	
Dil-i nâlânı çeşmin etti pür-hûn	Aksak	
Dün gece rüyâda gördüm yârımı	Aksak	
Ey meh-i Yusuf Şiyem-i rüzgâr	Düyek	
Gâh-i gönül firâkın ile dertnâk olur	Çenber	
Mahzûn ise dil anda sefâ cilveger olmaz	Devr-i Hindi	Mehmed Sâ'di Bey

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi**

NİHAVEND

Meyler süzülsün meydâna gelsin

Aksak

Nâdîde-i hüsn-ü mümtaz

Aksak

Nâmurâdım tâlî'im âvâredir

Ağır Aksak

Neden tâsubh olunca eşk-bârım

Aksak Semâî

Nevbahâr-ı dilsitansın sevdiğim

Müsemmen

Pâdişâh-ı bahr u ber Abdülhamid-i

kâm-cû

Düyek

Peyâm-ı hüsn ile peymâne gözler

Semâî

Rüyinden at nikâbı

Aksak

Sâkî çevir dem-â-dem câb-ı sâfâ

medârı

Türk Aksağı

Söyle nedir bâis-i zârın gönül

Curcuna

Şarab iç gül-feminde gül açılsın

Curcuna

Tarife gelir mi o mehin zülf-i siyahı

Sengin semâî

Uyur dâim uyanmazdı benim

Curcuna

baht-ı siyahkârım

Mehmed Sâ'di

Üzme ey perî

Yürük Semâî

Bey

Vakf eyleyen aşk idi dildâra

gönlümü

Aksak

Vücûd ikliminin sultânı sensin

Curcuna

Yâdigâr aklıd bana dilde bu âh

Aksak

Yanılma ateş-i aşka ciğergâhın

dağlatma

Curcuna

Zevkın ile ben de aşk-ı dili

Aksak

RAST

Aşık oldur kim kılar canın fedâ

cânânına

Curcuna

Fuzûlî

Çeşm-i mahmûrun sebeptir nâle vü

feryâdına

Devr-i Hindi

Ehl-i dil isen kendine zevk eyle

cefâyı

Devr-i Hindi

Ziya Paşa

Ely eyyüha's ski

Devr-i Hindi

Hâfız Şirâzi

Estî nesim-i nev-bahar açıldı

güller subh-den

Türk Aksağı

Nefî

Ey gül-nihâl-i işvebaz

Türk Aksağı

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
RAST		
Ey vatanperver yine gel gayrete	Sofyan	
Hâtırimdan çıkmaz aslâ ahd ü		
peymânın senin	Curcuna	
Mükedder derd-i peyderpeyle şimdi	Aksak	Mehmed Sâ'di Bey
N'eyledi gör bana, ol mah-i mehi	Curcuna	
Pençe-i dağ-ı cünûn içre nihandır		
bedenim	Devr-i Hindi	
Seyl ü ateşten emin olmaz yapılmış		
hâneler	Türk Aksağı	İzzet Molla
Vuslatından gayrı el çektim yeter		
ey bî-vefâ	Müsemmen	
SABÂ		
Bigânelele gel etme ülfet	Sofyan	
Buyur syre safâlarla	Aksak	
Cihan gözümde yok hayli zamandır	Aksak Semâi	
Dilberân ahd-ı vefâyı unuturlar	Düyek	Aşık Mahtûmî
Etmeyeyim gayrı felekten dilek	Yürük Semâi	
Görmedim gayrı felekten dilek	?	
Haberin var mı sabâ, kâkül-i	Aksak	Mehmed Sâ'di Bey
cânânımdan		
Hayli zamandır sorarım bir mehi	?	
Nigâh-ı mestine canlar dayanmaz	Devr-i Hindi	Recâizâde Meh- mud Ekrem
Olmuş iken didelerin gibi mest	Curcuna	
Öyle bir dilbere kim olsa		
dil-beste olur	Curcuna	
Söyle sen kasdın nedir âyâ bana	Devr-i Hindi	
Tükendi takatim zîrâ bu candır	Aksak	
Yine gördü gözüm yârı	Düyek	
SABÂ ZEMZEME		
Aşkınla düştüm ateşe	Aksak	
Gönül bilmez misin ol şivesâzı	Devr-i Hindi	
Hayâl-i yâra değme girye dursun	Curcuna	
Kabul eyle sanadır arz-ı hâlim	Ağır Düyek	

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****SABÂ ZEMZEME**

Karardı söndü ikbâlim ümmidim

hak-şâr oldu

Ağır Düyek

Neş'e-mendin sunma lûtf et sâkıyâ

peymâneyi

Ağır Düyek

Yâraladı yâr dil-i zârımı

Ağır Düyek

SEGÂH

Ah artık kalmadı sabr u karar

Devr-i Hindi

Bakım ahvî-i perişnıma ar eyle

gönül

Devr-i Hindi

Bûlbûl yetişir bağrımı hûn etti

figânın

Aksak

İzzet Molla

Düştü dildâr ile fırkat araya

Düyek

Feryâdımı gördükçe benim ey gül-i

rânâ

Aksak

Leylâ Hanım

Her kimde vardır aşk ibtilâsı

Türk Aksağı

Mehmed Sâ'di

Bey

Lûtf edip teşrife râğbet eyledin

Devr-i Hindi

Olmaz ilaç sine-i sâd-pâreme

Curcuna

Namık Kemâl

Sâkî bu safâ-hâneyi bâkî mi sınırsın

Aksak Semâî

SULTÂNÎ IRAK

Bana lûtfeyler iken sen

SULTÂNÎ YEGÂH

Hayli demler ıztırâb-ı aşkını

çekmiş iken

Ağır Aksak

SÜZİDİL

Açıldı lâle vü sünbül balhar

dilkûşa oldu

Düyek

Dil veren sen dilrûbâya

Aksak

Ey şehinşâh-ı mekârim-i tiyad

Ağır Aksak

Geldi zamân-ı geşt-i bağ

Aksak

Oldum ol nevres-edâya mübtelâ

Aksak

SUZNÂK

Akıl almaz şu feleğin oynu çok

Aksak

Aks-i âh sinede inler felek

?

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
SUZNÂK		
Alınca gönlümü mihr-i cemâli	Curcuna	
Andelibim lâne-i gamdır mekân	?	
Başladın ağyâr ile ünsiyyete	Devr-i Hindi	Sermet Efendi
Beni candân usandırdı, cefâdan		
yâr usanmaz mı?	Türk Aksağı	Fuzûlî
Beni bîzâr ederken serzenişler	Aksak	
Bir dil ki esîr-i gam olur neş'e	Devr-i Hindi	Mehmed Sâ'di
ver olmaz		Bey
Cevr etme bana öyle	Nîm Sofyan	
Çekme elem-i derdini bu dehr-i	Aksak	Mehmed Sâ'di
fenânın		Bey
Dam-ı hüsn-i yârimin özge şıkârı-	Müsemmen	Mehmed Sâ'di
dır gönül		Bey
Edemen kimseye hâlim hikâyet	Aksak	
Eski hâli hiç göremem	Aksak	
Firâkın sevdiğim kâr etti câna	Sofyan	
Gitti meclisten aman ol nev-civan	?	
Gözümnden gitmiyor bir dem hayâlin	Curcuna	
Hüsn âlemini tuttu senin şöhet	Yürük Semâi	Mehmed Sâ'di
ü şânın		Bey
Mahzûn ise dil onda safâ cilveger	Devr-i Hindi	Mehmed Sâ'di
olmaz		Bey
Meclis bezendi sun bâde sâkî	Aksak	
Olalı dil sana bende	?	
Pâbûsuna ermek üzre ey yâr	Curcuna	Ahmed Feyzi
		Bey
Sana oldum da mübtelâ	?	
Sen bir gül-i nevreşte fidansın	Ağır Düyek	
Soldum bu küçük yaşta yazık gül	Aksak	Mehmed Sâ'di
gibi soldum		Bey
Sûznâk etme bni ey mehveşim	Ağır Aksak	
Toplanılsa hep güzeller bir yere	?	
Uslanmadı hâlâ emeli bitmedi		
gönlüm	Aksak	
Yandım o güzel gözlere ey şûh-i	Türk Aksağı	Mehmed Sâ'di
sitemkâr		Bey

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****SUZNÂK**

Yine mürğ-ı seher âvâzelendi
Visâl için o civâna recâlar eylendi

Aksak
Düyek

ŞEHNÂZ

Bir dil ki ola hüsnüne mâil
Dilden hayâlin bir zaman
Gam-ı endûh ile olup bî-huzûr
Gül cemâlinde ohat-ı müşkinâb
Meftûn eder gül bülbülü
Meftun eder gül bülbül
Oldu ömrüm âh ü zâr ile tebah
Rubûde oldusım-tene gönlüm
Satvetin ey Husrev-i âlicenâb

Sofyan
Evfer
?
Aksak
Sofyan
Düyek
Düyek
Aksak
?

ŞEVKEFZÂ

Andelib-âsâ yine bir tâze yâr
Nedir bu hayretin ey verd-i alım

Düyek
Devr-i Hindi

TÂHİR

Tükendi gönlümün sabr ü kararı

Yürük Semâi

UŞŞAK

Ağlamaz mı çeşm-i hasret-perverim
Ağyarâ nigâh eğlediğin nâz sanırdım
Ah ey aşk ateşi hicrâna yakma sen

Aksak
Aksak

beni

Türk Aksağı

Âkıbet bezdirdi benden âh ü
efgânım seni

Curcuna

Baht uyansa hâba varsa dide-i
bidârımız

Müsemmen

Baştanbaşa isterse cihan güllerle
donansın

Aksak

Bezm-i safâyı kurdukça

Aksak

Bir bakışla aklım aldı ol perî

?

Bir meleksimâ perî gördüm der-i
meyhânede

Aksak

Mehmed Hafit
Bey

Derdinle senin ey gül-i nevreste-
nihâlim

Aksak

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****UŞŞAK**

Dem midir devrân eden yâ âşık-ı
devran mıdır?

Devr-i Hindi

Deşt-i dehşette kalıp zâr ü sefil
Elinde var billûr şişe

Curcuna

Ağır Aksak

Ey dil ne bitmez bu âh ü vâhın

Curcuna

Ey gözümlü ağlama dildâr uyanır

Aksak

Ey şûh-i cefâ-pîşe bırak vaz"-ı
cefâyı

Sengin Semâi

Mehmed Sâ'di
Bey

Gölmümün bâls-i gıryânlığı cânan
eritir

Devr-i Hindi

İzzet Molla

Mahzun gönüle zevk u safâ kâr-ger
olmaz

Devr-i Hindi

Meyhâne değil meclis-i rindâne-i
Cem'dir

Ağır Aksak

Mehmet Hafit
Bey

Meyhane mi bu bezm-i tarâbhâne-i
Cem mi

Aksak

Mehmed Sâ'di
Bey

Meyhaneyi seyrettim uşşaka mutaf
olmuş

Aksak

Şeyh Galip

Meyl edel'den sana ey nevres-nihal

Nazar kıl hâlîme ey mâh-melek

Düyek

Olmaz dil-i elemnden bir dem tebi
vü hâlî

Aksak

Padişâh-ı işvesin iklim-i hüsnü
ân sensin

Aksak Semâi

Pâre pâre oldu sinem gamze-i
cânânedan

Devr-i Hindi

Sâkî yetişir uyan aman gel

Türk Aksağı

Namık Kemâl

Sâkî içelim câm-ı musaffâ-yı
keremden

Türk Aksağı

Salıp sevdâlara zülf-i siyâhın

Curcuna

Sen serv-i nâzım ruhsâr-ı alı

Aksak

Yandım bilerek çâresi yok gerçi
bu nâra

Türk Aksağı

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****ARTİN, (Mandoli)**

SAZ ESERLERİ

Aşîran peşrevi

Gerdâniye peşrevi

Karcığâr peşrevi

Karcığâr peşrevi

Karcığâr peşrevi

Muhayyer peşrevi

Muhayyerkürdi peşrevi

Muhayyerkürdi peşrevi

Müstear peşrevi

Nevaziş peşrevi

Nihavend peşrevi

Nişâburek peşrevi

Rast peşrevi

Şedarabân peşrevi

Acembüselik saz semâisi

Aşîran saz semâisi (2 adet)

Bestenigâr saz semâisi

Büselik saz semâisi

Dügâh saz semâisi

Dügâhbüselik saz semâisi

Gerdâniye saz semâisi

Gülizâr saz semâisi

Gülizâr saz semâisi

Hicaz saz semâisi

Hicaz saz semâisi

Irak saz semâisi

Isfahan saz semâisi

Karcığâr saz semâisi

Karcığâr saz semâisi

Muhayyer saz semâisi

Muhayyerkürdi saz semâisi

Müstear saz semâisi

Nihavend saz semâisi

Nişâburek saz semâisi

Aksak Semâi

Aksak Semâi

Aksak Semâi

Aksak Semâi

Aksak Semâi

Aksak Semâi

Aksak Semâi

Aksak Semâi

Aksak Semâi

Aksak Semâi

Aksak Semâi

Aksak Semâi

Aksak Semâi

Aksak Semâi

Aksak Semâi

Aksak Semâi

Aksak Semâi

Aksak Semâi

Aksak Semâi

Aksak Semâi

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****SAZ ESERLERİ**

Perzerin saz semâisi	Aksak Semâî
Ramîş-i Can saz semâisi	Aksak Semâî
Segâh saz semâisi	Aksak Semâî
Segâh saz semâisi	Aksak Semâî
Sultânî irak saz semâisi	Aksak Semâî
Şemsefrûz saz semâisi	Aksak Semâî
Tarz-ı nevin saz semâisi	Aksak Semâî
Tereşşüd saz semâisi	Aksak Semâî

ARAZBÂR

Nev-bahar oldu bu âlem dem-be-dem	Aksak
--------------------------------------	-------

RAST

Küyinde figânınla aceb gûlgûle yok mu?	Yürük Semâî
---	-------------

ASDİK (Hânende Asadur Hamamcıyan)**SAZ ESERLERİ**

Kürdilihicazkâr peşrevi	Fahte
Muhayyerkürdi peşrevi	Devr-i Kebîr
Muhayyerkürdi saz semâisi	Aksak Semâî

ACEMAŞİRAN

Hüsnü güzel bir nev-cıva	Ağır Aksak
--------------------------	------------

BAYÂTLARABAN

Artmada nâzı o mestinâzımın	Aksak
-----------------------------	-------

HİCAZ

Aşkî tasvîr-i hikâyet içne ey nâ- zık edâ	Aksak
Âzâde-ser iken bir şivekârım	Aksak
Çeşm-i mahmûrun sebebtir nâle vü feryâduma	Ağır Aksak
Derdnâkim genç yaşımda, sûretâ ben pek şenim	Aksak
Zülfünü dil-besteer zülf-i perî- şânın kadar	Aksak

Fuzûlî

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****HİCAZKÂR**

Bir görüşte sevdi gönlüm seni naz-

lı meleğim

Aksak

Düğünüm olmak için yandım netice Sofyan

İlk görüşte sevdi gönlüm seni naz-

lı meleğim

Aksak

Olmasın sende gönül aşktan şikâyet

niyeti

Devr-i Hindi

Öyle mecrûhum ki kalbim kan ile

âlâm saçar

Curcuna

HÜSEYNÎ

Fitne-engiz nigâhına senin

Ağır Aksak

Geçti o zevk ile geçen çağlarım

Curcuna

HÜZZAM

Şimdi anma küşe-i meyhâneyi

Düyek

KARCIĞAR

Bî-kes ü bîvâzeyim âh ağlarım

Curcuna

Ey felek bari bırak kim yanayı

ağlayayım

Ağır Aksak

Haklıyım ger arşa isâl eylesem ef-

ganımı

Ağır Aksak

Hasta-i gamdır şifâ ister gönül

Ağır Aksak

Leylâ Hanım

Nihân oldu gözümden bestekârım

Aksak

Sabrım sitem-i yâra gönül nakş-ı

serimdir

Müsemmen

Terkedip cihânı yâr-ı vefakâr

Aksak

Vuslat dilerim yârıma hicrandan

usandım

Yürük Semâî

KÜRDİLİHİCAZKÂR

Çal meyi üdunla perîşan olayım

ben

Aksak

Çeşm-i mestin hasreti ile cism ü

cânım dağlarım

Curcuna

Getir ey sâkî-i gül-çehre biraz

nûş edelim

Yürük Semâî

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****KÜRDİLİHİCAZKÂR**

Görüp pistanların bildim kemâlin
gülbedenlikte

Aksak Semâî Nedîm

Hançer-i ebrûsu saplandı dile

Curcuna

Mest-i nâzım lûtf edip kılsın

nigâh

Ağır Aksak

Meyle şayân ey gönül bir verd-i

âlîm var sana

Çenber

Enderûnî Vasıf

Müjde ey dil müjde kim bir nev-

Muhammes

Mustafa Hilmi

civan buldum sana

Bey

Seni görmek seni sevmek güzelim

Ağır Aksak

Ümmîd-i visâl eyler iken firkâte

düştüm

Aksak

NIHAVEND

Henüz düştüm bir dilberin derdine

Aksak

NIŞÂBUREK

Dil-nevâzım senle durmak

derdnâk eyler beni

Yürük Semâî

SEGÂH

Mümkün olur mu görmemek seni

Aksak

SÛZNÂK

Dilberâ ver bize câm-ı safâ

Aksak

İlhamî Bey

ŞEDARABÂN

Âlem-i vuslatta yâra arz-ı hicran

eyledim

Ağır Aksak

Seni kim görse derûnunda

muhabbet uyanır

Ağır Aksak

UŞŞAK

Düşünüp mihneti gayrı n'idelim

Ağır Aksak

Ey câzib-i vicdan ne yaman âfet-i

cansın

Aksak

Gamla kıymettar ömrün geldi geçti

mevsimi

Ağır Aksak

Mürg-ı dili görmedim çok zamandır

Aksak

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****UŞŞAK**

Seni görmek ile rûşen oluyor
didelerim

Ağır Aksak

Yeter üzdün beni kaşı hilâlim

Curcuna

ÂSİM BEY (Girittzen)**SAZ ESERLERİ**

Hüseyinî peşrevi

Devr-i Kebir

Hüzzam peşrevi

Devr-i Kebir

Rast peşrevi

Devr-i Kebir

Sabâ peşrevi

Devr-i Kebir

Uşşak peşrevi

?

Hüseyinî saz semâîsi

Aksak Semâî

Hüzzâm saz semâîsi

Aksak Semâî

Rast saz semâîsi

Aksak Semâî

Sabâ saz semâîsi

Aksak Semâî

Uşşak saz semâîsi

Aksak Semâî

BAYÂT'ARABAN

Tatlıdır şi'r ü şekerden sohbeti

Devr-i Hindî

EVC

Evlerinin önü susam

Düyek

FERAHNÂK

Bir levendâne kesim âşûb-i cân

Aksak

Ülfetinden feyz alır rûhum hemân

Aksak

HİCAZ

Aldandı gönül aşkı vefâ âlemi sandı

Aksak

Derd-i aşkın vasıl olmuştum neka-

hat devrine

Aksak

Görelî gül yüzünü a canım

Aksak

Güzelim gözlüğünü çeşmine tak

Aksak

Her zahm-ı ciğersûza devâkâr

aranılmaz

Aksak

Sana cânâ visâlin bahş ederken

Semâî

Zahm-ı aşkın yoktur aslâ çâresi

Ağır Düyek

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
HİCAZKÂR		
Beyhûde değil nâle vü âhım, ke- derim var	Aksak	Mekki Bey
HÜSEYİNİ		
Dil verel'den ey yüzü mâhım sana	Aksak	
Kimse bilmez hâlimi canım yanır	Aksak	
Şimdi oldum âleme ibret-nümâ	Düyek	
HÜZZAM		
Dil bülbülü sad-zâr-ı gülistân-ı cemâlin	Aksak	
Sâkî yetiş imdâda gel	Devr-i Hindi	
MAHÛR		
Acırım âşık olup da yanana	Aksak	
NİHAVEND		
Açıt firkat yâralar dilde perî	Türk Aksağı	
Ey şî'r-i ilâhî dağıtan penbe beyaz kız	?	
RAST		
Cüdâ düştü gözümden gül'izârın	Aksak	
Çemenzâra varıp nasb-ı hırâm et	?	
Çeşm-i mahmûrun sebebtir hâle vü	?	
efgânıma	Devr-i Hindi	
Hâb-gâhı yâra girdim arz için	Müsemmen	Mustafa Reşit Bey
ahvâlimi		
Ser-tâ kâdem ey penbe ten	Aksak	Mekki Bey
SÛZNÂK		
Gönül bîmâri-i aşkınla bak, âvâre- lerdendir	Aksak	
Hayli demdir görmedim cânânımı	Ağır Aksak	
Recây-ı vasl için ol gül'izâre	Sengin Semâi	
UŞŞAK		
Bir mehin aşkıyla sinem yaradır	Aksak	
Câna rakibi handân edersin	Curcuna	

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****UŞŞAK**

Çaldırıp çalgıyı rakkâseleri oynat-
talım

Aksak

İsmâil Safâ Bey

Ey sabr u sükûnum alıp eden beni
hayran

Aksak

Salıp sevdâlara zülf-i siyâhın

Curcuna

Yâr için uşşak baktı falıma

Sofyan

AZMÎ BEY (Üdî)**HİCAZ**

Bî-bedelsin hüsnünü ispata hiç
hâcet mi var?

Aksak

HİCAZKÂR

Öyle müstağni-dilim gûyâ ki dün-
yâlar benim

Devr-i Hindi

HÜSEYNÎ

Sakın gönül, seni şikâyet ederler

Aksak

HÜZZAM

Âsûde fikrim âvâre oldu

Curcuna

Bir nigâhın gönlümü lertzân eder

Düyek

KARCIĞAR

Gel açıldı bâğ-ı hüsnün lâlesi

Devr-i Hindi

RAST

Âşık-ı bî-dâd için yok mu canân
ağlasın

Aksak

SABÂ

Ey mûrg-ı seher nâleyi efgânıma
ağla

Sengin Semâi

SÜZNÂK

Düştü gönlüm nergis-i çeşmânına
Herkes gülüp eğlenmede âlem yine
şâdân

Aksak

Aksak

ŞEVKEFZÂ

Âsûde fikrim âvâre oldu

Aksak

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
ŞEVKEFZÂ		
Her şeb göreyim gül-yüzünü arz-ı cemâl et	Aksak	
UŞŞAK		
Süzüldü naz ile çeşm-i siyahın	Curcuna	
AZİZ DEDE (Serneyzen)		
SAZ ESERLERİ		
Hicaz peşrevi	Devr-i Kebir	
SabÂ saz semâisi	Aksak Semâî	
Sultânîyegâh saz semâisi	Aksak Semâî	
Sûzidil saz semâisi	Aksak Semâî	
SûznÂk saz semâisi	Aksak Semâî	
Uşşak saz semâisi	Aksak Semâî	
Yegâh saz semâisi	Aksak Semâî	
AZİZ EFENDİ (Medenî)		
BAYÂTİ		
Dün gece vaslında kıldır neş'e- mend ey meh beni	Aksak	
BAYÂTİARABAN		
Sevdiğim düştüm senin çün dil- lere	Aksak	
BESTENİGÂR		
Darılıp da ne idi dünkü gazab	Devr-i Hindi	
BÜSELİK		
Ol meh beni hiç sormuyor	Düyek	
EVCÂRÂ		
Tâli'im bir dem bana yâr olmadı	Devr-i Hindi	
HİCAZ		
Ben ne ettim sana bilmem ah felek	Aksak	
Çıkıp arz-ı cemâl eyle bahâra	Devr-i Hindi	
Dilberân içre menendin yok ben ancak bahtiyar	Düyek	
Ederken ol peri-peyker tekellüm	Aksak Semâî	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
HİCAZ		
El'aman ey nûr-i dîdem el'aman	Devr-i Hindi	
Ey çerh-i sitemkâr dil-i nâlâna		
dokunma	Türk Aksağı	Âşık Ömer
Gözüm nûru canım benim	Aksak	
Kaderin ahkâmı kolumu büktü	Sofyan	
Kendine niçin emsâl ararsın	Türk Aksağı	Yusuf İzzettin Paşa
Mümkün mü bulmak birböyle yârı	Türk Aksağı	
Sana ey yâr-ı hal-agâh	Aksak	
Sen verd-i bahar-ı hüsn ü ansın	Düyek	
Sevdiğim ince beldir	Nimsofyan	
Yâr açtı tâze yarâ sine-i sad-		
pâreme	Düyek	
HİCAZKÂR		
Endamı güzeldir gayet	Türk Aksağı	
Ey dil-i bağ-ı nezaket dil-nüvaz	Devr-i Hindi	
Vaz geçip nâz ü edâdan dâlmâ	Türk Aksağı	
HÜSEYNÎ		
Bahçede gördüm üç güzel	Düyek	
Değmesin bu yârama ağıâr eli	Ağır Düyek	
HÜSEYNİAŞIRAN		
Civansın sevdiğim hem dil-rubâsın	Aksak	
HÜZZAM		
İltifata mazhar idim bir zaman	Düyek	
Kerem eyle mestâne kıl bir nıgâh	Aksak Semâî	
Ümidim kalmadı ol nev-civandan	Devr-i Hindi	
İSFAHAN		
Künc gamda bî-mecâlim ey perî		
şâdet beni	Evsat	
KÜRDİLİHİCAZKÂR		
Endamı güzeldir gayet	Türk Aksağı	
MAHÛR		
Ol kadar yalvarırım yâr rahmetmez	Devr-i Hindi	

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi**

MAHÛRBÛSELİK

Yakan her dem derûnun âh nâr-ı
iştîyâkıdır

Evfer

MÛSTEAR

Gonca iken soldu gönül hey

Yürük Semâi

NİHAVEND

Kırpıklarının gölgesi güllerle
bezenmiş

Düyek

Nurettin Rüştü
Bingöl

NİŞÂBUREK

Kırdı geçirde beni sâdne-i dehr-i
deni

Sofyan

RAST

Sevdi gönül bir dilberi

Ağır Aksak

SÛZNÂK

Bir nev-civan oldu peydâ
Sevdi cânım yine bir zülf-i pe-
rişanlı güzel

Aksak

?

Yâdigâr-ı bâl'atındırbunca mih-
netler gönül

Curcuna

ŞEVKEFZÂ

Dem-â-dem dide gıryân oldu sensiz

Aksak

Fedâ olsun sana bu ten

Düyek

Görünce reng-i rûyun mest olup gel

Sofyan

Kırpiğının uçları deldi dil-i bi-
çaremi

Aksak

Pâdişâhım olsun efûn ömrü şân
ü şevketin

Ağır Düyek

Sûziş-i aşkın ile ey meh hemân

Aksak

Yeter llûtfeyle gel yâd et

Aksak

UŞŞAK

Ey muhabbet âteş-i hicrana yak-
tın canımı

Devr-i Hindi

Geldi hengâm-ı safâ neş4esin ar-
tırdı şarap

?

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
UŞŞAK		
Hırâm-ı yâr çemende tarab-dihi-i candır	Yürük Semâî	
ZÂVİL		
Görmüş değil mîslin felek	Düyek	
BAĞDASAR AĞA		
ACEMBÜSELİK		
Sâkıyâ şevk-ı rûyunla çakalım	Aksak	
ARÂZBAR		
Vasfın senin gelmez dile	Düyek	
BAYÂTİ		
Pek becâ doğrusu ey tıfl-ı benam	Aksak	
BAYÂTİARABAN		
Kim âşıktır sana böyle	Aksak	
HİCAZ		
Bir güzele sardı gönül âh bu yaz	Yürük Semâî	
Ey gonca-i nâzık-edâ	Düyek	
HİCAZKÂR		
Eş şehenşâh-ı ferîd-i rûzigâr	Ağır Aksak	
HİSARBÜSELİK		
Her ne derdin varsa söyle	Düyek	
Hüsn-i etvârı güzel nevrestedir		
amma çocuk	Ağır Aksak	
HÜSEYNÎ		
Pek yosmasın ey gonca-gül	Düyek	
HÜZZÂM		
Bir güzeli aldım gönül bağına	Aksak	
Yeter oldu ettiğin bana felek	Yürük Semâî	
MÂHÛR		
Ah efendim ömrüm vârı	Aksak	
Yok felekte sevdiğimin bir eşi		

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
NEVESER		
Gülüm takmış takıştırmış	Sofyan	
SABÂ		
Ey sabâ esme o yârim uyanır	Aksak	
SÜZNÂK		
Gönül sana hep pervâne	Aksak	
BAHAEDDİN BEY (Sermüezzîn, Eyyûbî)		
BESTENİGÂR		
Nevres nihâl-i bağ-ı safâsın	Düyek	
Olmamak mümkün mü yâr âvâresi	Sofyan	
FERAHNÂK		
Beyazdır sine-i sâfın	Düyek	
NİHAVEND		
Ağlıyorum gamlı görüp böyle		
seni işte ben	Segin Semâî	
RAST		
Ağlatırlar güldürürler	Aksak	Dede Efendi
Gülistan-ı letâfette yetişmiş		
bir sanavbersin	Aksak Semâî	Zekâî Dede
Sevdi gönlüm bir melek-peyker		
perî	Aksak	
SEGÂH		
Akmada gözyaşlarım bâran gibi	Curcuna	
Gözlerim yollarda ol şivekârı		
beklerim	Türk Aksağı	
Gözyaşları kalbimdeki mehtâbı		
eritti	Sengin Semâî	
SÜZİDİL		
Ey sâki-i zîbâ edâ	Aksak	
ŞEREFNÜMÂ		
Eyâ şâhenşeh-i âlem-mürüvvet		
merhametkârım	Aksak Semâî	

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****ŞEREFNÜMÂ**

Ey veliyyü'n-nimet-i âlem
keremkân-a cihan
Zill-ı Hüdâ kân-ı kerem ser-
ver-i şahânı cihan

Çenber

Yürük Semâi

UŞŞAK

Can hasta düşüp şiddet-i
sevdâ-yı serimden
Gül hazin sünbül perişen
bağ-zârın şevkı yok

Aksak

Recâizâde

Mahmud Ekrem

Curcuna

Recâizâde

Mahmud Ekrem

CİVAN AĞA**BAYÂTLARABAN**

Gönüller alıcı hercâi zâlim

HİCAZ

Bitti bezmin safâsı geçti zaman
Bozuldu lânesi üstadegânın
Düşmanlığının aslı ne çerhın
bizim ile
Mecnun gibi sahra-yı cünun
içre yerim var

?

Aksak

Curcuna

Yürük Semâi

Sensiz ârâm edemez bir gece ey
mâh gönül

?

HİCAZKÂR

Riyâsız çeşm-i âhuyu severdim

Düyek

HÜSEYNÎ

Fırkat-i canân ile nâlân mı
oldun ey gönül

Ağır Aksak

Kıldı yosmam hüsnüne dil serfürû

Aksak

KARCIĞAR

Elvermedi mi gayrı dil ateşlere
yansın

Aksak

Yalvarırım oturmaz aman aman

Evfer

Lâtif Efendi

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****KÜRD LİHİCAZKÂR**

Alemde sehâ hicr ile firkat
benim olsun
Cismin gibi rûhunda güzel
zannedip ey mah
El erdirmek visâl-i yâra pek güç
Gülşen açılın çemen gülşenlenir
Gönül kuşu pek yüksek uçma
Her kimde vardır aşk ibtilâsı
Vay ne müşkilmiş güzel sevmek
meğer

Sengin Semâî

Aksak

Düyek

Sofyan

Aksak

Düyek

Curcuna

Mehmed Sâ'di
Bey**NİHAVEND**

Dil seni sevmeyeni sevmeye
lezzet mi olur?

Semâî

Mehmed Sâ'di
Bey**RAST**

Bir acâib hâb-ı gaflete düştüm
Sormayın âyâ ne oldum

Sofyan

Aksak

SÛZNÂK

Dâğdâr-ı hasret ettin hicr ile
can ü teni
Gülşene gel ey nev-edâ

Ağır Aksak

?

UŞŞAK

Ey dil ne oldun feryâd edersin?

Curcuna

Mehmed Sâ'di
Bey**DEDE EFENDİ (Hammâmîzâde İsmâîl)****SAZ ESERLERİ**

Bestenigâr peşrevi

Devr-i Kebir

Ferahfezâpeşrevi

Devr-i Kebir

Fethihicaz peşrevi

Düyek

Gülruh peşrevi

Düye

Hicaz peşrevi

Devr-i Kebir

Hicazbüselik peşrevi

Devr-i Kebir

Hüseynî peşrevi

Devr-i Kebir

Hüseynîaşiran peşrevi

Düyek

Muhayyer peşrevi

Çiftedüyek

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****SAZ ESERLERİ**

Nârefte peşrevi

Muhammes

Sabâbüselik peşrevi

Devr-i Kebir

Şevk u tarab peşrevi

Devr-i Kebir

Bestenigâr saz semâîsi

Aksak Semâî

Ferehfezâ saz semâîsi

Aksak Semâî

Hicazbüselik saz semâîsi

Aksak Semâî

Hüseynî saz semâîsi

Aksak Semâî

Sabâbüselik saz semâîsi

Aksak Semâî

Müstear sazeseri

Curcuna

Bestenigâr âyin

Ferahfezâ âyin

Hüzzam âyin

Nevâ âyin

Babâ âyin

Sebâbüselik âyin

ACEM

Mecliste yine kamet-i cânâna

Sarılısam

Aksak Semâî

ACEMAŞIRAN

Ey lebleri gonca yüzü gül

serv-i bülendim

Ağır Semâî

Lûtf eyle meded rahmeyle şehâ

Aksak Semâî

Meşâm-ı hatıra bû-yi gül-i

safâ bulagör

Zencir

Ne hevâ-yı bâğ-sâzed ne kenâr-ı

kişt mârâ

Yürük Semâî

Oldu gönül üftâde

Muhammes

ARABANBÜSELİK

Sevdim seni yosma fidan

Aksak Semâî

ARABANKÜRDİ

Gonca-i ikbâl hafîd vü dem-i

devlet resid

Hafif

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****ARAZBAR**

Derdim bana kâr eyledi dermana
el ermez

Yürük Semâî

Ol perî-veş kim melihât mülkünün
sultanıdır

Muhammes

Fuzûlî

Sarhoş olurum la'l-i leb-i yâr
görünse

Remel

Va'd etmiş idin ey gül,i ter
vakt-i şitâda

Aksak Semâî

Yine bahar çayır çemen üstüne

Aksak

BAYÂTÎ

Ağlatma beni incitme aman

Aksak Semâî

Bir bî-bedel şüh-i cihan

Sofyan

Bir gonca femin yarası vardır
ciğerimde

Hafif

Dilber sâzın mevâsı

?

Ey gamzesi fettân ham-ı giysûsuna
men dîdem

Ağır Aksak

Gel derim gelmez yanıma

Aksak

Herdem edip meyl-i cefâ

Ağırdüyek

Karşıdan yar güle güle

Aksak

Müptelâyım ey gül-i rânâ sana

Ağır Aksak

Nice bir aşkınla feryâd edeyim

Ağır Aksak

BAYÂTÎARABAN

Aklın alır âşıkların del'eyler

Aksak

Arz-ı halim benim lûtf-i dîlbere
kalsın

Düyek

Canımı aşka salmışım

Yürük Semâî

BESTE İSFAHAN

Gülistan-ı ruhun seyr etmeğe
uşşak özenmişler

Aksak Semâî

BESTENİGÂR

Ben seni sevdım seveli kaynayıp
çoştum

Curcuna

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****BESTENİGÂR**

Dil oldu şimdi meftun bir âfet-i
zamâna

Lenk Fahte

Erişti mevsimi gül seyr-i gül-si-
tan edelim.

Zencir

Ey kible-i ikbâl-i cihan

Serbest

Hayli demdir bağlanıp kaldık şitâda
zâr ile

Ağır Aksak

Kurban-ı tû zülf-i anber-feşan-ı tû

Yürük Semâi

Men bende şodem, bende şodem
bende şodem

Aksak Semâi

Meşâm-ı hâtıra bûy-i gül-i safâ
bulagör

Zencir

Pek naziktir ince belin

Aksak

BÜSELİK

Dehr olmada bu sûr ile mahmur-ı
meserret

Yürük Semâi

Kendisi

Edâ ile revişlerin

Türk Aksağı

Olduk yine bu şevk ile mesrûr-ı
meserret

Remel

Kendisi

Sûr-i âlî eyledi âlemi tayy

Hafif

Zülfündedir benim baht-ı siyahım

Aksak Semâi

İzzet Molla

ÇARGÂH

Bak perime pür-küşâ-yı i'tilâ

Ağır Aksak

DÜGÂH

Neyle zebd etsem dil-i divânemi

Ağır Aksak

EVC

Bülbül-âsâ rûz ü şeb kârım nevâ

Ağır Aksak

Ebrûlarının zahmı nihandır ci-
ğerimde

Aksak Semâi

Adli(II.Mahmud)

Sevdim bir gonca-i rânâ

Aksak

Söyleyin ol nev-civana

Aksak

Kendisi

Sûz-i firkat sinemi dağlar benim

Ağır Aksak

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
EVCÂRÂ		
Bir letâfetli havâ kim bu şeb ey sen mehlika	Devr-i Revan	Hızırağazâde Sait Bey
Geçen hafta kayıkla ben geçerker Gel ey güzeller sürûru	Ağır Aksak Aksak	Afız
Hüssüne mâil gönlüm ezelden	Aksak Semâi	
EVC BÛSELİK		
Ağlar inler pâyına yüzler sürer gönlüm gözüm	Ağır Çenber	
Aybeder hâl-i dil-i âşufte-sâmânım gören	Muhammes	
Ko açılayın bilsin her râzımı canânım	Sengin Semâi	
Sâkiyâ mest-i müdâm eylesen olmaz mı beni	Yürük Semâi	
EVC MÂYE		
Bir gemim var deryâlardapaslanır	Düye	
FEREHFEZA		
Bir dilber-i nâdide bir kamet-i müstesnâ	Sengin Semâi	
Bir verd-i rânâ ettim temaşâ Bu gece ben yine bülbüllari hâ- mûş ettim	Semâi Yürük Semâi	
Bülbül-i hoş nevâ El benimçün seni sarmış biliyor	Semâi Ağır Aksak	Şemsî
Ey kaşı keman, tîr-i müjen cânıma geçti	Firengifer	Abdullah Salâhî
Kasr-ı Cennet, Havz-ı Kevser âb-ı hayy	Muhammes	Kendisi
FERAHNÂK		
Beğendim seni efendim geçmem aslâ ben	Düyek	
Ben müptelâ olsam sana Dil-i bî-çâreyi mecrûh eden tiğ-ı nigâhındır	Aksak Ağır Aksak Semâi	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
FERAHNÂK		
Figân eder yine bülbül bahar		
görmüştür	Zencir	
Senin çün ey şeh'î hûban	Ağır Düyek	
GERDANİYE		
Bir dîlberi sevîp bilmezem n'oldum	üyek	
GÜLİZÂR		
Bî-vefâ bir çeşm-i bî-dâd	Aksak	
Nazlı nazlı sekîp gîder	Aksak	
Rehâ bulmadım zülfün telinden	Ağır Düyek	
Su gibi çağladım ciğerim dağladığım	Aksak	
Sular gibi çağlarım bem	?	
HİCAZ		
Ah etmezen ikrâr-ı aşkı saklarım		
cânım gibi	Aksak Semâî	
Aşkınla ben ey nâzenin	Düyek	
Baharın zamanı geldi	Aksak	
Ben bilmedim bana ne oldu	Ağır Aksak	
Bir sevdâ geldi başıma (7)	Aksak	
Çoktur gönülde dağ-ı melâlim	Ağır aksak	
Etmezen ikrâr aşkı saklarım cânım		
gibi	Aksak Semâî	
Ey büt-i nev-edâ	Semâî	Enderûnî Vâsîf
Ey çeşm-i âhû hicr ile tenhâlara	Ağır Düyek	Mehmed Rîyazî
saldın beni		Efendî
Güzel gel aklımı aldın	Aksak	
İndim yârın bahçesine gülden		
geçilmez	Aksak	
Mah yüzüne âşıkânım	Evfer	
Ol mâhitâbı âceb gösterir mi bana		
felek	Zencir	
Seyr-i gülşen edelim eş şivekâr	Ağır Aksak	
Şu karşıki dağda bir yeşil çadır	Aksak	
Tırmana tırmana çıktım yapıdan	Aksak	
Yine bir muğbeçe nevreste fidânım	Aksak	
Yine n'oldu sana mevr-es-fidanım	Aksak	

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi**

HİCAZ

Yine neş'eyi muhabbet dil-i cânım
ettik şeydâ

Yürük Semâî

Yine yeşillendi dağlar çemeni

Aksak

HİCAZAŞİRAN

Kasdı o şûhun yine âzâra mı

Aksak

HİCAZ BÜSELİK

Açıl açıl gel efendim cihan bahar
olsun

Yürük Semâî

Bir âfetin aşkıyla gönül eyledi ülfet

Aksak Semâî

Bülbül gibi feryâd-ı figanım
seherîdir

Remel

Canâ beni aşkınla ferzâne eden
sensin

Lehk Fahte

Ey mürevvet mâdeni kân-ı kerem

Devr-i Hindi

HİCAZKÂR

Lûtf et benim gel yanıma

?

HİSAR

A zâlim kanıma girdin

Ağır Aksak

Hava güzel yine gülşende gösteriş
günüdür

Yürük Semâî

Gönül ol gonca-femin bülbül-i
âşüftesidir

Çenber

HİSARBÜSELİK

Ey hüma-yı pâdişâhi ber ser-i
bâlâ-yı tû

Sengîn Semâî

Her sözün uşşâka ihsan her
kelâmın lûtf-i tam

Hafif

Rûy-i tû câm-ı târab-ı gülgün bād

Devr-i Revan

Vuslata nâil etse ger felek

Aksak

Yine bezm-i yaş-ı vuslat dil-i

bî-karâra düştü

Yürük Semâî

HÜZZAM

Bir güzel aldattı beni

Aksak

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
HÜZZAM		
Bir nev-civânın hüsn-i cemâli	Türk Aksağı	
Bu dil düştü sana yârim ah bu dem	Düyek	
Derdimin dermanı sensin ey perî	Ağır Aksak	
Ey gül-i bâğ-ı edâ	Aksak	
Gören fütde olur hüsn-i bî-bahâ- nesime	Zencir	
Hâlimi bir kerre takrîr eylesem		
sultânıma	Ağır Düyek	
Reh-i aşkında edip kaddimi kütâh gönül	Yürük Semâî	
IRAK		
Bir âh ile ol gonca-fema hâlin		
ayân et	Remel	
Hasretle tamam nâle döndüren		
sensin	Yürük Semâî	
Her zaman pîş-i nigâhında		
hüveydâsın sen	Devr-i Kebir	
Hüsnün gibi ey bi-vefâ		
N'ettim sana ben bîvefâ zâlim	Aksak	
Nice bir ağlayayım aşk ile hergâh medet	Aksak Semâî	
ISFAHAN		
Ah eylediğim serv-i hırâmânın		
içindir	Yürük Semâî	Fuzûlî
Aşık olalı sen yâra gönül	Aksak	Kendisi
Bir bülbül-i bâğım ki ne zîr ü ne bemim var	Aksak Semâî	Kendisi
Ya Râb kime feryâd edeyim yârin elinden	Aksak Semâî	
KARCIĞAR		
Benliyi aldım kaçaktan	Aksak	
Gel açıl gül aslı ne durgunluğun	Aksak	
Gel derim gelmez yanıma	Köçekçe	
Girdi gönül aşk yoluna	Evfer	Kendisi
Gül açıl gel aslı ne durgunluğun	Devr-i Hindi	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
KARCIĞAR		
Senin aşkın elemi yakıyor hep sinemi	Düyek	
MAHÛR		
Bir gonca -fem etti zuhûr	Sofyan	
Ey gonca-dehen hâr-ı elem cânıma geçti	Hafif	
Gördüm bu gün cânânı dil		
Gör n'itti cânâ firkatın	Aksak	
Sana lâyük mı ey gül-ten	Aksak	
Yine zevrak-ı derûnum kırılıp kenâra düştü	Yürük Semâî	Şeyh Galip
MÂYE		
Firkatın hâlim perişân etti gel	Ağır Düyek	
Olmamak zülfün esiri dilberâ mümkün değil	Zencir	
Sermest-i gamım bâde-yi hûn-i ciğerimden	Aksak Semâî	Âkif Paşa
MUHAYYER		
Ben sana âşık değilim	Yürük Semâî	
Sevdiceğim âşıkını ağlatır	Yürük Semâî	
MUHAYYER BÜSELİK		
Bir taraftan baht durmaz durmadan yüz döndürür	Hafif	
MÜSTEAR		
Gönlümü bend etti bir mah	Aksak	
NEVÂ		
Ey gonca-i bağ-ı cihan	Aksak Semâî	
ey gonca-dehen âh-ı seherden hazer eyle	Yürük Semâî	
Gülzâra salın mevsimidir geşt ü güzârın	Aksak Semâî	
Hayli demdir bir gül-i ruhsâra oldum müptelâ	Ağır Aksak	
Müşkil oldu sûzişin etmek nihân	Ağır Aksak	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
NEVÂ		
Hıyâleler ki o dürr götürür	Zencir	
Zeyn eden bâğ-ı cihanı gül müdür		
bülbül müdür?	Muhammes	Ulvi
NEVESER		
Diyemem sîne-i berrâki semnden		
gibidir	Yürük Semâî	Enderûnî Vâsif
Nasıl edâ bilir ol dilber-i fettânı		
görün	Zencir	Enderûnî Vasif
NİHAVEND-İ KEBİR		
Rencide sakın olma nigâh		
eylediğimden	Yürük Semâî	
NİŞÂBUR		
Bigânelik ettin bana	Düyek	
Teşrifin ile âlemi reşk-i İrem eyle	Yürük Semâî	
NİŞÂBUREK		
Gâhi ki eder turrası dâmânını çide	Sengin Semâî	Enderûni Kemâ- leddin Ağa
NÜHÜFT		
Bend oldu dil bir şüh-i cihâna	Aksak Semâî	
Kastı o sühun yine âzâra mı	Yürük Semâî	
Ey serv-i nâz-ı nevresim	Ağır Düyek	
PESENDİDE		
Ey âfet-i cân-ı âşık-âzâr	Yürük Semâî	
Her ne dem aşkıyla deryâlar gibi		
cûş olayım	Darb-ı Fetih	
Ne gönül safâya mecbur ne esir-i		
dilberdir	Yürük Semâî	
RAST		
Bu hüsn ile sen dil-belâ	Sofyan	
Dil bir güzele meyl etti hele	Sengin Semâî	Kendisi
Gördükçe ben ey meh-cemal	Ağır Aksak	
Gözümde dâim hayâl-i cânan	Ağır Düyek	
Mahmur güzel gayet güzel	Düyek	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
RAST		
Öpsem seni doyunca, doyunca seni öpsem	Düyek	Mahfi
Rast getirip fend ile seyretti hümâyı	Yürük Semâî	
Sevdi gönlüm bir dilberi	Aksak	
Üftâdenem ey bî-vefâ	Düyek	Şemsi
Yine âhlar etti peydâ	Düyek	
Yine bir gül-nihal aldı bu gönlümü	Semâî	
Yüzündür cihânı münevver eden	Yürük Semâî	
RAST-I CEDÎD		
Aşkî tü nihal-i hayret amed	Hafif	Hafız Şirazi
Bâ-tü yek-dem baht-ı bed her-dem nemî sâzed merâ	Sengin Semâî	
Nâvek-i gamzen ki her-dem bağrımı pürhûn eder	Çenber	
Oynar yürek terennüm-i çeng-i çegânedan	Yürük Semâî	
REHÂVÎ		
Ey bülend-ahter şeh-i sâhip-kerem	Düyek	
Ne edâdır bu ne kâküldür bu	Muhammes	
SABÂ		
Bana gayrı karışma	Aksak	
Gel güzelim gülistan göre gül	Aksak	
Gûş etti nâyı nâlelerim âgâza başladı	Yürük Semâî	
Gûş eyle gel bülbülleri	Ağır Düyek	
Küçücükten bir yâr sevdim ezeli	Aksak	
Sünbülî sünbülî siyah cânem	Muhammes	
SABÂBUSELİK		
Göz gördü gönül sevdi seni ey yüzü mâhım	Sengin Semâî	Nâhîfî
Ol nahl-i bâğ-ı letâfet aman aman geliyor	Zencir	

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****SABÂBUSELİK**

Reng-i ruh-ı gülzârı tebâh eyledi

bûlbûl

Sengin Semâi

Sahbâyı doldur sâkıyâ peymânenen

peymâneye

Ağır Düyek

Yâr ile ateş-mekân olsam da gül-

şendir bana

Ağır Çenber

SİPİHR

Gül yüzündür andelibe âh u efgan

ettiren

Çenber

SULTANİYEGÂH

Cân ü dilimiz lûtf-ı keremkâr

ile mâhur şehenşah

Hafif

Misâlini ne zemin ü zaman

görmüştür

Zencir

Nihân ettim seni sinemde ey

mehpâre cânımsın

Aksak Semâi

Şâd eyledi cân ü dilimi şâh-ı

cihânım

Yürük Semâi

SÛZİDİL

Cânâ gönül verdim sana

Aksak

Ey pâdişâhım şad ol efendim

Aksak

SÛZNÂK

Cânâ firak-ı aşkın ile sûznâkim

Yürük Semâi

Müştak-ı cemâlin gece gündüz dil-i

şeydâ

Darbeyn

Nesin sen a güzel nesin hûri mi

ya melek mısın?

Aksak Semâi

SÛNBÜLE

Bağlandı gönül zülfüne

divâneliğinden

Yürük Semâi

ŞEDARABÂN

Gözümde gönlümden hayâlin

gitmez

Düyek

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****ŞEHNÂZ**

Açıldı lâle-izârın ciğerde dağ-ı
 derun
 Ey verd-i rânâ şûh-i melek-veş
 Gönül durmaz su gibi çağlar
 Ne dehendir bu ne kâküldür bu
 sevdiğim
 Sana ey cânımın canı efendim
 Sevdı bu gönül seni yaman eylemedi

Zencir
 Aksak Semâi
 Aksak
 Muhammes
 Ağır Düyek
 Yürük Semâi

ŞEHNÂZBÜSELİK

Ben müptelâ oldum sana
 Mushaf demek hatâdır ol levha-ı
 cemâle
 Nevruzâ erdin ey gönül
 Seyredenler hüsn ü anın

Düyek
 Lenk Fahte
 Lenk Fahte
 Aksak

ŞEVKEFZÂ

Ermesin el o şeyhin şevket-i vâ-
 lâlarına
 Ser-i zülf-i amberînin yüzüne
 nıkab edersin
 Sûr-ı adlinle cihân oldu şehâ

Çenber
 Yürük Semâi
 Sofyan

TÂHİR

Bir dilbere kul oldum

Sofyon

TÂHİRBÜSELİK

Söylen ol yâra benim çeşmimi
 pûrâb etmesin

Aksak Semâi

TARZ-I CEDÎD

Ben bendesiyem, bendesiyem,
 bendesiyem
 Hak-i kademin çeşmimize ayn-î
 cilâdır
 İltifatınla gönül şâd olduğu
 demdir bu dem

Aksak Semâi
 Yürük Semâi
 Çenber

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****UŞŞAK**

Ağlatırlar güldürürler

Aksak

Aman felek ömrüm felek

Aksak

Dil nâle eder bülbül-i şeyda

revişinde

Darb-ı Fetih

Döküy kâküllerin ruhsâra karşı

Devr-i Hindi

Gitti de gelmeyiverdi

Pür-âteşim açtırma sakın ağzımı

zinhâr

Aksak Semâi

DELLÂLZÂDE İsmail Efendi**SAZ ESERLERİ**

Tarz-ı Nevîn Peşrevi

Hafif

Tarz-ı Nevîn saz semâîsi

Aksak Semâi

Tarz-ı Nevîn saz semâîsi

Aksak Semâi

Tarz-ı Nevîn saz semâîsi

Aksak Semâi

Tarz-ı Nevîn saz semâîsi

Aksak Semâi

ACEMAŞİRAN

Ayâ şehenşâh-ı taht-ı hümayun-ı

zîb-i Osmanî

Aksak Semâi

Ey şehenşâh-ı melek-haslet rûhun

pürtâb-ı nur

Ağır Aksak

Hayatın cümleye sûr u sürûr ü

şevket-efzâdır.

Zencir

Ru-i âlemdir Kulûb-ı nâsı hep

mesrûr eder

Devr-i Hindi

Şeh-i genc-i sahâvetsin sen ey

şâh-ı kerem-kârım

Hafif

ARAZBAR BÜSELİK

Ey merdüm-i çeşm-i cihan

Evfer

BAYÂTİ

Gördüğüm günden beni ey şivekâr

Düyek

BESTE İSFAHAN

Aşka düştüm çâresiz ben nâgehân

Ağır Aksak

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****BÜSELİK**

Ayân edem ol şeh-i hûbâna

hediye

Zencir

Bana ol şuh gör neyledi

Evfer

Cefâsı âşıkâ yârin vefâ değil de
nedir

Yürük Semâi

Gülzâra gel ey gül-izâr

Aksak Semâi

Sanırdım ey meh-i nâzım

Düyek

BÜZÜRG

Ey gülistan-ı letâfet içre kaddın

nev-nihal

Ağır Aksak

Ey serv-i kamet nazık edâsın

Aksak

İşte geldi nev-bahar erişti yaz

Ağır Aksak

DÜGÂHBilmiyordum ne oldu bu dem ey
gönül

Sengin Semâi

Hâl-i siyehi gerger-i nâzık-terin-
dedir

Yürük Semâi

AVC BÜSELİK

Ey şâh-ı cihan v'ey nûr-i Yezdân

Aksak Semâi

FERAHNÂK

Künc-i gamda rûz u şeb dil bî-huzur

Ağır Aksak

Olmadım ben dest-res mânendine

Aksak

Resm-i sûr oldu müheyyâ şâd u
handan vaktidir

Muhammes

Mehmed Şakir
Dede**HİCAZ**

Ey dilrûbâ-yı dil-şikâr

Düyek

Meseldir söylenir dilde

Ağır Aksak

HİCAZKÂR

Ey şâh-ı meydân-ı fesâhat

Aksak

İSFAHAN

O güzel gözlere hayran olayım

Yürük Semâi

Seni ben gördüğüm anda gönlüm
aldırdım

Ağır Semâi

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
KARCIĞAR		
İksir-i gınâ hâk-i der-i uzletimizdir	Hafif	
Ne dâne vü ne dâm ü ne sayyad	Aksak Semâî	Yahya Nazım
gerektir		Efendi
Nihânî ol büt-i şîrin-sühanla	Yürük Semâî	Yahya Nazım
söyleşiriz		Efendi
Yıkıldı aşk ile âbâd gördüğüm		
gönlüm	Zencir	
MAHÛR		
Al yanına bir dil-nüvaz	Evfer	
Gönül adlı bülbülüm var	Aksak	Kendisi
Haddeden geçmiş nezâket yâl ü		
bâl olmuş sana	Çenbir	Nedim
Zehî safâ ki yanımda o fitnecü		
biledir	Yürük Semâî	
MAHÛRBÛSELİK		
Ayâ ne edem ol şeh-i hûbana hedi e	Zencir	
MÂYE		
Ey bülbül-i hoş-nağme ser-âğaz	Türk Aksağı	
MUHAYYERBÛSELİK		
(Cevher gibi) rîzân olayım böyle		
gerektir bu (Gevher gibi)	Yürük Semâî	
Çekme zahmı-ı dil için merheme		
zahmet cânâ	Zencir	
Kamet-i yârd nâzâr kıl, nahl-i		
mevzun böyledir	Hafif	
Kimseye dil-ten-i azâr etme sul-	Hafif	Yahya Nazım
tanlık budur		Efendi
Kul olurdum halk-ı âlem olması		
kulun eğer	Aksak Semâî	
Manend-i âh kimse bana hem-nefes		
değil	Sengin Semâî	
Taht-gâh eyleyeli gülşeni, sultan-ı	Yürük Semâî	Yahya Nazım
nesim		Efendi

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi**

MUHAYYERKÜRDİ

Hayâlin dîdede aşkın gönülde şâhım Aksak

MÜSTEÂR

Sana dil mâh-ı tabânım yakıştı

Yürük Semâî

NEVÂ BÜSELİK

Ey menba-ı ihsan ü şah-ı melek-zâd Aksak Semâî

Geldi eyyâm-ı bahar-ı gulgule

Ağır Aksak

NÜHÜFT

Kimlerle meyân beste-i âgûş-ı

meramdır

Aksak Semâî

Teng oldu dilim âh-ı dil-i

pürşererimden

Yürük Semâî

RAST

Andelîb-i sahn-ı aşka gülşenim

Düyek

Seninle neş'eyâbım ben

Ağır Evfer

REHÂVİ

Sünbûî sünbûlî sünbül-i siyeh

Muhammes

REVNÂKNÜMÂ

O dil ki ne gam-ı endûh ne melâl
tutar

Zencir

Yahya Nazım
Efendi

SEGÂH

Çok kıldı harab dilleri mahmur

nigârın

Aksak Semâî

Şem'a-i maksûdu yak

Aksak

SÛZİDİL

Gönül burcunda omahtır

Aksak

Gücenmiş ol gül-i gülzâr

Ağır Düyek

SÛZİDİLÂRA

Keremkâr-i cemâlidir cihanı

eyleyen pür-nûr

Düyek

(Şehenşahım cemâlidir cihanı eyle-
yen pür-nûr)

?

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
SÛZNÂK		
Dedim ey gönül sultanı	Aksak	Kendisi
Sînede bir lâhza ârâm eyle gel		
cânım gibi	Devr-i Kebir	Nedim
ŞEHNÂZ		
Etmedin bir lâhza ihyâ hatır-ı		
nâşâdımı	Devr-i Hindi	
Seyreyleyip hüsnün şehâ	Düyek	
ŞEHNÂZBÛSELİK		
Ey kaddi balâ âlâdan âlâ	Sofyan	
TÂHİR		
Ben sana mecbur olmuşum ah		
yavrucağım	Aksak	
UŞŞAK		
Muhtazırdır sana uşşâk gel güzelim	Aksak	
YEGÂH		
A benim gözüm nûru cilveli yâim	Aksak	
Benim âfet-i cihanım	Aksak Semâi	Yahya Nazım Efendi
Ben olurum sana bülbül efendim	Aksak	
Bir haber gelmedi ârâm-ı dil ü	Hafif	Yahya Nazım Efendi
canımdan		
Bülbülüm bir güle kim şevkımı	Yürük Semâi	Yahya Nazım Efendi
efzûn eyler		
Cefâ-yı tâlî-i nâşâsı çektim kârı		
benden sor	Aksak Semâi	
Gönül ki aşk ile pürsînede hazîne	Zencir	Yahya Nazım Efendi
bulur		
Piyâle elde ne dem bezmime habîb	Aksak Semâi	Yahya Nazım Efendi
gelir		
Sen ettin kendine efkende gönlüm	Ağır Evfer	
EDHEM EFENDÎ (Santûrî)		
SAZ ESERLERİ		
Bûselik peşrevi	Devr-i Kebir	

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****SAZ ESERLERİ**

Müstear saz semâisi

Aksak Semâi

Neveser saz semâisi

Aksak Semâi

Rast saz semâisi

Aksak Semâi

Sabâbüselik saz semâisi

Aksak Semâi

Sazkâr saz semâisi

Aksak Semâi

Sultâniyegâh saz semâisi

Aksak Semâi

Sûzidlil saz semâisi

Aksak Semâi

Sûznâk saz semâisi

Aksak Semâi

Şehnâzbüselik saz semâisi

Aksak Semâi

Uşşak saz semâisi

Aksak Semâi

Zâvil saz semâisi

Aksak Semâi

Hıcazkâr longa

Nim Sofyan

Hisarbüselik longa

Nim Sofyan

Hüzzam longa

Nim Sofyan

Kürdilihıcazkâr longa

Nim Sofyan

Nihavend longa

Nim Sofyan

Nışabûrek longa

Nim Sofyan

Sultâniyegâh longa

Nim Sofyan

Sûzidlil longa

Nim Sofyan

Şehnâz longa

Nim Sofyan

Şevkefzâ longa

Nim Sofyan

Uşşak longa

Nim Sofyan

Karcıġar sirto

?

Karcıġar longa

Aksak

ACEMAŞİRAN

Ben ne müşkil yara açtım yarama

Devr-i Hindi

Hoş ola bu nevbahar ey gül sana

Devr-i Hindi

Matlûbumca o peri bana dil-dâr
olmaz

Sengin semâi

Solmuş sararmış ruhsâr-ı alın

Düyek

ACEMBÜSELİK

Bî-mürüvvet aşika yâr olmadın

Aġır Aksak

Esir-i derd-i aşkın bî-mecâlim

Devr-i Hindi

Eyyâm-ı bahar oldu açıldı gül-i
şâdâb

Sengin Semâi

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
ACEMBÜSELİK		
Hâl-i zârım söylesem elbet acır cânânıma	Aksak	
BAYÂTLARABAN		
Beni tenhâda kodun şive-kârım Ey dil diyemem "Yâr bana yâr olsa n'olurdu"	Devr-i Hindi	
Gözlerin mîhr-i muhabbetle sebat ettirecek	Ağır Aksak	Hafid
Merhamet kılma dil-i nâşâdıma	Sengin Semâi	
	Aksak	
BESTENİGÂR		
Derûnum çeşmi hun-feşandır	Aksak	
Hayâlin gitmiyor cânâ gözümden	Düyek	
Kalmadı sabrım hasretle cânâ	Aksak	
Kemâle erdi dilde âh ü nâle	Aksak	
BÜSELİK		
Dilin hicran oku kan kardeşidir	Aksak	
Etmesin avdet melâl-i intizâr	Aksak	
Feryâd ü âh-ı serdim tükenmez	Düyek	
İltifat eyle bana yırtayım artık kefeni	Aksak	
BÜSELİKAŞIRAN		
Aşk ile şu'le feşan ister isen işte kulun	Muhammes	
Bilsen ne âfet-i canlar yakarsın	Sengin Semâi	
Gönlümü vıran edip a'dâyı dil-şâd eşleme	Çenber	
Meskenimdir bir ma'ali-perverin kâşanesi	Ağır Aksak	
Ne dem ki meclise ol dil-rûba gelir görünür	Aksak Semâi	
Safâ câmin süzersin sen	Yürük Semâi	
Yine hicrin beni bî-zâr etti	Düyek	
Zannetme sûz-i aşk yakıp canı acıtır	Yürük Semâi	

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****ÇA HARAGAZİN**

Aşûb-i cihansın arama kendine

akran

Sengin Semâi

Ateş-i firkatle sinem dağlarım

Düyek

Derd-i hicran beni nâ-şad

Aksak

Mecliste bu keyfiyetti her dem mi

sanırsın

Zencir

Meyle şâyan ey gönül bir verd-i

âlim var sana

Aksak Semâi

Enderûni Vâsıf

Müşg-i zülfünde ararken tâli'-i

âvâremi

Ağır Aksak

Ne dem ki meclise ol dil-rûba

gelir görünür

Yürük Semâi

Şem-i bezm-i yâr olup suzan u

gıryan oldum

Muhammes

DİLKEŞHÂVERAN

Gelmez oldu sevdiğim hiç yanıma

Ağır Aksak

Gözleri âhû bir mah-tal'at

Devr-i Hindi

Revâdır bu dil-i zârın figanı

Düyek

Ülfet etsem yâr ile ağyâra ne

Aksak

DÜĞÂH

Alınca ol gül-i alı hayâle didelerim

Muhammes

Aşık değilim meylim eğer yâra

değilse

Yürük Semâi

Bağ-ı âlemde şehâ su gibi hükmün

yürüsün

Zencir

Düştü gönlüm çâr u nâçâr

Ağır Düyek

Düştü gönlüm sen gibi bir zâlîme

Düyek

Ey havâi meşreb oldun bâisi berbâ-

dımın

Aksak

Kıyma bana merhamet et ey perî

Curcuna

Sanma üftâdeye bâr olur bağ-ı

derûn

Aksak Semâi

Sevmez oldun ey perî eskendeni

Aksak

Seyredip dün gece bir meh-peykeri

Ağır Aksak

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****EVCÂRÂ**

Ben ne müşkil yara açtım yarama
 Bî-mürüvvet âşika yâr olmadın
 El'aman ey baht-ı karam el'aman
 Merhamet kılma dil-i nâşadıma

Aksak
 Düyek
 Ağır Aksak
 Yürük Semâî

FERAHFEZÂ

Bend etti ârız-ı meh-pâresine
 Gönül bîmâre-i aşkınla bak
 âvârelendi
 İftirakın sineyi sad-pâreler
 Münteşir etrâfâ rûyundan butâb
 Senin müştâk-ı dildârın benim
 gibi hezar olsun
 Yazıktır gamzene söyle

Aksak
 Ağır Aksak
 Düyek
 Aksak
 Devr-i Hindi
 Yürük Semâî

Mehmed Sâ'di
 Bey

FERAHNÂK

Âşıkı ihyâ eder ünsiyyetin
 Beni incitme ey serv-i revânım
 Derd-i hicranın beni nâşâd eder
 Hey ne afetsin ki yaktın beni

Ağır Aksak
 Aksak
 Düyek
 Devr-i Hindi

HİCAZ

Âfet misin ey şûh-i şerefrâz-ı
 zamanım
 Ben perişanım, perişan zülfünün
 mecnunuyum
 Bir gül-i zi.ânın oldum bülbülü
 Bir nazar et Hâl-i perişânıma
 Bu dil-i yeşdâyı meftûn etti mâvî
 gözlerin
 Ey melek-simâ ben lutfunla
 handan eyledin
 Gönül firkatle zâr etme
 Keman kaşlı çeşm-i siyah
 Kıl emel bâb-ı visâl ey sim-ten
 Mûrg-ı dilim etkin şikâr
 Nedir bu çektiğim cânân elinden

Yürük Semâî
 Devr-i Hindi
 Ağır Aksak
 Aksak
 Aksak
 Aksak
 Yürük Semâî
 Düyek

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi**

HİCAZ

Olmaz bu hüsne faik sana
 Reh-i aşk-ı vuslatında hayli dem
 çektim emek
 Söyle sabâ hâlimi meh-pareme
 Verdi ol meh-i tal'at hüsn ile
 bezme şevk u tâb
 Yâra mecbur olan âşık olamaz
 bî-ağyâr

Aksak

Aksak

Yürük semâî

Aksak

Devr-i Hindi

HİCAZKÂR

Benden ey nâne o şûha bir

muhabbet-nâme yaz

Yürük Semâî

Böyle derde düşmesin bir kimse tek

Yürük Semâî

Dil-i âvâre sever ben öpüp incitirdim

Aksak

Etmedi şevkim beni âzâd elinden

gönlümün

Aksak

Ey kân-ı kerem menba'-ı ihsan-ı

atâdır

Düyek

Geldi dem-i zevk u safâ

Türk Aksağı

Gel ey sakî bulunmaz böyle âli

dil-küşa meclis

Aksak Semâî

Bakî

Hane-i dilde nümâyân yine mihman

Aksak

Nerde varam sâye-i serv-i

bülendim var iken

Hafif

Niçin pinhan edersin rûyunu ey

şûh-i nâzende

Remel

Oldu âsârı baharın cılve-saz

Aksak

Padişahım sensin ancak âlemde

dâd ü penah

Sofyan

Recam geçmez oldu sana

Aksak

Rû-yı hüsnünden senin mehcur

değil de ya neyim

Aksak

Sâye saldın çünkü bezm-i aşıkâna

ey peri

Aksak

Sevdi canım sen gül-i nâzik-teni

Yürük Semâî

Tir-i müjgânla sinem dağdâr

Yürük Semâî

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
HİCAZKÂR		
Vay hey züğürd zenpâre	Aksak	
Yürü ey ahmak himak	Curcuna	
HİCAZKÂRBÜSELİK		
Aşk ile şu'le-feşân ister isen işte kulun	Hafif	
Çek keman ebrûların ey şivekâr	Düyek	Mehmed Sâ'di Bey
Dil ki sahbâ-yı leb-i cânâneye bigânedir	Devr-i Kebir	
Hasretinden bu şeb ey meh	Aksak	
Mecburdur gönül yâra ne derlerse desinler	Aksak Semî	
Mihnet-şereri açtı cigergâhıma dağlar	Sengin Semâî	
Revadır bu dil-i zârın figanı	Devr-i Hindi	
Seyr-i mehtâba çıkıp giymiş beyaz ol serv-i naz	Aksak	
Tarife gelir mi o mehin zülf-i siyâhı	Aksak	
HÜSEYNİ		
Demdir ki gönül yâr-ı dil-ârsını ister	Aksak	
Ey âfet-i can rahm eyle aman	Aksak	
Feryâdımı gûş eylemedi hâsılı cânan	Ağır Düyek	
Kanlar döküyor derdin ile dide-i giryan	Sengin Semâî	
Meh-cemâlin görmedim çoktan beri	Aksak	
HÜSEYNİAŞİRAN		
Bir nigâh et âşık-ı nâlâna	Yürük Semâî	
Çek keman ebrûların ey şive-kâr	Devr-i Hindi	Mehmed Sâ'di Bey
Derdin gibi bir derde giriftâr olan olmaz	Sengin Semâî	
Ey benim aşkıyla meşhûr olduğum	Devr-i Hindi	
Serv reftârın gibi dil-cûmudur	Aksak	

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****HÜZZAM**

Aç sîneni âyine-i sevda-yı ser olsun Sengin Semâî
 Aman sâkî bana peymâne gelsin Aksak
 Bak halime cânâbana çeşmin neler etti aksak
 Çün bahar eyyâmı oldu geldi yaz Aksak
 Dağ-ı derdin hicr-i dil-dâr dağladı Yürük Semâî
 Eşki çeşmim hasretinle çalıyor Aksak

Şeyh Edhem
Efendi

Kan dökmededir dide-i giryânımı
görsün

Düyek

İSFAHAN

Demdir ki gönül yâr-ı dil-ârâsını
ister
Ey aşk belâ-yı canım aldın
Sevdiğim olma sakın dil-âzâr
Yine hicran beni bî-zâr etti

Ağır Aksak
Aksak
Aksak
Aksak

KARCIĞAR

Ara vermez derd ü mihnet
birbirin ta'kib eder
Gamınla dîlfikâr olsun
Gönül düşme bu rütbe âh ü zâra
Kıymetliydin sevdiceğim iki
gözümden
Lütfun ile nazlı yâr
Sen ey yosma Şûh-i serbülendim
Söyle ey dil bâîs-i şâdın nedir?
Tığ-ı cevrinle şehâ bu mülk-i dil
berbâd olur
Var mı düstur u tablatta
müebbet bir karar
Yârim ile şeb tehhâca kaldım
Yazıktır gamzene söyle
Yine ey yosma şûh-i ser-bülendim

Aksak
Aksak
Aksak
Düyek
Aksak
Ağır Düyek
Aksak
Ağır Aksak
Ağır Aksak
Aksak
Aksak
Ağır Düyek

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
MAHÛR		
Âşıkların sermâyesi feryâd imiş	Aksak	
İndimde güzel yok değeri servet ü		
câhın	Sengin Semâî	
Mû miyanlı nazlı dilber-i nev-civan	Aksak	
Ruhların reşk-âver oldu güllere	Ağır Aksak	
Safâ câmın süzersin sen	Aksak	
Yine mürğ-ı seher âvâzelendi	Curcuna	
MUHAYYER		
Bu bezmin revnakıyla pür safâyım	Ağır aksak	
El ermez n'eyleyim sâbit ü		
seyyâreme	Aksak	
Kalbi viran sînesi sad-pâreyim	Devr-i Hindi	
Mest-i mey-i ikbâl iken ol âfet-i		
mağrur	Düyek	
Sarı câme pek yaraşmış sevdiğim		
endamına	Curcuna	
Yaz geldi gelin eyleyelim geşt-i		
çemen-zâr		
NEVESER		
Ağla ey dil merhametten yok eser	Aksak	
Ateşler uçar s~ine-i sevdâ-yı		
serimden	Aksak	
Beni tenhâ kodun ey şivekârım	Devr-i Hindi	
Dar oldu gam-ı fırkat ile şimdi		
cihânım	Sengin Semâî	
Gönül düştü yine bir dil-fikâra	Curcuna	
İştîyâkın çeşmimi gıryan eder	Ağır Aksak	
Sâkî içelim köhne mey-i		
neş'e-fezâyı	Aksak	
NİHAVEND		
Bağ-ı hüsnün ey güzel nâzık teni	Curcuna	
Bağ-ı hüsnün goncasından andelibler		
nâtüvan	Darb-ı Fetih	
Bend oldu gönlüm sen cilvekâra	Devr-i Hindi	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
NİHAVEND		
Bir nigâhla aklım aldın	Aksak	
Goncasından gülşenin bülbül şikâyet eyledi	Düyek	
Mey âkılı ırşad için âlât-ı nihandır	Devr-i Hindi	
Nâr-ı firkatle derûnun hayt-ı cânân dağladı	Aksak	
Nazîrin gelmemiş çeşm-i amansın	Curcuna	
Nev-bahar oldu gelin azm-ı gülistan edelim	Zencir	
Olsa gark-ı yem hicrâna yine sen gibidir	Yürük Semâî	
Sanma iklim-i tene hâkim olan canımdır	Aksak Semâî	
NİŞÂBUREK		
Bir güneş yüzlü periden zerre yüz buldu gönül	Ağır Aksak	
Derûnum yâra çeşmim hun-feşandır	Düyek	
Hayli demdir bana göstermezsin âh dil-dârımı	Ağır Aksak	
Kemâle erdi dilde âh ü nâle	Devr-i Hindi	
Reşk ede gülşende sünbüller güle	Aksak	
Senin hal-i izârından nişan	Devr-i Kebir	
Yetişir bunc azaman eylediğin âh gönül	Aksak	
NÜHÜFT		
Ağlamaktan fer mi kaldı didede	Devr-i Hindi	
Bir lâhza göründü gözüme nûr-i hilâli	Sengin Semâî	
Ey dilber-i memduh aman	Aksak	
Neye feryâd-ı şafak-sûzsun	Aksak	
Perişan Hâlî yâra arz eden yok	Sofyan	
RAST		
Ateş-i firkatle sinem dağlarım	Curcuna	
Bilmem beni kim bu hâle saldı	Düyek	

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi**

RAST

Düşün yine bu şûh-i sitemkâra
gönül vay

Curcuna

Ey gören gıryan çeşmim nâlemi
görme aceb

Aksak

Hele vaz geçtim her türlü dilekten

Ağır Aksak

Semt-i yâra doğru baktıkça bakar

Aksak

Yazıktır gamzene söyle

Aksak

SABÂ

Dilber-i nâzende-reftârim

Aksak

Kıyma bana merhamet et ey perî

Curcuna

Tahammül gitti elden serv-i nâzım

Düyek

Terkedip gittin beni ey nazlı yâr

Ağır Aksak

Şevki Bey

Uğra ey bâd-ı sabâ cânânıma

Curcuna

SABÂ BÜSELİK

Bir hüsnü gibi hulku güzel yâra
doyulmaz

Yürük Semâî

Bir ince belsin pek bî-bedelsin

Aksak

Enderûnî Vâsıf

Cihanı hüsnüne meftûn eden

şûh-i cihansın sen

Aksak Semâî

Dehânın gonca-i ra'nâ, ruhun

bağ-ı melâhattir

Devr-i Kebir

Doğ evc-i şevka tâbân ol

Devr-i Hindi

Ey dil-rûba-yı dil-nüvâz

Düyek

Kârımı manend-i bülbül

Aksak

Nerde varam sâye-i serv-i

bülendim var iken

Hafif

SAZKÂR

Ağlasam subh u mesâ vardır yeri

Curcuna

Firkatinle bütün geçti zamanım

Curcuna

Olsa âlem ser-te-ser gül-zâr hep

Devr-i Hindi

Öyle şâd oldum ki sâkî sunduğun

bû câm ile

Ağır Aksak

Sebep sevdâ-yı aşkın âh u zâra

Aksak

Ver durma sâkî câm-ı şarâbı

Sofyan

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****SEGÂH**

Âteş-i gam etti mi püryân seni
 Daima lûtfunla eylerken safâ
 Düştü bu gönül sen gül-izâra
 Erdin yine gonca-dehen fasl-ı
 bahâra

Aksak
 Devr-i Hindi
 Yürük Semâî
 Sengin Semâî

SULTÂNİSEGÂH

Bilmem beni kim bu hâle saldı
 Bir nazâr et hâl-i perîşânıma
 Bize bir meclis olsa sâkıyâ mahfî
 kedersizce
 Çeşm-i mahmûrun bana etti eser
 Ey şâh-ı cihan bende-i fermanberin
 âlem
 Ey şehensâh-ı süvâr-ı meydân-ı
 fesâhat
 Mecnun gibi ben dağlar gezerken
 Meyle şâyan ey gönül bir verdi
 âlim var sana
 Sûziş-i aşkın yürekler dağladı
 Şevka mahrem kıldın artık tab'ı
 mahzûnânemi

Aksak
 Yürük Semâî
 Zencir
 Devr-i Hindi
 Darbeyn
 Aksak Semâî
 Aksak
 Yürüs Semâî
 Düyek
 Ağır Aksak
 Enderûnî Vâsıf
 Nabîzâde Nâzım

SULTÂNİYEGÂH

Bu gül-zârın yine bir nevbahârı
 Güller açmış bülbül olmuş bî-karar
 Gönül sevdi şimdi bir yâr
 Kanlar döküyor derdin ile dide-i
 gıryan
 Kesme cânâ kesme benden ülfeti
 O perîden nice dem öyle ki mehcûr
 oldum
 Öpmemişken sevdiğim nâzık tenin
 Yazıktır gamzene söyle
 Yetişir bunca zaman eylediğim

Curcuna
 Ağır Aksak
 Curcuna
 Aksak
 Aksak
 Sengin Semâî
 Düyek
 Aksak
 Devr-i Hindi

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****SÜZİDİL**

Bu günlerde güzelimin şevkı var	Düyek
El ermez sabit ü seyyâreye âh	Aksak
Gönül düştü yine bir dil-fikâra	Yürük Semâî
Gönlüm yeniden ateş-i sevdâ ile yandı	Sengin Semâî
Gözümnden oldu mehcur gül'-izârın	Aksak
Recâ-yı vasl edip ol gül-izâra	Aksak
Sana bürhan-ı kudrettir	Devr-i Hindi
Sebeb sevdâ-yı âh ü zâra	Ağır Aksak

SÜZNÂK

Bir keman-ebrû cihâna	Aksak
Bülbüle mahsustur feryâd ü figan ya nedir?	Yürük Semâî
Firâk-ı hicr ile gör ne oldu hâlim	Düyek
Gönül hastasıdır baygın gözünün	Curcuna
Halımı ettin pek hârab	Curcuna
Hayatım, şivekârım, dil-pesendim	Devr-i Hindi
Klm görüp demiş o serv-kaddın ince beli var	Aksak Semâî
Kûyûnda senin yer bulunur sanmış iken ben	Sengin Semâî
Me'yus gönül bundan öte pürşeref olmaz	Sengin Semâî
Ne dem ol gözleri mestâne gelir hâtırına	Hafif
Şimdi gönlüm düştü bir nevres güle	Curcuna
Var mı emrin kuzum daha	Curcuna
Zülfü dâim âşık aklı perîşan ettirir	Zencir

ŞEDARABÂN

Aşk u sevdâya bürünmüş de yatıyor cânan	Sengin Semâî
Beni candan sevene yâr olurum	Aksak
Çekmese endişe gönlüm iftirâk-ı âtiye	Aksak

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****ŞEDARABÂN**

Demdir ki gönül yâr-ı dil-ârasını
ister

Yürük Semâî

Hasta gönlüm yarasına olmadı
derman

Düyek

Öldürür âhir bu sevdâ çeşmimin
nûru beni

Ağır Aksak

Senin müştâk-ı didârın benim gibi
hezar olsun

Devr-i Hindi

Mehmed Sâ'dî
Bey

ŞEHNÂZ BÜSELİK

Ey fidan-endam şûh-i gül'izâr

Aksak

Ey hevâî meşreb oldum bâisi

berbâdımın

Ağır Aksak

Gıdiyorsan sabâ yâra

Aksak

İhtirâz-ı hasret-i cânâna etmem

ben keder

Aksak

Reşk etse sezâ eşkime enhârı

baharın

Düyek

ŞEVKEFZÂ

Ateşler uçar sine-i sevdâ-yı

serimden

Sengin Semâî

Bî-mürüvvet âşika yâr olmadın

Yürük Semâî

Dilde varken nâvek-i hicrin

gönülde yarası

Aksak

Eylemen artık felekten ıstikâ

Ağır Aksak

Ey şehenşâh-ı Felâtun-ı cihan

Düyek

Ey şehenşâh-ı mekân

Devr-i Hindi

Kevkeb-i bahtım görüp seyyârler

ağlar bana

Ağır Aksak

Şimdi eyyâm-ı bahar oldu hele

Devr-i Hindi

Yüzün hurşide benzer bir kamersin

Aksak

UŞŞAK

Devr-i la'linde baş eğmen bâde-i

gül-famâ ben

Sofyan

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****UŞŞAK**

Felekte gülmedi rûyum demâdem

hâtırım nâçâd

İltifatından beni dûr eyledin

Ol kadar çektim cefâ kim gamze-i

hunhâreden

Sâkıyâ sun bâde yârim uykusuz

Tahammül gitti elden serv-i nâzım

Uşşâka mahsus zül kemendi

Zülfane ber-dâr olalı akl u şuûrum

Aksak

Ağır Aksak

Aksak

Curcuna

Devr-i Hindi

Yürük Semâî

Yürük Semâî

YEGÂH

Bâde-nûş-i aşk olan üftâdeler

Dün yesirde gördüm yine bir şûh-i

sitemkâr

Hâk-i pâya yüz sürüp ettim niyâz

İncitti yine gönlümü bir baht-ı

sitemkâr

Özlerdi gönül zevk-ı dem-i köhne

baharı

Pây-i iclâline bir yüz süreyim

Sevdiğim insâf edip göster bana

Aksak

Sengin Semâî

Ağır Aksak

Aksak

Aksak

Yürük Semâî

Devr-i Hindi

ZÂVİL

Ağlamaktan fer mi kaldı dîdede

Cânan bana cevri etmeyi eyledi âdet

Dâmelinden başka dâmen bilmem

Ey aşk belâ-yı cânım olsun

Gönlüm yeniden âteş-i sevdâ ile

yandı

Seninçündür dîlfikâr olduğum hep

Aksak

Sengin Semâî

Ağır Aksak

Curcuna

Düyek

Düyek

ACEMAŞİRAN

Azâde iken çâre ne ateşlere yandım

Sengin Semâî

BAYÂTİARABAN

Beni lûtfunla elbette anardın

Hasretzede dil lâıyk ise vuslatına

kansın

?

?

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****BAYÂTİARABAN**

Lâyık mı sana bu dil-i sevdâzede
yansın

?

Sen de sakî nâz etme böyle

?

BESTENÎGÂR

Ey belâ ey âfet-i sevdâ ne yaktın
cânımı

?

Ey gözüm nûru ciğer-pârem benim

Ey verd-i ra'nâ vazgeç sitemden

Türk Aksağı

Kûşe-i firrâtte cânâ bend-i zincir
oldum âh

Ağır Aksak

Yetme miz felek ettiğin âzâr u
cefâlar

Curcuna

DÜGÂH

Ey dil seni cânân bu gec şâd
edecektir

Sengîn semâî

O şûh dest-i cevrenden

Aksak

Zülf-i canâna niçin bâr oldun

?

FERAHNÂK

Nedendir bu dil-i zârın figanı

Aksak

Mehmed Bey

Şevke mahrem kıldın artık tab'-ı
mahzun neml

Ağır Aksak

Nabizâde Nazım

GÜLİZÂR

Gönlüme düştü bu âh ü inkisâr

Curcuna

Zakir Bey

Süzme çeşmin ey perî bî-iştibâh

Ağır Aksak

Yaktı yüreğim sevdiğimin hüsn-i
cemâlî

Aksak

Hacı Faik Bey

HİCAZ

Ağlamaktan gözlerimde bitti âb

?

Bağ-ı hüsnün ey güll-i nâzık teri

?

Bağlanıp bir dilberin glyû-yı

müşk-efşânına

Devr-i Hindi

Fazıl Efendi

Bana doğru söyle âhû nigâhım

Sofyan

Benzetirken dâmen-i tavus-ı

kaddin bâline

Aksak

Muallim Naci

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
HİCAZ		
Bu şeb mihr-i felekden tâli'im oldu kûşad canâ	?	
Çeşmi âhu şivekârım etme nâz Derdin nedir ey hasta nihân eyleme söyle	?	
Derd üs sevdâlar yine âzürde-i candır bütün	?	
Dil aceb mi eylese yârdan şikâyet daima	Curcuna	Rıza Bey
Ey güzel tesir-i yok mu nâle vü feryâdımın	Ağır aksak	
Lûtfunla halkı memnun edersin Ol dil-rübanın herkes esîri	Ağır Aksak	
Nabzın ele almakta tabîb çâre ne söyle	Ağır Aksak	Mehmed Sâ'di Bey
Reşk-i bağ-ı cennet oldu gülşen-i âmâlimiz	?	
Sevdiğim düştün mü sende âteş-i sevdâyâ âh	Aksak	Mahfi Bey
Tab'ı nazik tavrı hoş gayet sevimli bir melek	Müsemmen	Nuri Bey
Verd-i safâ rûhuma sûret-i rebab Yine toplandı dağın dumanı	?	
Yürek yara ciğerim pâre pâre	Aksak Sofyan	
HİCAZKÂR		
Canım güzel gözlü güzel Çeşmi âhû şivekârım etme nâz	Türk Aksağı Devr-i Hindî	Abdurrahman Bey
Çık gayrı ey bülbül yuvadan geldi zaman	?	
Çıkmadın ey meh bu şeb mehtâba sen	Müsemmen	Safvet Bey
Ey aşk kerem et yakma aman canımı	?	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
HİCAZKÂR		
İncitme beni şüh-i şenim gel siteminle	Türk Aksağı	Mehmet Bey
Lezzet-i âlemden olmak ister isen hisse-yâb	Müsemmen	Cemil Bey
Sevdiğim gayrı unutmaz aşık-ı gamhâresini	Ağır Aksak	
Sevdiğinden ayrı düşse bir insan	Curcuna	
Sevdim seni sevmek ne demek anlamadın sen	Aksak	Yaşar Şadi Bey
Yeşillendi yine ey dil çemenler	Curcuna	Kendisi
HÜSEYİNİ		
Bahtiyârım mehveşim sırrına mahrem eyledin	Ağır Aksak	Mes'ud Efendi
Civanım gelmez oldu nerde kaldı	?	
Feryâd ki feryâdıma imdâd edecek yok	Sengin Semâî	Nigâr Hanım
Hasretle gözüm nûru aman acıyor	?	
Ver durma sakî câm-ı şarabı	Türk Aksağı	
HÜZZAM		
Ah-ı serdim yâra hâl-i ızırabım söylesin	Türk Aksağı	
Bahar erdi yine ezhâr-ı gûn a gûn ayân oldu	Curcuna	
Bahar oldu beyin evde durulmaz	Türk Aksağı	
Ben değil âlem sana âlî-neseb	Ağır Aksak	Kendisi
Ben kiminle şimdi gönül eylerim		
Bu mürğ-ı gönü etmededir âh ü figanlar	Düyek	
Çeşm-i âhûlârinin hâtırası ezeli	Ağır Aksak	
Dün gece ol Şevkî-i mihr-âşinâ	Aksak	Hafid Bey
Enderunum s~uz-i aşk-ı didelerle dağlarım	?	
Eşk-i çeşmim hasretinle çağlıyor	Aksak	Kendisi
Hasb-ı halimden biraz dil-dâra takrir eyledim	Sofyan	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
HÜZZAM		
Havâ-yı aşk eser serde	?	Mahfi Bey
Mâtem-zede sende otururken şu		
cihanın	Sengin semâî	
Müjgân-ı çeşmin cânâ mesâhir	Aksak	
İSFAHAN		
Hasta-i şevk u visâlidir gönül		
çoktan beri	Ağır Aksak	Vasfi Efendi
Vuslat ümidiyle ey nâzik beden	Aksak	
KARCIĞAR		
Âzâde mi sandın benisen erd ü		
kederden	?	
Bend ettilli zülfünebir taze civan	?	
Bıktın feleğin kahr u sitemle		
eleminden	Sengin semâî	
Çeşm-i mestin ey perî pek		
can-güdaz	?	
Çok zamandır gelmez oldun		
mevcivanım yanıma	Oynak	Hüsnü Efendi
Dil-i zâra dilerse ol meh-peykerde		
yâr olsun	Aksak Semâî	
Gel benim canım kaşı kemanım		
hokka dehanım	?	
Gelsin o perî kalb-i pür-efganımı		
görsün	Yürük Semâî	
Goncasından gülşenin bülbül		
şikâyet eyledi	Curcuna	Mekkî Bey
Hastasın câm-ı leb-i cânın		
istersin gönül	Zencir	
Meskenimdir bir meâli-perverin	Ağır Aksak	Muallim Naci
kâşânesi		Bey
KÜRDİLİHİCAZKÂR		
Bir çâresi yok illet imiş illeti aşkın	Sengin Semâî	
İnce tül gömlekle gördüm nûr-ı		
didem ben seni	Ağır Aksak	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
KÜRDİLİHİCAZKÂR		
İncitme beni şûh-ı şenim gel siteminle	Türk Aksağı	Mehmed Bey
MUHAYYER		
Âzâde mi sandın beni sen derd ü melâlden	Sengin Semâi	
Çırpıcı, Kağıthâne bu mevsimde ne âlâ	Sofyan	Hüsnü Efendi
Gönlümü zülfün gibi etti perişen gözlerin	Ağır Aksak	Tâlib Efendi
Kara gözlüm ne kadar dilbersin Lûtfunu kestın a canım âşık-ı bî-çâreden	?	
Yan gelip yatmış o şuh-ı bi-bedel	Sofyan Aksak	Saffet Bey
MUHAYYERKÜRDİ		
Bahar oldu yeşillendi çemenler Düştü gönlüm bir peri ruhsara	Curcuna ?	Saffet Bey
Kara gözlüm ne kadar dilberdir	?	
MÜSTEÂR		
Câna kasd eyler meibâne kemen ebrûların	Aksak	
NİHAVEND		
Bildir ne suçum var bana Gönlüm yine bir âteş-i hicrana dolaştı	Sengin Semâi Aksak	Mehmed Sâ'di Bey
Gül yüzünden âşık nâlân olur İnfiâlim tâlî-i nâ,sâzedir	Curcuna Aksak	Mekki Bey Mekki bey
Mihnet-zedeyim âh ile mahrûm-ı safâyım	Düyek	Fazlı Efendi
Rû-yi handânına bir gül dediler Sûziş-i dilden şikâyet eylesem	Devr-i Hindi	
Üzme beni ey perî Yârı gördüm ben bu cum'a azıcık Zennetme derd-i meykedeyi neş'e- feşandır	Curcuna Aksak ?	Safiyüddin Bey

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi**

RAST

Çeşm-i âlem görmemiştir sen gibi
 bir şehriyâr
 Gözümden gitmiyor ala hayâlin
 Oldu gönlüm bir perî hesret-keşi
 Sevdim yine bir şû-i cefacû-yı
 zamânı

Ağır Aksak
 Düyek
 Curcuna
 ?

SABÂ

Dil-hasta-i derdim yine mehûr-ı
 devâyım

Aksak

Hayâlimden gitmiyor hüsnün bir an Devr-i Hindi Kendisi

SÜZİDİL

Hayâli gitmiyor aslâ gözümden
 Sevdim yine bir vechi güzel yosma
 kıyâfet
 Ver sakî câm-ı şarâbı

Devr-i Hindi
 Yürük Semâî(?) Fazlı Efendi
 ?

SÜZNÂK

Çeşmin süzülüp hâlet-i mestâneyi
 bulsun

Aksak

Elverin artık cefa dil-şiken

Müsemmen

Rıza Bey

Gönlümü aşk süznak etti aman

Devr-i Hindi

Kendisi

Gül'izârın gitti dil oldu hem-
 âzâ-ı hezar

?

Hasretinder pâyına yüz sürdüren

Curcuna

Salih Efendi

Kalbin emel-i aşkını gel doktora
 söyle

Sengin Semâî

Sende var iken hicab sâkî

?

Szunmâk-i hicr ile ey mah beni
 etme harâb

?

Yek nazarda âşık oldum ben sana

Curcuna

Kuri Bey

ŞEVKEFZÂ

Bde-i aşkınla verdik sellere dil-
 haneyi

?

Bir çifte benli şüh-i ran

?

Sînemden oldu aşkın nûmayn

Sofyan

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****UŞŞAK**

Aşk-ı çeşm-i anınla mestin

görmeden sabâ nedir

?

Beni neler varmış kadehte bak neler ?

Beni terkeyledin âhır ey mâh

Düyek

Bir nigâh et bana, çeşmânına hay-
ran olayım

Aksak

İsmail Münif

Cevri cânândan usanmazsın gönül

Ağır Aksak

Dil-pesendim rağbet etmez serveti

Devr-i Hindi

Erdi eyyâm-ı bahar ey mehlîka gül-
zâra gel

Sofyan

Ey cigerpârem, enisim, gamkusârım
nâleden

Aksak

Ey perî ey dil-rübâ-yı bi-bedel

?

Nabzım ele almakta tabib çâre ne
söyle

Ağır Aksak

Mehmed Sâ'di
Bey

Nârı-ı aşkınla harab oldu tenim

Aksak

Vasfi Efendi

Ol kadar çektim cefâ kim gamze-i
hunhâreden

Aksak

Rabbim sana çok şükürler olsun

Aksak

Sevdiğim başın için lutfeyle bak
feryâdıma

Devr-i Hindi

Söyle ey dil bâis-i âhın nedir?

Düyek

Vuslat-ı mahbûbeye ermek meram

Curcuna

Yâd-ı cemâlinle gönül eylenir

Müsemmen

Yine düştü gönül bir dil-fikâra

Aksak

Mekkî Bey

YEGÂH

Âlem olmuş âşık-ı şeydâ sana

?

Âmâc-ı nigâhın olalı gönlüm a zalım ?

Bir onulmaz yara açtın sine-i sad-
pâreme

Düyek

Canım senin olsun beni cânı gibi
sakla

Aksak

Eyle teşrif-i kudûmunla müşerref
hâneyi

?

Ey mülk-i hüsnün âlî emîri

Türk Aksağı

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
ZÂVİL		
Ey felek bir yara açtın kim dil-i sûzanıma	?	
EMİN EFENDİ (Notacı, Muallim)		
SAZ ESERLERİ		
Dilkeşide perşevi	Devr-i Kebir	
Nevedâ peşrevi	Hafif	
Nevedâ saz semâisi	Aksak Semâi	
HİCAZ		
Bezme gelip duymadın el	Müsemmen	
HİCAZKÂR		
Gülmek yaraşır gül yüzüne ey gül-i cânım	Düyek	
HÜSEYİNİ		
Yoktu gönülde bir zaman	Düyek	
HÜZZAM		
Bir gül-i ra'nâya gönül bağladım	Düyek	Rif 'at Bey
KÜRDİLİHİCAZKÂR		
Şen gözlerini siyah kirpiklerini	Düyek	
NEVEDÂ		
Saz-ı âhım dinleyim	?	
NİHAVEND		
İztırab-ı sinemi cânâ neden fehm eyledin	Ağır Aksak	
SEGÂH		
Yâr yıkılmış gönlümü vasfıyla âbâd eyledi	Ağır Aksak	
FAHRETTİN DEDE (Neyzen, Hüseyin)		
SAZ ESERLERİ		
Düğah peşrevi	Devr-i Kebir	
Hüseyin saz semâisi	Aksak Semâi	
İsfahan saz semâisi	Aksak Semâi	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
SAZ ESERLERİ		
Müstear sez semâisi	Aksak Semâî	
Acemaşiran ayın		
BAYÂTİ		
Enîsim yok garîbin bî-mecâlim	Düyek	
HİCAZ		
Âh eylediğim gonca-ı handânın		
içindir	Sengin Semâî	Fuzûlî
HİSARBÜSELİK		
Yetme mi sana bister ü bâlin		
kucâğım	Curcuna	Nedim
İSFAHAN		
Bir bakışla.....	Devr-i Revan	
SÜZİDİL		
Kimse bilmez çektiğim derdi		
dil-i cânım bilir	Ağır Düyek	
HİCAZ		
Âşıklarının haline ey mah acımazsın	Aksak Semâî	
Âteş-i süzân-ı firkat yaktı cism ü	Curcuna	Mehmed Sâ'dî
cânımı	Curcuna	Bey
Benim hâlim firakınla efendim	Curcuna	Kendisi
Eltâfin eğer etmez ise zerrece erzan	Sengin Semâî	
Esîr-i zülf-i dildâr oldu gönlüm	?	
Gönlümü mir'ât-ı hüsnün sırrı		
hayran eyledi	Devr-i Hindî	
Kaderin âhkâmı kolumu büktü	Curcuna	
Meyle teskîn eyle sâkî âh-ı âteş-		
zârını	Ağır Aksak	
Mübtelâ-yı derd-i hicrandın gönül	Ağır Aksak	
Pek sevdi gönül bir gül-i nevreste		
fidanı	Aksak Semâî	
Saçtı ateş sîneme bir çeşm-i âfet		
bakış	Curcuna	

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****HİCAZKÂR**

Gül-i pürceste-i bağ-ı vefâyım
 pür-vefâyım
 Muhabbet âşıkâ gerçi belâdır
 Sakıyâ sun bâde-i la'lin bana
 Var uzak ol çeşm-i giryânımdan
 ey çerh-i denî

Devr-i Hindi
 Curcuna
 Curcuna

Devr-i Hindi

HÜSEYİNİ

Ağlama ey âşık-ı mihnetzede gel
 yanıma
 Dil verme gönül aşka ki aşk
 âfet-i candır
 Hâl-i dil-i bî-çâre firâkınla
 yamandır
 N'eyleyim bî-çâre dil envâm-ı kâr

Ağır Düyek

Aksak Semâî Fuzûlî

Curcuna
 Aksak

HÜSEYİNİAŞIRAN

Sâkıyâ eyledi mutrıb yine âğâza
 kıyâm

Aksak

HÜZZAM

Bir nev-civânın hüsn-ü cemâli
 Bu gün ey mâh seninle gidelim
 Çekerim cevrlı çekmem ben yine
 şânına yuf
 Dil-i nâlânı çeşmin etti pür-hun
 Gör hâlimi cânâ bana çeşmin ne-
 ler etti
 Kurban olayım gamzene bir kez
 nazar eyle
 Mümkün mü bulmak bu gönlüm
 seni
 Olsa âlem reşk-i gülzâr-ı İrem

Türk Aksağı
 Aksak

Aksak

Aksak

Sengîn Semâî

Aksak Semâî

Aksak

Ağır Aksak

KÜÇEK

Ben değil meftûn-u hüsnün
 mübtelâ âlem sana

Hafif

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****KÜÇEK**

Gel ey sabâ yine ol gül-izârdan
ne haber

Zencir

FÂİK BEY (Hacı)**ACEM**

Efendimsin cihanda itibârım varsa
sendendir

Aksak Semâi

Şeyh Galib

ARAZBÂR

Dönmem ahdımdan efendim
Söylerim

Aksak

BAYÂTİARABAN

Şimdi eyyâm-ı bahâr oldu

Aksak

BESTENİGÂR

Cânım beni lûtfunla divâne eden
sensin

Lenk Fahte

Dağlarda benim şevk ile âvâze-
lerim var

Yürük Semâi

Garip dağlardakaldım bem

Aksak Semâi

Kendisi

Penbe-i dağ-ı cünûn içre nihan-
dır bedenim

Muhammes

Rûhleri gül saçları sünbül dil-i
bûlbül misâl

Aksak

Sevdim seri gayetle a bî-misl ü
menendim

Sengin Semâi

Söyle ne'ttim ben sana zâlim felek

Aksak

Yâr ağlamadan didelerim kana
boyandı

Sengin Semâi

Mehmed Sâ'di
Bey**DÜGÂH**

Âlem-i yandırdı yaktı âh-ı ateş-
zârımız

Ağır Aksak

Bir mehveşe sağlandı gönül hayli
zamandır

Sengin Semâi

Dil derd ü mihnet çekmekte her an

Aksak

Düştü gönlüm sen gibi bir zâlîme

Devr-i Hindi

Figanın aksi doldurdu cihânı

Aksak Semâi

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
<u>DÜĞÂH</u>		
Görmüş mü mislin âyâzamane	Aksak Semâî	
Pek sevdim efendim seni gayetle		
beğendim	Hafif	Kendisi
Sevdi gönlüm bir melekpeyker perî	Curcuna	
Sünbül-i zülfün döküp gerdânına	Devr-i Hindi	
<u>EVCÂRÂ</u>		
Aldı elden gülşeni hâd-ı hazân	Ağır Aksak	V.Murat
Gel gör ki nihan hâne-i dilde		
neler oldu	Sengin Semâî	
<u>FERAHNÂK</u>		
Netice vermeden cânâ figana	Curcuna	
<u>GERDÂNİYE</u>		
Âşıkın gamzenle pek yandı dil-i		
gamhânesi	Aksak	
Ben iserbest eder çeşminle âh		
ebrûların cânâ	Aksak Semâî	
Bülbül gibi her şâm ü seher nâ-		
lelerin var	Yürük Semâî	
Ey keman ebrû şehîd-i hançer-i		
müjgânınım	Hafif	Fuzûlî
Fırâkın sînemi dağlar	Aksak	
Gelince va'd-i visâle bahânelr		
söyler	Zencir	
Gönül aşk ateşi yelpâzelendi	Devr-i Hindi	
Sevdiğim çün seni ey serv-i semen	Düyek	
<u>KÜÇEK</u>		
Gel ey sâkî ki kesbetsin kudû-		
münden tarab meclis	Aksak Semâî	
Ol Yusuf-ı sâni ki güzeller gü-		
zelidir	Yürük Semâî	
<u>KÜRDİ</u>		
Güzelsin bî-bedelsin nâz-perversin		
dil-ârâsın	Aksak Semâî	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
KÜRDİLİHİCAZKÂR		
Aksaray'dan kol geliyor	Semâî	
Benim hâlim yamandır	Curcuna	
MAHÛR		
Doğmamıştır âleme vech-i misâl-i		
âfitâb	Devr-i Hindi	
MUHAYYER		
Baktığım oldu günâhım dikkat et		
kaşına	Devr-i Hindi	
Gönül aşk ateşi yelpâzelendi	Devr-i Hindi	
Mest etti beni şimdicek ol nâz		
ü edâler	Aksak Semâî	
Sen serv-i nâzım ruhsâr-ı alı	Aksak	
MUHAYYERSÜNBÜLE		
Elinden çektiğim sâkî-i bezmîn		
nîş ü semdir hep	Aksak Semî	
Kaydetme dökülsün ruh-i puyker-		
deye kâkûl	Muhammes	
Peymne-i serşar ile cânâne		
bizimdir	Yürük Semâî	
Sana bu can ü dili verdim ey		
şeh-i vâlâ	Zencir	
NİHAVEND		
Ben âşık oldum bir güle	Curcuna	
Buna hiç şüphe yok ey gül-nihâlim	Aksak	
Ey cerh-i sitemger dil-i nalâna		
dokunma	Hafif	Aşık Ömer
Ey dil nedir bu hâl-i tebâhın	Curcuna	
Gelin kızlar aramıza soralım	Curcuna	
Gönlüm yine bir âteş-i hicrâna		
dolaştı	Aksak	
Nâdide-i hüsn-i mümtaz	Aksak	
Nâle-i cangâhıma yoktur şumar	Ağır Aksak	V.Murad
Ne hâl oldu bana şimdi nedir bu		
derdime çâre	Aksak Semâî	Kendisi

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****NİHAVEND**

Seng-i sitemle gönlüm şikeste
 Sevdî gönlüm ey melek-haslet seni
 Şerh edeyim hâl-i dili yek-be-yek
 Ümîdim kalmadı cânâ nedir bu
 gönlüme çâre
 Vehm ile bana kalmadı hiç tâb ü
 tüvan
 Vîsâl-i yâra gönül sarf-ı himmet
 istermiş

Aksak
 Curcuna
 Yürük Semâî
 Devr-i Hindi
 Yürük Semâî
 Zincir
 Yahya Nâzım
 Efendi

NİKRİZ

Dilber nîgehîn rûhumu gaşyeyledi
 gitti

Sengîn Semâî

NİŞABUREK

El'aman artık çekilmez derd-i
 aşk âsan değil

Yürük Semâî

NÜHÜFT

Âh efendim yandı cânım âteş-i
 hicrânına

Devr-i Hindi

RAST

Bakın şu hoş çiçeklere
 Bir dâma düşürdü ki beni baht-ı
 siyâhım
 Jâleler saçsın nesim gülzâra
 dönsün cûyûbar
 Levh eder tâ haşre dek gönlüm
 bana
 Mükemmel neş'e-dârız meyle şimdi
 Nihansın dîdeden ey mest-i nâzım
 Söyle bana ey cilve-ger

Semâî
 Aksak
 Aksak
 Devr-i Hindi
 Curcuna
 Curcuna
 Türk Aksağı

SABÂ

Hoşdur bize meyhâne ki işret var
 içinde
 Lebin derdiyle al kana boyandım
 Uyanmaz ol güzel hayli zamandır

Sengîn Semâî
 Devr-i Hindi
 Türk Aksağı

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
SEGÂH		
Artık kalmadı sabr ü karar	Devr-i Hindi	
Cezb etti gönlüm bir serv-kamet	Türk Aksağı	
Küçüksün gerçi nevrete fidansın	Aksak Semâî	
Lûtf edip teşrîfe râğbet eyledin	Devr-i Hindi	
Zencîr-i aşkı dil-bestesiyim	Aksak	Kendisi
SÛZİDİL		
Fedâ etme beni ey meh-cebînim	Aksak	
SÛZNÂK		
Bak hâl-i perîşânıma ey serv-bü-		
lendim	Yürük Semâî	
Ben gezerken hüzn ile bir hâl-i		
mahzûnânede	Curcuna	
Bî-baht olarak devr-i şarâbı	Aksak Semâî	Şeyh Esat
heder ettin		Efendi
İltifatın eyledi ihyâ beni	Ağır Aksak	
Kuzucağım ne kaçarsın benden	Düyek	
Pek merak oldu bana ey sîm-ten	Aksak	
ŞEREFNÜMÂ		
Ey şehinşâh-ı cihan âmâde-i ih-		
sânınım	Muhammes	
Sâyesinde olmasın mı askeriler		
ser-bülend	Çenber	
TÂHİRBÛSELİK		
Açıldı bağçe-i reng ü bûda yâr bahar Zencir		
Devr-i la'linde baş eğmem bâde-i		
gül-fâma ben	Hafîf	
Düştüm düşeli mihnet-i dünyâya		
usandım	Yürük Semâî	Kendisi
Yektâ güherim meclis-i rindan		
sadefimdir	Aksak Semâî	
TARZ-I CEDÎD		
Çemende sünbülü zülf-i nigâra		
benzettim	Zencir	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
UŞŞAK		
Geldi bezm-i vuslata ol gonca-leb	Devr-i Hindi	
YEGÂH		
Feryâdımın âlemde benim hiç eseri yok	Aksak Semâî	
işte erdik nev-bahâra	Aksak	
Ne yapsam n'eyleşem bu hâl-i zâra	Curcuna	
Yara aç ey dil der~unum yârasın	Ağır Aksak	
ZÂVİL		
Ayrılık düştü dil-inâlânıma	Aksak	
Ey şehenşâh-ı serîr-ârâr-yı makbûl-ı cihan	Devr-i Hindi	Kendisi
İd erişsin bâis-i şevk-ı cedîd olsun da gör	Devr-i Hindi	Nedim
Şem'-i hüsn-i ânına ey mehlîka	Devr-i Hindi	
Yıktı câna bezm-i aşkın ateşin peymânesi	Muhammes	
HÂFİZ MEHMET EFENDİ (Balıkçı)		
ACEM		
Şimdi gönlüm düştü bir nevres-güle	Aksak	
ACEMAŞİRAN		
Bana sorarsın nesine mâil oldum hândesine	Aksak	
Ey büt içmişsin yine zannım şarab	Aksak	
ACEMBÜSELİK		
Aman ey şüh-i nâzende	Oynak	
ARAZBÂR BÜSELİK		
Ey şüh-i aşûb-ı cihan	Düyek	
BAYÂTİARABAN		
Gönül meyleyledi bir meh-cemâle	Aksak	
Gûş edip eyle terahhum âh ü efganım benim	Ağır Düyek	
Hançer,i gamzen ile oldu vücudum lâlezâr	Devr-i Hindi	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
BAYÂTİARABAN		
Zülf-i semen-bû manend-i sebbû	Türk Aksağı	
BÜSELİK		
Gönül geçti güzel senden	Aksak	
Nevreside bir gül-i al	Aksak	
Sana band olmak ey serv-i sehî azâdeserliktir	Şarkı Devr-i Revanı	
BÜZÜRG		
Bulanlar vaslın imkânın	Aksak	
EVC BÜSELİK		
Bir şühun aşkına oldum müptelâ	Şarkı Devr-i Revanı	
FERAHNÂK		
Aldı aklım bir cilvekâr	Ağır Düyek	
Ey büt-i tannaz ey şüh-i dil-rübâ	Aksak	
Geçirdin can ile tenden	Aksak	Nevres Paşa
HİCAZ		
Efendim mâlıksın sen gül cemâle	Ağır Düyek	
HİCAZKÂR		
Bu bî-vefâlığı senden ümîd etmezdim gerçekten	Aksak	
Ey dilber-i şîrin-edâ olsun sana cânım fedâ	Düyek	
O sühun kaddi dîlcûdur hîrâmı bir içim su	Ağır Aksak	
HİSAR		
Fırkatınle dil-i bî-çâreyi bîmâr ettin	Ağır Aksak	
HÜZZAM		
Âşıkına peyvestesin	Aksak	
Aşkınla sinemi dağlarım	Ağır Düyek	Enderunî Vâsıf
Gönül bir şüh-i devrâna	Ağır Aksak	
Rast gelmiş idim dün sana ben semt-i Vefa'da	Düyek	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
İSFAHAN		
Müptelâyım ben o yâra	Ağır Aksak	
MAHÛR		
Benim âfet-i cihânım	Aksak	
Ben seni evvel görüşte ey perî	Aksak	
MAHÛR BÛSELİK		
Görünce reşk eder serv-i hırâmın	Şarkı Devr-i Revanî	
NEVÂ BÛSELİK		
Bezmi târeng-i cemâlin ile pûrtâb edelim	Ağır Aksak	Besim Bey
PESENDİDE		
Kudüm-i yümn-i ikbâlin cihânı eyledi şâdan	Şarkı Devr-i Revanî	
RAST		
Ey dilber-i âli-neseb	Sofyan	Besim Bey
Firkatinle dil-i bî-çâreyi bîmâr ettin	Aksak	
Hüsnüne olma mağrur	Düyek	
RAST-I CEDİD		
Ey andelib-i hoş-nevâ	Düyek	
SÛZİDİLÂRÂ		
Sen beni ter eyle'yelden ey melek	Ağır Aksak	Hacı Faik Bey
SÛZNÂK		
Bezmi uşşâka niçin gelmezsin	Aksak	Besim Bey
Gel ey tevr-ı melek yine	Düyek	
Havf eder tiğ-i belâ nâvek-i müjgânından	Düyek	
ŞEHNÂZ		
Hiç yok mu meylin ey perî	Aksak Semâî	
ŞEHNÂZ BÛSELİK		
Gelmez oldun sevdiğim hiç yanıma	Ağır Aksak	
ŞEVKEFZÂ		
Görüp hâl-i pür melâlim	Ağır Düyek	
Mah vechin şevkefzâ-yı cihan	Aksak	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
ŞEVKEFZÂ		
Vaktidir gül-zâra gel ey nev-nihal	Düyek	
VECH-İ ARAZBÂR		
Gönlümü bir şûh-i taşvan	Ağır Aksak	
HÂFİZ MEHMET EFENDİ (Kömürcü)		
ARABANKÜRDİ		
Dil sayd olamaz gayra o bir mürğ-ı hümâdır	Remel	
BAYÂTİ		
Pek güzelsin ey şeh-i mîlk-i vefâ	Devr-i Revan	
BÜSELİKAŞİRAN		
Çözülme zülfüne ey dîlrûba dîl bağlayanlardan	Şarkı Devr-i Revanı	
Nev edâlî bir dilberi	Ağır Aksak	
HİCAZ		
Ser-dağ-ı gönül taze açılmış gülümüzdür	aksak Aksak	
HÜZZAM		
Aldım hayâl-i perçemin ey mah dîdeme	Remel	
MAHÛR		
Olmuşum dîvân vü hayrân-ı Rum	Aksak	Salih Hayri Efendi
NEVESER		
Mecliste bu revnak bu şetâret sana mahsus	Bereşan	Enderûni Vâsıf
O nihâl-i nâzın âyâ saran âşînâsı var mı?	Bereşan	Enderûni Vâsıf
PESENDİDE		
Ey nâmdâr-ı fazl u hüner şâh-ı nüktever	Remel	
Oldukça mevc-hîz tenim dide-i giryân	Aksak Semâi	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
SABÂ		
Sevdi cânım şimdibir nevres-fidan	Ağır Aksak	
ŞEVKEFZÂ		
Dil-besteye lûft u keremin mâ-hazâr eyle	Ağır Aksak Semâî	
Hüsn ü zâtın gibi bir dilber-i sîmîn-endam	Hafif	
HÂFİZ OSMAN EFENDÎ (Musullu)		
SAZ ESERLERİ		
Hüseyni peşrevi	Devr-i Kebir	
Hüseyni saz semâîsi	Aksak Semâî	
Hüzzüm saz semâîsi	Aksak Semâî	
Hüseyni âyın		
BESTENİGÂR		
Bu nevâ-yı dil-hıras âhı dil-i cânım mıdır?	Ağır Aksak	
EVCÂRÂ		
Yanağında açılmış gül	Sofyan	
HÜSEYİNİ		
Teshîre seni çâre yok ey reşk-i perî	Sengin Semâî	
HÜZZAM		
Neş'eyâb-ı lûtfun olsun bu ser-i şûridemiz	Ağır Aksak	
NİHAVEND		
Feryâd ki feryâdîma imdâd edecek yok	Sengin Semâî	Nigâr Hanım
Firâkınla cihandan rihletim bir âha kalmıştır	Aksak	Kendisi
Müptelâdır sana gönlüm nev-civan	Aksak	
Yaktı dil-i virânemi yıktı temelinden	Aksak	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
HÂFİZ YUSUF EFENDİ (Kadıköylü, Attar)		
ACEMAŞIRAN		
Kârım şive oldu yeter	Düyek	
BAYÂTİARABAN		
Ey şehenşah-ı Felâtun-ı cihan	Devr-i Hindi	
BÜSELİK		
Ol gonca dehen bir gül-i handân olacaktır	Aksak	
EVCÂRÂ		
Ey şehenşâh-ı mekârim-i'tiyâd	Sofyon	
FERAHNÂK		
Gönlüm elem-i hicrine yanar derd-i serimden	Sofyan	
HİCAZ		
Âteş-i aşkın harâb etti dil-i nâlânımı	Devr-i Hindi	
Bakın bâd-ı semûn olmuş ecel âh	Aksak	Kendisi
Feryâd u âh-ı serdim türenmez	?	
Göricek rûyünü ey verd,i terim	Aksak	
İşte beşer mislin var mı teksin	Aksak	
Mümkün mü geçmek senden ey âfet	Aksak	
Sabâ gönlüm perişandır	Curcuna	
Sevdâ-yı ruhun aşk eline son seferimdir	Curcuna	
Yaz geldi canım açıldı güller	?	
HİCAZKÂR		
Eyledim ağyârı nihan	?	
Kanı ol bezm-i sefâ küster-i bal	?	
Sensin melce'-i penâhım	Aksak	
HÜSEYNİ		
Bikes ü bivâyeyim kıldın beni avâre	Curcuna	
Saçın büklümleri gönül bağıdır	Curcuna	Mustafa İzzet Efendi
Tâcir kızı tâcir kızı	Türk Aksağı	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
HÜZZAM		
Dil firak-ı yâr ile zâr u nizâr	Devr-i Hindi	
Güzel gün görmedi âvâre gönlüm	Curcuna	
Nice bir haşret ile rûz u şeb efgan edeyim	Aksak Semâî	
Sitem bî-hüdedir baht-ı zebûna	Aksak	
Sayen efendim pek lâubâlî	Türk Aksağı	
KARCIĞAR		
Ah efendim dinle gel bu nâle vü feryâdımı	Ağır Aksak	
Ey âhu bakışlı şivekâr	Sofyan	
Sensin ey mirim bu âlemde muhabbet rehberi	Aksak	
KÜRDİLİHİCAZKÂR		
Kaldı yollarda bu şeb âşıkının dîdeleri	Ağır Aksak	
Şöhret-i hüsnünle âlem dem-güzâr	Aksak	
Talî'im düşkün gamım efzûn kalb-i yarayım	Curcuna	
Ye's matem hânedir şimden geru âlem bana	Ağır Aksak	
MAHÛR		
Ey menba'-ı cûd u sehâ	Türk Aksağı	
İltifâta mazhar idim bir zaman	Aksak	
NIHAVEND		
Sâkî getir bâde mutrib ola âmâde	Sofyan	
RAST		
Âsûde fikrim âvârelendi	Türk Aksağı	
SABÂ		
Bendeni eyledin ağıâre fedâ	Devr-i Hindi	
Bülbüle verdi nevâlar fasl-ı mül	Aksak	
Gül açıl ey gonca-fem gül gül gibi	Devr-i Hindi	
Gönül derde penâh oldu kederden	Sofyan	
Sabâdâ bû-yi zülfünden eser var	Devr-i Hindi	

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****SÛZNÂK**

İnanmam va'dine mümkünse kandır Sengin Semâî

Kış gidip gam döndü mesâra

şimdicek

Aksak

Nedir bu cevr ü tegafül zaman

Yürük Semâî

Recâizâde

zaman güzelim

Mahmud Ekrem

Neş'eyâb etmekte hüzn-i kalb-i

nâsâdım seni

Devr-i Hindi

Tevfik Fikret

ŞEHNÂZ

Hani ol bezm-i safâ-güster

Aksak

ŞEVKEFZÂ

Uşşâkına etme cefâ lâyük mıdır ey

dil-rûbâ

Aksak

UŞŞAK

Âh u feryâdım çıkar eflâke dek

?

Beni aldatmağa h âcet ne idi

?

Dâye-i hikmet büyütmüş nâz ile

cânânımı

?

HALÎT BEY (Hüseyin Müezzîn, Kanûnî)**SAZ ESERLERİ**

Bestenigâr sez semâisi

Aksak

HİCAZ

Elini koyma rû-yi âlına çek

kıskanırım

Aksak

HİCAZKÂR

Gülnihâl-i işve dilsûz var mı hüsn

ü ânına?

Devr-i Hindi

NİHAVEND

Aşktan dil olmasın sende şikâyet

Semâî

Bir perinin oldu dil efkendesî

Aksak

Şimdi demidir gülşen olur faslı

baharın

Sofyan

Var mı hâcet söyleyim ey gül-tenim

Sengin Semâî

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
SEGÂH		
Pür-yakar pervâneyim şem'-i şeb- ârâlar benim	Devr-i Hindi	
SÛZNÂK		
Boş değildir sevdiğim naz ettiğin Rahm edip hâl-i dîl-i sûzânıma	Aksak Müsemmen	
HALİM EFENDİ (Neyzen, Tanbûrî)		
SAZ ESERLERİ		
İsfahan saz semâisi	Aksak Semâi	
HASAN EFENDİ (Yeniköylü Hâfız Sırrı)		
BESTENİGÂR		
Cûş edip gözyaşı ister çağlamak	Düyek	
RAST		
Âleme bir âlem derdim ol bahar Düşmüş amma aşkı izhâr etmiyor	Aksak Aksak	
HASİB DEDE		
SAZ ESERLERİ		
Gülizâr peşrevi	Düyek	
Nihavend peşrevi	Devr-i Kebir	
Nihavend-i Rûmî peşrevi	Çenber	
Rûy-ı Dîlârâ peşrevi	Çifte Düyek	
Gülizâr saz semâisi	Aksak Semâi	
Nihavend-i Rûmî saz semâisi	Aksak Semâi	
Rûy-ı Dîlârâ saz semâisi	Aksak Semâi	
HAŞİM BEY (Müezzinbaşı, Hacı)		
Sûznâk âyin		
ACEM		
Yâr ile oldum leb-be-leb	Düyek	
ACEMBÛSELİK		
Zât-ı pâkin feth-i gûnâgûn ile mahsûr ola	Darbeyn	
ACEMKÛRDİ		
Ezeliden seni sevdim	Düyek	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
ACEMKÜRDİ		
Fürûğ-ı şevketinden mihr-i âlem müstemir olur	Şarkı Devr-i Revanı	
AFAZBAR BÜSELİK		
Gelmez ey şûh aşkın ka'le	Düyek	
BAYÂTİARABAN		
Ey benim çeşmimin nûru	Aksak	
Ni'met-i vaslın için ey gonca-leb	Ağır aksak	
Yâr aladı yâr dil-i gümrahımı yaktı felek âh	Sengin Semâi	
BESTENİGÂR		
Dağlar açtı âteş-i aşkın dil-i nâsâ- dima	Ağır Düyek	
Dağlarda benim şevk ile âvârelerim var	Yürük Semâi	
Ey bâd-ı sabâ esme nigârım uyusun	Sofyan	
Ey velini'met-i âlem vley şehenşâhı-ı cihan	Ağır Aksak	
Kaçma mecbûrundan ey ahû-yi vahşû, ülfet et	Ağır	Ali Şevkâtî Efendi
Mecbur oldum ben bir güle	Aksak	Cemil
Müptelânın kasd edersin cânına	Düyek	
BÜSELİK		
Saklasın Rabbim kederlerden seni	Ağır Düyek	
EVCÂRÂ		
Reşk-i sûz-i firkât ettim yanmada pervâneyi	Ağır Aksak	Nevres
FERAHFEZÂ		
Sesi bülbül gibi gayet güzeldir	Düyek	
GÜLİZÂR		
İntizâr-ı makdemin ey bî-aman	Ağır Aksak	
HİCAZ		
Ey serv-i kamet cevri etme bana	?	
Gurbet elde gam yükünü bağlarım	Oynak	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
HİCAZ		
İndim gittim Diyarbakır düzüne	Düyek	
HİCAZKÂR		
Aşkıyla sen nevres gülün	Düyek	
Bestedir dil zülf-i yâre	?	
Ey melek haslet şehinşah-ı mecit	Düyek	
Ey şehenşah-ı ferid rüzgâr	Ağır Aksak	
Ey verd-i ra'nâ şûh-i melek-ves	Ağır Aksak	
Gözleri âhû bir mah-tâl'at	Aksak	
Şeb-tâ seher akar su gibi çağlar		
ağlarım	Devr-i Hindi	
HİSARBÜSELİK		
Ey şeh-i evreng-i vâlâ-yı hilâfet		
pür sehâ	Ağır Aksak	
Şimdi demidir gülşen olur cây-i		
karanın	Yürük Semâi	
İSFAHAN		
Geldi eyyâmı baharın müjdler		
ey nev-edâ	Ağır Aksak	Rif'at Bey
KARCIĞAR		
Aşkın dil-i âşüfsemi sevdâya		
düşürdü	Evsat	
Dil-beste tâb-ı hüsnüne ins ü melek		
senin	Firengîfer	
Medet ey perî gamından ciğerim		
kebab olupdur	Yürük Semâi	
Mevsim-i gül fasl-ı bülbül nev-bahar		
eyyâmıdır	Aksak Semâi	
MAHÛR		
Ey dilber-i hoş nevresim	Düyek	Nazım Bey
İster isen gel gidelim	Aksak Semâi	Kendisi
MAHÛRBÜSELİK		
Ey müşîr-i burc-ı ihsân u atâ	Aksak	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
MUHAYYER		
Yine bir şûha olup hâhişkâr	Ağır Aksak	
MUHAYYERBÜSELİK		
Gönül düştü dil-dârâ	aksak	
MUHAYYERSÜNBÜLE		
Bir kelâmın var sana	Aksak	
MÜSTEÂR		
Ey şûh seninle gizlice mehtâba		
çıksak bir gece	Düyek	
NEVESER		
Sanma bârân-ı bahar üstüne		
devrân ağlar	Devr-i Hindi	
Seyredel'den hüsn-i dîdârını		
hayranım sana	Devr-i Hindi	
NİHAVEND		
Ey Şeh-i devrân-ı memdûh-ül hisal		
ey şehriyâr	Düyek	
NİKRİZ		
Tulûğ-ı subh-be tiğ-ı keşide		
mi-manend	Darb-ı Türki	
NÜHÜFT		
Dâim ol baht-ı hûmayun fal ile	Ağır Aksak	
PESENDİDE		
Ömrüm olmaktadır kütâh	Yürük Semâi	
RAST		
Gel ey gül-i nazık edâ	aksak	
RAST-İ CEDÎD		
Ateş mi döktüler dertli sînene	Sofyan	
Ey baht-ı denî ve'y necm-i siyah	Sofyan	
PEVNÂKNÜMÂ		
Âşıkım feryâd-u âhım âteşin-demdir		
benim	Muhammes	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
PEVNÂKNÜMÂ		
Ey şâh-ı lûtf u kerem zâtına mahsus	Hafif	
Gamzen ne kadar olsa niyâz etmeye bâis	Yürük Semâî	Nefî
Gülistan-ı letâfette yetişmiş bir sanavbersin	Aksak Semâî	Sezâî
Sevdiğim çün mü bana ettin gazab	Ağır Aksak	
SABÂ		
Salınıp e serv-i gülzâr-ı emel	Ağır Aksak	
SÛZİDİL		
Ey melek haslet sehinşâh-ı mecîd	Ağır Düyek	
Ey mihr-i eflâk-ı atâ	Ağır Düyek	Mehmet Kevfık Efendi
Ey şehenşah-ı cihan dâd eyledin	Ağır Aksak	Leylâ Hanım
Mesken oldu bize dağlar	Ağır Aksak	
Niçin üzüyorsun a yosman beni	Aksak	
ŞEDARABÂN		
Âteş-i aşkınla ey şûh-ı şenim	Ağır Aksak	
Mihr-i lûtfunda edip baht-ı sıyahım (benim) ahz-ı nûr	Ağır Aksak	
ŞEHNÂZ		
Beyazdır sîne-i sâfın	Ağır Düyek	
ŞEVKEFZÂ		
Bir şûh-ı dilbaz gayetle mümtaz	Semâî	
Eyledi aşkın eser ey sim-TEN	Devr-i Hindi	
ŞEVK-U TARÂB		
Es uyandır yârimı bâd-ı sabâ	Ağır Aksak	
TÂHİR		
Şâhid âlem pesendim bi-gümân	Devr-i Hindi	
TARZ-I NEVİN		
Aşkına dil efkendedir	Sofyan	
Çeşmin ile ettin nigâh	Aksak	

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****TARZ-I NEVİN**

Ey şâh-ı zaman kıl beni lûtfunla
mesrur

Firengifer

Eş Şeh-i devrân-ı gerdun-astân

Şarkı Devr-i Revanî Rızâ Bey

Ey şeh-i iklim-i devrân-ı âşikâr

Ağır Aksak Namık Kemal

Ömrün efzûn olsuey şehensâh-ı
âlî-himem

Hafif

Resk eder ey gonca-i zibâ gül ü
şebbu sana

Aksak Semâî

Söylemen derd-i derûnum sana
aklım dolaşır

Devr-i Hindi

Şâd eyledi cân ü dilimi, şâh-ı
cihânım

Yürük Semâî

Şehensâh-ı şevket-nişan

Düyek

HAYDAR BEY (Muzıkalı Kemânî Ali)**SAZ ESERLERİ**

Nihavend uvertür (Penbe Kız)

Aksak

HİLMİ BEY (Santûrî, Miralây)**SAZ ESERLERİ**

Hicaz saz semâîsi (Kuzum)

Aksak Semâî

Hicazkâr saz semâîsi

Aksak Semâî

BAYÂTLARABAN

Bak neler varmış kaderde bek neler

Devr-i Hindi

Hüsnüne hayran ararsan işte ben

Devr-i Hindi

BÜSELİK

Felekten ıctinâb etmem

Düyek

HİCAZ

Çeşm-i âhû bir nigâra

Devr-i Hindi

Geçti firikât âteşi tâcânıma

Sofyan

Sahn-ı çemen ebrû-yı bahar etti
mutârâ

Yürük Semâî

HİCAZKÂR

Nûr-i çeşm-i gonca-i gülzâr-ı

Devr-i Hindi

şevket vech-i nur

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
HİCAZKÂR		
Söylesem râz-ı derûnum âleme	?	
HÜSEYNİ		
Dil düştü yâra	?	
Nevres-nihâl-i bağ-ı safâsınf	Aksak	
MUHAYYER		
Gözüm nûru sana n'olmuş	Curcuna	
NİHAVEND		
Erdi bahar ey dil-nüvaz	Sofyan	
RAST		
Çeşmim tehî kan dolmuyor	?	
SÛZNÂK		
Hâlin arz eylemez yâre gönül	?	
UŞŞAK		
Ol perînin kasdı vardır cânıma	?	
HİRİSTO (Lâvtacı, Hânende)		
HİCAZ		
Mest olup süzdün diye çeşmânını	Düyük	
Şevkinle hayâlinde olurneş'e		
be-dûdâr	Sengin Semâî	Ahmed Rasim
Turra-i müşkûn senin çeşmân-ı		
sünbülde güzel	Aksak	
HÛZİ		
Bir su'ret-i şevk-âver ile geldi		
zamânı	Düyek	
HÜSEYNİ		
Âh eyle gönül hacle-i dildâra		
dayansın	Sengin Semâî	
HÜZZAM		
Ka'metin bir serv-i ser-âzâd-ı dil-cû		
gibi	Curcuna	

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi**

İSFAHAN

Düştün elem-i aşka gönül dağları
aştın

Aksak

Hem-demi idi gülseninde bülbülün

Aksak

Reşid Ş.Ahmed
Paşa

Hûriler meshûr eder ol nîm nigâhın
dîlberâ

Aksak

KARCIĞAR

Çektim cefâsın hayli zamandır

Aksak

Elimdeyken senin gülpenbe destin

Curcuna

Feyz-bahş-ı can iken âleme senin
sözlerin

Aksak

Fındıkçı olur va'dini tutmaz

usanırsın

Aksak

Gül ey güzel sen güller açılsın

Aksak

Hemîşe renc-i gamdan lezzet aldım

Devr-i Hindi

KÜRDİLİHİCAZKÂR

Gıdelim Göksu'ya bir âlem-i âb
eyleyelim

Aksak

İ'tibârın sâhid-i şehnâzadır

Aksak

Karşıyaka'da İzmir'in gülü

Evfer

MAHÛR

Bakın şu kıza ne kadar bülent

Aksak

NİHAVEND

Söyle nedir bâis-i zârın gönül

Curcuna

RAST

Âyineyi al destine

Türk Aksağı

Bahtiyârım son demömde âteş-i can
olmasa

Aksak

Çalıma bak Efede

Aksak

SABÂ ZEMZEME

Bir tanesin şu âlemde ey güzel

Ağır Aksak

SEGÂH

Sûy-i kâğıthâne'de Mecnun-misâl

Aksak

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
SÛZNÂK		
Ey nice dağlar başında böyle fegan edeyim	Aksak	
Görünce gerdeninde çifte hali	Aksak	
İnfiâlin neyse âgâh et beni	Aksak	
ŞEVKEFZÂ		
Cihan leyl ü nehâr ağlar benim çun	Aksak	
TÂHİR		
Efem şimdi eller sözüne kandı	Aksak	
UŞŞAK		
Günden güne hâl olmada aşkınla diğergûn	Yürük	
İBRAHİM EFENDİ (Asariye Hatibi)		
ACEMAŞIRAN		
Eyleyen ihyâ beni hep iltifatındır şehâ	Aksak	
BESTENİGÂR		
Bu dil sana meftûn olalı ey şeh-i hûban	Sengin Semâi	
Şem'-i ümmidin bu gece söndü âh	Sengin Semâi	
HİCAZKÂR		
Hûri gibi ol nev-nihâl	Düyek	
Yok hilâfın hem müdârâ bir yana	Ağır Aksak	
YEGÂH		
Yok mu hâlâ şefkâtın ey dil-sitân	Ağır Düyek	
İSMET AĞA (Tanbûrî)		
SAZ ESERLERİ		
Büzürg peşrevi	Çenber	
Nihavend peşrevi	?	
Rahatfezâ peşrevi	Ağır Düyek	
Rehâvi peşrevi	Hafif	
Revnâknümâ peşrevi	Hafif	
Sabâzemzeme peşrevi	Ağır Düyek	

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****SAZ ESERLERİ**

Tarz-ı nevin peşrevi

Ağır Düyek

Arazbarbuselik saz semâisi

Aksak Semâî

Bûselik saz semâisi

Aksak Semâî

Büzürg saz semâisi

Aksak Semâî

Hicaz saz semâisi

Aksak Semâî

Mâye saz semâisi

Aksak Semâî

Nevakürdi saz semâisi

Aksak Semâî

Nihavend saz semâisi

Aksak Semâî

Rahatefzâ saz semâisi

Aksak Semâî

Sabâzemzeme saz semâisi

Aksak Semâî

ACEMAŞIRAN

Lûtf edip âlemde dildâr olmadın

Aksak

Yanar sinem benim her bâr

Aksak

BAYÂTİARABAN

Gönlüm aldın gösterip rû-yi vefâ

Devr-i Hindi

BESTEİSFAHAN

Hâlim olsun âşıkâ ibret-nümâ

Aır Aksak

BESTENİĞÂR

Bir cefacû nazlı yâra

Aksak

Bir görüşte beğendim seni sevdim

efendim

Düyek

Yaktı cihanı ateşin

Düyek

BÜSELİK

Bunu inkâr etmez bir ferd

Düyek

BÜZÜRG

Bir gece meclis-i uşşakanihân

Aksek

EVC

Padişâhım şevketin efzûn ola

Düyek

FERAHFEZÂ

Aman ey kamet-i serbülendim

Düyek

Bakmış idim hâl-i anber-fâmına

Aksak

Zamânı var ki her bezmin anarsın

Aksak

Sermet Efendi

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
FERAHNÂK		
Sevdi cânım şimdi bir nevres-perî	Aksak	
HİCAZ		
Yalcarırım kuzum sana	Düyek	
HİCAZKHÂR		
Gönlüm aldın ey meh-cemâl	Düyek	
Kuzum söyle bana şimdi	Sofyan	
Olduğum günden beri aşk-âsinâ	Aksak	
HÜSEYNİ		
Bendeni gördükçe sen ey mehlîka	Ağır Aksak	
Bende yüz yok pâyine yüz sürmeye	Oynak	
HÜSEYNİAŞIRAN		
Ülfet etsem yâr ile ağyâra ne	Aksak	
HÜZZAM		
Rûz u şeb sensin hayâlîm	Aksak	
KARCIĞAR		
Bu kış hanım İstanbul'a taşın da	Aksak	
MAHÛR		
Edâsı cîlvesi hoş dil-pesendim	Aksak	Enderûni Fazıl
İnanıp vâ'dine bel bağlayama	Aksak	
MUHAYYER SÜNBÜLE		
Dün gece gittim efendim bir yere	Aksak	
NEVESER		
Kerem eyle budur sana dileği	Devr-i Hindi	
NİHAVEND		
Gülüm takmış takıştırmış	Düşek	
Seni bir tenhâda bulsam	Aksak	
NÜHÜFT		
Geçti hayli zamandır arası	Düyek	
PESENDİDE		
Buldu Ferah Cümle İbâd	Düyek	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
RAHATFEZÂ		
Çeşmin ne dem ki mest-i mey-i câm-ı naz olur	Yürük Semâî	
Nedir bu handeler bi işveler bu nâz u istiğnâ	Aksak Semâî	
Olursa rûhlarının lâhza cilvegâhınla	Firengîfer	
Rast geldim bana o şûh-i cihan şöyle dedi	Sengin Semâî	
Tâzeler âşıkların aşkını yârın tâzesi	Muhammes	
RAST		
Nâr-ı aşkın yaktı beni	Ağır Aksak	
SÜZNÂK		
Tenhâlarda çok yalvardım	Düyek	
TARZ-I NEVİN		
Görmüş değil cihan aslâ	Düyek	
Gördükçe sen şûh-i şeni	Nim Sofyan	
KİRÂMÎ EFENDÎ (Tanbûrî, Hacı)		
BAYÂTÎ		
Bir hüzne dalarken şu bağlar	Sofyan	
HİCAZ		
Çeşm-i mesti lûtfedip etsin nigâh	Ağır Aksak	
Vaktidir ey leb gel, gül, açıl güller gibi	Devr-i Revan	
IRAK		
Şem'-i hüsnün âlemi sûzan eder	Ağır Aksak	
KÜRDİLİHİCAZKÂR		
Sanmayın mâziyi der-hâtır ederken ağlarım	Devr-i Kebir	
LÂTİF EFENDÎ (Ağa)		
ACEMAŞİRAN		
Fer bulur dîdem cemâlinle şehâ	Düyek	

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****BAYÂTİARABAN**

Âşıkım ben şüphesiz mâhum sana Devr-i Hindi

Ey cefa-cû bendeni hicrinle mahzûn

eyledin

Devr-i Hindi

Fırkât-ı cânân te'sir eyledi tâ

canıma

Devr-i Hindi

BESTENİGÂR

Geçerken dün gözüm gördü

Aksak

BÜSELİK

İnanmaz va'di vasl-ı yâra gönlüm

Aksak

EVCÂRÂ

Açıldı sîneme bir taze yâra

Curcuna

İltifat eyler iken ey gonca

Ağır Aksak

Ol hilâl ebrû gamıyla sîneyi

meşhûn eder

Düyek

FERAHFEZÂ

Zamânı var ki her bezmim anarsın

Ağır Aksak

Sermet Efendi

GÜLİZÂR

Bilmez misin ey mehlika

Düyek

HİCAZ

Bir melek-peykersin ey Yusuflikâ

Devr-i Hindi

Ey gül-i yektâ-yı gülzâr-ı ümid

Devr-i Hindi

Fırâkınla canım harâb oldu can

Aksak

Lûtfuna ağyâra kıl ey bî-vefa

Devr-i Hindi

Sen beni bir bûseye ettin fedâ

Aksak

Mahmut Celâ-
leddin Paşa

Sen beni çoktan beri ettin fedâ

?

Yok mu cânâzerre rahm ü şefkatın

Aksak

Yok mu gayet cevrine ey şivesâz

?

Zaman geçti o gül-rûya giden yok

Aksak Semâi

HİCAZ-I IRAK

Meyl edersin her dem ağyârdan

yana

Düyük

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
HİCAZKÂR		
Derûnî oldum ef enden	Aksak	
İltifâtın yok mu ey bî-menendim	aksak	
İster isen bizbize ey dil-şikâr	Aksak	
Nice hâlim edem takrîr	?	
Rahm etmedin aslâ bana	Aksak	
Sanma beyhûde figanlar ederim	Devr-i Hindi	
Yine hasretkeş-i dildâr oldum	Aksak	
Yoktur zaman gel, mâhım hemen gel	Yürük Semâi	
HİSARBÜSELİK		
Yorulmuş ol keman ebrû	Aksak	
HÜZZAM		
Can mısın cânân mısın bildir bana	Aksak	
Hurşid-i âlemsin rûy-i âlim	Aksak Semâi	
KARCIĞAR		
Yalvarırım oturmaz	Aksak	
KÜRDİLİHİCAZKÂR		
Nice hâlim edem takrîr	Aksak	
MAHÛR		
Bir kaç ahabab ile gittik mahfice	?	
Düştüm yine bir şûh-i sitemkârâ		
gönül vay	Aksak	
sen bana ey pür-cefâ	Aksak	
Te'lif edebilsem feleği âh amelimle	Aksak	Mehmet Sâ'di Bey
MUHAYYER		
Ey gül-i sadberk-i gülzâr-ı vekar	Dev-i Hindi	
Esir etti beni bir şûh-i gaddar	Aksak	
Gam eksilmez neden benden	Devr-i Hindi	
MÜSTEÂR		
Gördüğüm şeb bağrımı hûn eyledin	Devr-i Hindi	
Seni sevmekte ben bî-ihhtiyarım	Aksak	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
NEVESER		
Gönlüm açıp ey kaşı yâ	Aksak	
Naz ile süzdün o çeşm-i fülfulü	Ağır	
Sende şefkat yok mu ey meh-tal'atım	Devr-i Hindi	
Süzdükçe çeşm-i nergisin	Sofyan	
NİHAVEND		
Teşrife râğbetle bu an	Düyek	
NİŞABÜREK		
Gel sevdiğim affet beni	Türk Aksağı	
NÜHÜFT		
Şevket-i Şâh-ı cihandan âfitab	Yürük Semâi	
Tali'-î şâh-ı cihandan âfitâb	Ağır Aksak	
SABÂ		
Ah bu âşıklık ne müşkil kâar imiş	Aksak	
Nergisler olur yaman	Aksak	
SÛZİDİL		
Sâye-i lûtfunla âlem şâd ola	Ağır Aksak	
SÛZNÂK		
Benim yâram gibi yâra bulunmaz	Curcuna	
Ey gül-i gülşen-serâ-yı hüsn ü ân	Devr-i Hindi	
Firkatinle beni mecnun (mahzun) ettin	Düyek	
Gayet güzeldir cism-i rû	Nim Sofyan	
Pâ cemâlin gördüğüm günden beri	Aksak	
Var mı hâcet seyleyim ey gül-tenim	Aksak	
Yanıldım bûy-i vaslına gül-i râ'nâ recâ ettim	Curcuna	
ŞEHNÂZ		
Ateş-i aşkın harâb etti dili nâlânımı	Düyek	
Ey nahl-i emel lûtf edip gel	Semâi	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
ŞEHNÂZBÜSELİK		
Ey nahl-i emel lûtf edip gel	Semâi	
Ey nihâl-i emel	Sofyan	
ŞEVKEFZÂ		
Beyhûdeye çekme emek	Düyek	
Bir nigâaha kail olmam, yok mudur		
bır harf atış	Aksak	
Gelmemiş mislin cihâna ey şeh-i		
âli-nişad	Düyek	
Her ne desem vafında az	Aksak	
Rûyunu gördükçe ey nevres-nihâl	Düyek	
TÂHİRBÜSELİK		
İyd-ı ekberdir cemâlin nice can		
kurban olur	Devr-i Revan	Halifezâde Tahir Efendi
UŞŞAK		
Seyr edip ruhsârını ey		
Yûsuf-cemâl	Devr-i Hindi	
YEGÂH		
Va'din unutma ey perî	Devr-i Kebir	
MAHMUD CELÂLEDDİN PAŞA		
BAYÂTİ		
Nânı finmak şûlepâş oldukça sînem		
dağlıyor	Devr-i Hindi	Kendisi
BESTENİGÂR		
Eyler tahammül âzâra gönlüm	Aksak	Kendisi
DÜGÂH		
Kalmadı artık tahammül firkate	Curcuna	
HİCAZ		
Afet misin ey hüsn-i mücessem bu		
ne hâlet	Sengin Semâi	
Cefâden hiç usanmazsın	Curcuna	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
HİCAZ		
Güzelim ben seni sevdim seveli	Aksak	
HÜSEYİNİ		
Sevdiğim cemâlin çünkü göremem	Aksak	Nedim
HÜZZAM		
Değildi böyle evvel tarz u tavrın		
bıkarâr oldu	Devr-i Hindi	
İSFAHAN		
Dil-i bîcâre senin çün yanıyor	Devr-i Hindi	Kendisi
İçmiştim o şeb aşkını billâhi		
lebinden	Devr-i Hindi	
Neşreb-i âvâremi sanma dönek	Yürük semâi	
KARCIĞAR		
Vah ne'yûs-i visâlidir gönül	Semâi	Kendisi
KÜRDİLİHİCAZKÂR		
Sen beni bir bûseye ettin fedâ	Devr-i Hindi	
NİHAVEND		
Ateş-i aşkınla sûzan oldu dil	Yürük Semâi	
Beni sevmiş iken evvel	Semâi	
RAST		
Çoktan beridir çârene Mahrum-i		
visâlim	Semâi	
Fıtneler gizlemiş mahmur gözüne	Yürük Semâi	
SABÂ ZEMZEME		
Fırkatin sinemi dağlar	Aksak	
SEGÂH		
Mevsim-i şâdîde beklerken ehîbbâ		
râhımı	Aksak	
SÛZNÂK		
Eksilmez artar cevrim a zâlim	Aksak	
ŞEVKEFZÂ		
Senin için ey bî-vefâ	Aksak	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
UŞŞAK		
Döküp kâküllerin ruhsâra karşı	Devr-i Hindi	
Gönlüm üzdün nâz ü istğnâ ile		
ey şivekâr	Devr-i Hindi	
Göstermedi bana bir gün bu baht-ı		
siyahım	Sengin Semâî	
Mir'atı ele al da bak Allahı		
seversen	Sengin Semâî	
YEGÂH		
Bir hûri gördüm çeşm-i nigâr	?	
Eyleme ağyardan hiç ihtiraz	Devr-i Hindi	
MÎHRAN (Bursâlı Hânende)		
HİCAZ		
Çek elin zevk u safâdan	Curcuna	
KARCIĞAR		
Beni hicranına yaktın nehcivan	Devr-i Hindi	
KÜRDİLİHİCAZKÂR		
Ehl-i aşkın dilinden haberdâr		
olmayan bilmez	Curcuna	
MUSTAFA İZZET EFENDİ (Kazazker, Hacı, Neyzen)		
Tarz-ı Cedid peşrevi	Hafif	
ARABANBÜSELİK		
Ey şensuvâr-ı meydân-ı işve	Türk Aksağı	
BAYÂTİ		
Ben dost havâsına düştüm	Durak Evferi	
BESTENİGÂR		
Edip sen hâtırım âbâd	Aksak	
Ey serv-i nâz-ı reftâr-ıbâlâ	Türk Aksağı	
Gayrıdan bulmaz teselli sevdiğim	Ağır Aksak	Yahya Nazim Efendi
EVC		
Bir sebeple sen gücenmişsin bana	Ağır Aksak	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
EVC		
Yüz sürüp pâyına ey şûh-i cihan	Aksak	
FERAHNÂK		
Ey mürüvvet mâdeni kân-ı kerem	Devr-i Hindi	
HİCAZ		
Ey dilrûbâ-yı dil şikâr	Düyek	
HİCAZKÂR		
Arâm edemez gönlüm	Yürük Semâi	
HÜZZAM		
Çıksan yalnız meh gibi bir kerre	?	
Boğaz'a		
Ey habîb-ikibriyâ	Durak Evferi	
Kaddin görüp âdem nice damânına		
düşmez	Yürük Semâi	
KÜRDİLİHİCAZKÂR		
Harab oldu dil-i nâşad elinden	Aksak	
MÂYE		
Sümbüle karşı açıp perçemin		
ihsan eyle	Ağır Aksak	Akif Paşa
Şeb midir bû yâ sevâd-a âh-ı		
pinhanın mıdır?	Ağır Aksak	Akif Paşa
NEVÂ		
Varımı ben dosta verdim	Durak Evferi	
SABÂ		
Eylemişsin dün gece ağyâr ile		
hayli safâ	Ağır Aksak	
Gülzâr-ı letâfetsin sen	Aksak	
SEGÂH		
Çektiğim bilmem nedendir dehr-i		
gerdundan benim	Ağır Aksak	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
SEGÂH		
Doldur getir ey skâl-i gül-çehre, piyâle	Ağır Aksak Semâî	
SÛZİDİL		
Devr-i aşkınla felek bulsun nizam	Ağır Aksak	
ŞEVKEFZÂ		
Al destine câmı müdâm	Ağır Aksak	
NECİB PAŞA		
SAZ ESERLERİ		
Hıcaz peşrevi	Devr-i Kebir	
Nigâr peşrevi	Muhammes	
Nigâr saz semâisi	Aksak Semâî	
FERAHNÂK		
Gördüğüm gün sevmeye ettim emel	Sofyan	
HÜZZAM		
Gönlümü bir şah-ı devran	Aksak	
NİHAVEND		
İzz ü teşrifinle ey şah-ı cihan	Sofyan	
RAST		
Gül gonca-ı ümit	?	
REVNÂKNÜMÂ		
Deryâ-yı sefkat gevheri	Aksak	
Ey şehriyâr-ı pürkerem	Düyek	
SÛZNÂK		
Mânend-i gül bir nev-edâ	Ağır Aksak	
Neyle zabdetsem dil-i divânemi	Düyek	
Vakâr ile hırâm etse o taze kadd-i balâsı	Düyek	
NEŞ'ET MOLLA (Kırımlı)		
HÜZZAM		
Gelince bezme mestâne	Aksak	

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi**

NİHAVEND

Neler çektim zamane dilberinden

NEVRES PAŞA (Vezir, Mehmed)

MUHAYYER

Gözden cemâlin çünırağ oldu

Düyek

ŞEHNÂZ

Vardım ki yurdundan ayağ

göçürmüş

Sofyan

Bayburtlu Zihni

UŞŞAK

Hasretle bu şeb gâh uyudum gâh
uyandım

Aksak

Edhem Pertev
Paşa**NIKOĞOS (Ağa)**

ACEMAŞİRAN

Ey çeşm-i âhu mehlîka

Semâî

Ey şûh-i âfet

Semâî

Gel gezelim kol kola

Yürük Semâî

Hem sevîp hel yakadan attın beni

Ağır Aksak

Olursa ruhsârın gayetle esrâr

Aksak

Sohbedini gerçek sandı

Aksak

Yandı dil aşkınla ey şûh-i şenim

Ağır Aksak

ACEMKÜRDİ

Bari felek ben yüzüne söyleyım

Yürük Semâî

Sen şeh-i nâzık-edâsın ey perî

Ağır Aksak

Sevdi gönlüm ey melek-simâ seni

Ağır Aksak

Edhem Pertev
Paşa

ARAZBÂR

Gülşene teşrifini ey gül-i'zâr
sakladın

Ağır Aksak

ARAZBÂRBÜSELİK

Gerçi mülkün etti amma reşk-i sûr

Ağır Aksak

BAYÂTİARABAN

Gıdıyorum gözyaşımı dökerim

Aksak

Yahya Sezâî
Efendi

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
BAYÂTİARABAN		
Nâr-ı firkatle yanar canım benim	Düyek	Nevres Paşa
FERAHNÂK		
Arz eyleyih ahvâlini		
Bir tıfl-ı yosma-edâ, hem bî-menend	Aksak	
Çerha istiğna eder nem var benim	Devr-i Hindi	
Dil verdim ol gül-gonca i'zâre	Türk Aksağı	Cevdet Paşa
Düştü gönlüm bir dilbere	Ağır Aksak	
Ey mah-ı melek huy kadd-i balâ-yı		
ferahnâk	Aksak Semâî	
Gel unuttuk sohbet-i meyhâneyi	Düyek	Ziya Paşa
Hoş yaratmış Bâri-ezel	Semâî	
GÜLİZÂR		
Sormadı hâl-i dil-i gam-hâreyi	Sengin Semâî	
HİCAZ		
Aşkınla sînem dağlarım	Düyek	Enderûni Vâsıf
Dûr olal'dan senden ey reşk-i melek	Düyek	
Ey âşıkım, gel dermanını ara	Düyek	
Niçin a sevdiğim niçin?	Evsat	Karacaoğlan
HİCAZKÂR		
Akşam olur güneş gider şimdi		
buradan	Aksak	Ziya Paşa
Aşıkları inandırır	Düyek	Ziya Paşa
Bana hemdem eyleyen ey gam seni	Ağır Aksak	
Beyhûde aşkına yandım efendim	Düyek	
Eyledin bunca zaman âh gönül	Curcuna	
Geldi safâ çân-ı dile	Düyek	
Görmek müyesser olmadı mâhım	Devr-i Hindi	
İftiharımdır bilir Rabb-i ganî	Düyek	Ziya Paşa
Ol dökülen kumral saç canımı		
yaktı ey perî	Düyek	
Rehmetmedin aslâ bana	?	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
HİCAZKÂR		
Salma nazlım beni gurbet ellere	?	
Söyleyemem doğrusu şimden geru	Devr-i Hindi	
HÜSEYNİ		
Ben görünce ey meh seni	Düyek	
Ber yana eğdir fesin ey nev-cıvan	Aksak	
Ciğerim paresi goncam bizi teşif edecek	Sofyan	
Döker kaküllerin sünbül	Düyek	
Gördüğüm gün rüyini ey mehlika	Ağır Aksak	
Mehcemâlin görmek için ağlarım	Sofyan	
Mest-i zehr-i firkat-i hicrânınım	Ağır Aksak	
Nev goncasın bu dil-hezar	Aksak	
Serde sevdâ, dilde gam, sinede pey- kân-ı keder	Ağır Aksak	
Seyrederken sebz-i sahn-ı gülşeni	Aksak	
HÜZZAM		
Ey melek hûb bû hayâlin kemteri	Ağır Aksak	
Niçin nâlendeseñ böyle?	Düyek	A.Ziyaeddin Pa- şa
Sen bana va'd-i visâl ettin de zâlim gelmedin	Aksak	
KARCIĞAR		
Güzel senden yâd olalı etmedim bir dem safâ	Devr-i Hindi	
Pınar başında güller açıldı	Yürük Semâî	
Sen mehi gördükçe şehâ yandı derûnum	Sengin Semâî	
MUHAYYER		
Nâr- firkatle yanar canım benim	Aksak	Nevres Paşa
MUHAYYERKÜRDİ		
Var mı hâcet, seyleyim ey gül-tenim	Düyek	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
NİHAVEND		
Şimdi demidir gülşen olup cây-i ferâhın	Sofyan	
RAST-I CEDÎD		
Malakof dan giyme meram	Düyek	
SABÂ		
Ey sabâ esme, nigârim uykuda	Ağır Aksak	Ziya Paşa
Gördüm seni oldum esir	Düyek	
Yeter gayrı bunca cefâ	Devr-i Hindi	
SÛZİDİL		
Bir nigâh eyle bana ey dil-rübâ	Ağır Aksak	Mehmed Kâmil Çelebi
SÛZNÂK		
Bir güzele ben de gönül bağladım	Aksak	
Bülbüller eylesin feryâd	Aksak	
Ey gonca-i gülzâr-ı nevâzış	Düyek	
Hayâlin didede ateşler bıraktı canıma	Düyek	
Salma nazlım beni gurbet ellere	Aksak	
Sûznâak-ı ateş-i aşkım yetiş imdâda gel	Ağır Aksak	
ŞEHNÂZBÜSELİK		
Şâyestedir ey mehlîkâ	Düyek	
UŞŞAK		
Bir şû-i sitemkâar beni saldı yine derde	Yürük Semâi	
NİKOLÂKİ (Kemençeci Nikoli)		
SAZ ESERLERİ		
Bayâtıaraban peşrevi	Düyek	
Bûselik peşrevi	Muhammes	
Hüseyni peşrevi	Muhammes	
Müsteâr peşrevi	Muhammes	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
SAZ ESERLERİ		
Bayâtîaraban saz semâîsi	Aksak Semâî	
Evc saz semâîsi	Aksak Semâî	
Hüseyîni saz semâîsi	Aksak Semâî	
Hüseyînîaşîran saz semâîsi	Aksak Semâî	
Karcığâr saz semâîsi	Aksak Semâî	
Mahûr saz semâîsi	Aksak Semâî	
Segâh saz semâîsi	Aksak Semâî	
Sûznâk saz semâîsi	Aksak Semâî	
Şedarabân saz semâîsi	Aksak Semâî	
Şehnâz saz semâîsi	Aksak Semâî	
Şeref-i Hamîdiye saz semâîsi	Aksak Semâî	
Uşşak saz semâîsi	Aksak Semâî	
ACEMAŞİRAN		
Bî-kesâne oldu tûbâ-yı penâh	Ağır Semâî	
BAYÂTİRABAN		
Benîm derdim yüzbin oldu	Aksak	
Düşme dağda gezen geyik ardına	Sofyan	
FERAHFEZÂ		
Sevdim seni ben ey çeşm-i âfet	Aksak Semâî	
FERAHNÂK		
Bir nevreste fîdan gayet cılvekâr	Düyek	
HİCAZ		
Nedh edeyim o güzeli		
Tiğ-ı gamdır dili sâd-pâre eden		
HİCAZKÂR		
Aceb ol kaşı kenamın nereli		
Gel ey benim nev-nihalim		
Gönül verdim ben bir güle	Düyek	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
HİCAZKÂR		
Mecbur oldum kuzum sana	Türk Aksağı	
NİHAVEND		
Ey şeh-i kâr-ı mürüvvet ve'y meh-i burc-ı vefâ	Yürük Semâî	
ŞEHNÂZ		
Bahar oldu a canım	Sofyan	
TÂHİR		
Af felek döndürdün çerhi başında	Aksak	
NİŞAN AĞA (Kemânî)		
Tahirbuselik saz semâisi	Aksak Semâî	
NİHAVEND		
Mâna hayal ol ruhsarın dilârâ yaktın beni	Devr-i Hindi	
NURÎ BEY (Bolahenk)		
Buselik peşrevi	Devr-i Kebir	
Karcığar peşrevi	Devr-i Kebir	
Buselik ayini		
Karcığar ayini		
ACEMAŞİRAN		
Misli yok bir şuha oldum müptelâ	Aksak	
BAYÂTİ		
Ahu zî tü âmuht behengâm-ı deviden	Hafif	
Bir kerre yüzün görmeyi dünyaya değişmem	Remel	
Serv-i nâz dilber bir cevri- âşinâ	Ağır Aksak	
Söyleyin ol âfete dünyayı harâb eylemesin	Aksak Semâî	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
BAYÂTÎ		
Sun sâgarı sâkî, bana mestâne desinler	Yürük Semâî	Şeyhülislâm Yahya Efendi
Gülsitân-ı dehre geldik renk yok, bû kalmamış	Devr-i Kebir	Nâ'bi
DÜĞÂH		
Gel benim ey dilber-i şûh-i şenim N'eyle zabdetsem dil-i divânemi Rahm etmedin hiç sen bana aslâ Yaman canâ o gül ruhsarın âlî	Devr-i Hindi Ağır Aksak Sofyan Düyek	
FERAHNÂK		
Bahar oldu açtı güller Bu bezmin revnâkı ile pür safâyım Nevruz erdin ey gönül Renc-i hatır vermesin hiçbir vakit Mevlâ sana	Aksak Aksak Ağır Aksak Ağır Aksak	
HÎCAZ		
Ateş-i hicrinle yaktın göz göz ettin sinemi Azm-i dildâr-ı tû dâret cam-ı ber-âb âmed Ey fûrûğ-ı mah-ı hüsn es rûy-ı rahşân-ı şumâ	Aksak Aksak Hafif Hafif	
HÎCAZBÛSELİK		
Bir gül-i rânâ içindir girye-i zârım benim	Hafif	
HÎCAZKÂR		
Behey dilber n'idersin sen Benim serv-i hırâmânım benim sen nemden incindin	Aksak Aksak Semâî	

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****HİCAZKÂR**

Câna te'sir etti cânâ imtidâd-ı

hasretin

Hafif

Güllerle doldu her kenar

Devr-i Hindi

Mâlik-i hüsn-i bahâsın

Sofyan

Mızrab-ı gam-ı aşk ile ey şûh-ı

sitemkâr

Sengin Semâî

HİSARBÜSELİK

Gönül ol gonca-femin bülbül-i

âşuftesidir

Aksak Semâî

Gül yüzün cânâ gösterirken gül

güle

Çenber

Meyl etme gönül aşka ki, aşk

âfet-i candır

Lenk Fahte

Fuzûlî

Sünbülî sünbülî siyah

Muhammes

Yârın biliriz mezmemize rağbeti

vardır

Yürük Semâî

Yine eyyâam-ı bahar erdi hırâmân

olalım

Aksak

HÜSEYNİ

Çektim el ümmid-i vasl-ı yârdan

şimden geri

Hafif

Gel beni vaslınla şâd et kıl

kerem

Ağır Aksak

Güller kızarır şerm ile ol gonca

gülünce

Aksak Semâî

Müjgân-ı kalem kâkül işler rûh-ı

yâra

Hafif

İSFAHAN

Kalmada sabra kararım ey perî

Devr-i Revan

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi**

MAHÛR

Yâra açtı tiğ-ı hicranın dile ey

işvebâz

Ağır Aksak

MÜSTEÂR

Mihnet-i firkatle oldum serseri ?

NİHAVEND

Bezme gel dök perçemîn ruhsâra

şebbûlar gibi

Hafif

Enderûnî Vâsıf

Bî-mürüvvet oldun ey bî-vefâ

Yürük Semâî

Eyliyor dâim benî esvak-ı hüz-

nün neş'e yâb

Devr-i Hîndî

Gönlümdeki aşkım gibi bir hem-

demîmiz var

Yürük Semâî

Matmazelle baloya gıdelim

Yürük Semâî

O şuhûun ruhların gördüm gül-i

zibâ mıdır bilmem

Aksak Semâî

Şimdi düştü gönlümüz bir âfetin

sevdâsına

Çenber

NİKRİZ

Böyle hazîn etme dil-dâdeyi

Aksak

RAST

Milim bir nazlı yâra

Ağır Aksak

REHÂVÎ

Hayli demdir hasretim ey meh sana

Aksak

SABÂ

Akıbet bir şûha kim oldu yine dil

müptelâ

Düyek

Bâde nûş etmez beyim kalmaz safâ

Devr-i Hîndî

Ben değilmefun u hüsnün müptelâ

âlem sana

Aksak Semâî

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi**

SABÂ

Ey bâd-ı sabâ bağ-ı vefâdan mı

gelirsin

Yürük Semâî

Güel güzel nedir üstündeki nîgâh-ı

âteşin

Curcuna

SAZKÂR

Çeşm-i âhu şivekârım etme nâz

Aksak

SÛZNÂK

Aşkınla eyler edâ

Aksak

Söyle. Allah aşkına ey günca leb

Aksak

ŞEDARABÂN

Bir vefasız yâra düşdüm hiç beni

yâd etmiyor

Aksak

ŞEVK-U TARÂB

Aferin ey bülbül-i gûyende-i gül-

zâr-ı mâ

Hafif

Dilber dîle, dil, di.ber-i fettâana

münasib

Yürük Semâî

Gelirse meclise âfet-i cihanı görün

Zencir

Gülşen-i aşkım nevâ-kex andelibim-

dir gönül

Muhammes

Nice doyunca görüp sen gül-i nâzık

bedenî

Aksak Semâî

UŞŞAK

Ah kim bilmedim neden bahtım be-

nimle zıt gider

Düyek

Bahar-ı hüsnünle bülbül gönül

oldu figân eyler

Ağır Aksak

Ederken yâr ile sohbet çemende

Devr-i Hindi

Fâx oldu halka sırr-ı nihânım

Sofyan

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
UŞŞAK		
Sensiz bu gönül câm-ı safâ-güsteri		
n'eyler	Yürük Semâî	
Yok güzelim derd-i gamından rehâ	Aksak	
YEGÂH		
Bâis oldu çeşm-i mestin âşıkın		
berbâdına	Ağır Aksak	
ONNİK (Sarı, Hânende)		
KÜRDİLİHİCAZKÂR		
Bir bahr-ı gama daldı yine fikr ü		
hayâlim	Aksak	
Bu gönülne glüde ne gülşendedir	Ağır Aksak	
Söyle Allah aşkına ay nev-civan	Ağır Aksak	
OSMAN BEY (Tanbûrî, Büyük)		
SAZ ESERLERİ		
Bûselik peşrevi	Muhammes	
Hicaz peşrevi	Devr-i Kebir	
Hicaz (Hümâyûn) peşrevi	Devr-i Kebir	
Hicazkâr peşrevi	Devr-i Kebir	
Hüzzam peşrevi	Devr-i Kebir	
Mahûr peşrevi	Muhammes	
Mahûrbûselik peşrevi	Hafif	
Mâye peşrevi	Devr-i Kebir	
Nişaburek peşrevi	Muhammes	
Nühüft peşrevi	Devri-Kebir	
Revnâknümâ peşrevi	Hafif	
Sebâ zemzeme peşrevi	Devr-i Kebir	
Segâh peşrevi	Hafif (Devr-i Kebir)	
Şedarabân peşrevi	Hafif	
Tarz-ı nevin peşrevi	Ağır Düyek	
Tarz-ı nevin peşrevi	Muhammes	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
SAZ ESERLERİ		
Uşşak peşrevi	Muhammes	
Uşşak peşrevi	Hafif	
Yegâh peşrevi	Muhammes	
Ferahfezâ saz semâisi	Aksak Semâî	
Mâye saz semâisi	Aksak Semâî	
Nühüft saz semâisi	Aksak Semâî	
Rast saz semâisi	Aksak Semâî	
Revnâknümâ saz semâisi	Aksak Semâî	
Sabâ saz semâisi	Aksak Semâî	
Segâh saz semâisi	Aksak Semâî	
Sûzidlîl saz semâisi	Aksak Semâî	
ACEMKÜRDÎ		
Aşkın ile ey nev-civan	Düyek	
ACEMBÜSELİK		
Bilmem nedir ey gül-i zâr	Aksak	
BAYÂTİARABAN		
Gönül meyl eyledi bir meh-cemâle	Ağır Aksak	
BÜSELİK		
Şehinşâh-ı gerdûn-aceb	Aksak	
HİCAZKÂR		
Getir sâkî bâdeyi may-i candır	Düyek	
Gülyüzünü seyr edip cân ile sev-		
dım seni	Curcuna	
HÜZZAM		
Aşıkına peyvestesin	Aksak	
MAHÛR		
Derîunumda var bin türlü hicran	Aksak	
Fırkâtın kâr etti cânâ nev-civan	Aksak	
NİHAVEND		
Gördüğüm anda seni ey nev-civan	Düyek	Kendisi

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
NİHAVEND		
Va'dinde ey şûh-i melek hiç durmak oldun sen de pek	Aksak	
NÜHÜFT		
Gonce-i nevhîz-ves açılmak istersen eğer	Ağır Aksak	
RAST		
Bin cân ile sevdım seni	Aksak	
ŞEHNÂZ		
Ey velî-ül ni'met âdem-i cihanın ser- verİ	?	
TARZ-I NEVİN		
Ey dılber-i işve-nümâ	Düyek	
OSMAN BEY (Tanbûrî, Küçük)		
SAZ ESERLERİ		
Evc peşrevi	Devr-i Kebir	
Müsteâr peşrevi	Devr-i Kebir	
Evc saz semâisi	Aksak Semâî	
Nişabûrek saz semâis	Aksak Semâî	
Segâh saz semâisi	Aksak Semâî	
REFİK BEY (Manyasizâde)		
SÛZNÂK		
Zevkın ne ise söyle hicab eyleme benden	Sengin Semâî	Namık Kemal
RÎF'AT BEY (Sermüezzın, Mirâlay)		
SAZ ESERLERİ		
Ferahnâk âyın		
Neveser âyın		
ACEMAŞİRAN		
Açtı ol mihr-i caâlınden izâr	Aksak	
Ey yosma şûh-i pûr edâ	Düyek	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
ACEMAŞIRAN		
Pençe-i gamdan azâd kıl	Düyek	
Senin ey şâh-ı dâd-ârâ-yı gerdun	Düyek	
ACEMBÜSELİK		
Ey melc-i nâz ü edâ	Evfer	
ACEMKÜRDİ		
Ben seni çoktan severken ey melek	Düyek	
Bir ateş-i aşkın eseri var iğeriimde	Sengin Semâî	
Sen şeh-i nâzik edâsın ey perî	Ağır Aksak	
ARABÂN		
Ey gül-i nâzik-beden yandı ütün		
cism ü ten	Yürük Semâî	
BAYÂTÎ		
Bende oldum bir dilbere	Ağır Aksak	
Bir dilber-i r'nâyı gözüm gördü		
Bebek'te	Sengin Semâî	
Gördüğüm günden beri ey şivekâr	Düyek	
Lûtf et efendim her zaman	Aksak	
BAYÂTÎARABAN		
Aşkın dilimi hû eyledi	Düyek	
Bâde ver sâkî bana zîrâ gönül mah-		
zûndur	Aksak	
Bahr-i derd-i aşka dalmıştır gönül	Yürük Semâî	
Bir yâr sevdim geldim göze	Sofyan	
Derd-i aşkın kıldı cismim nâtüvan	Düyek	
Düde pür-nem dil esîr-i ızırab	Devr-i Hindi	
ey gonca-i bağ-ı meram	Aksak	
Ey gül-i işvenisar	Curcuna	
Ey gül/i nâzik-beden yandı bütün		
cism ü ten	Curcuna	
Gül cemâlin bedr-i tâbân-ı cihan	Devr-i Hindi	

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****BAYÂTİARABAN**

Pâdişâhım âsumân kemder gulâmındır

senin

Ağır Aksak

Şek-ı didârınla ey ferhunde pay

Aksak

BESTENİGÂR

Gece gündüz ülfetini kurarım

Devr-i Hindi

Görüp nûr-i cemâlin mah şaştı

Aksak

Gücenmezsen budur arz-ı niyâzım

Şarkı Devr-i Revanı

Hâlimi arz eyleyim sultânıma

Ağır Düyek

Nâle-i can-gâhı cânan duymuyor

Ağır Aksak

BÜSELİK

Aldın aklımı eş mehveş

Sofyan

Bî-huzur etti beni hulyâ-yı aşk

Devr/i Hindi

Enis ü hemdemîn âhı mihendir

Yürük Semâî

Ne kadar arz-ı hulûs etti ise yâra

gönül

Devr-i Hindi

Sîne hicranınla ateş dağdır

Düyek

Yok mislin şûh-i ince bel

Düyek

BÜZÜRG

Hâk-i pâyine sürüp ey meh ruh-i şer-

mendemi

Düyek

DÜGÂH

Hem-demin ağyâr ımış ey bî-vefâa

Aksak

Mehmed Sâ'di
Bey**EVC**

Atex-i aşkın senin ey mehlika

Aksak

Mehmed Sâ'di
Bey

Ötme ey bülbül-i xûride o yârim

uyusun

Devr-i Hindi

EVCÂRÂ

Efendim dil-pesendim dil-firibim

Ağır Düyek

Ey dilber-i hoş edâ

Aksak

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
EVCÂRÂ		
Ey şehensâh-ı mekârim i'tiyâd	Devr-i Hindi	
Olsa âlem büsbütün gülzâr hep	Aksak	
Şehensâh-ı muazzam padişâh-ı		
hutb-ı devransın	Düyek	
FERAHFEZÂ		
Bir gonca güldür ruhsâr-ı âlî	Türk Aksağı	
Ey Padişâh-ı vech-i nur	Sengin Semâî	
Nak-i lûtfun oldu dünyâya divan	Düyek	
Zahm-ı müjgânınla gönlüm yâresi	Düyek	
FERAHNÂK		
Adl ü âsâyiş mufavvazdır yed-i		
ilsânına	Ağır Aksak	
Ey Şâh-ı gerdün-âstân	Curcuna	
Ömrün efzûn eylesin Rabb'ül enam	Ağır Aksak	
Rûz u şeb zârınla gıryan olmuşum	Ağır Aksak	
Sen kaşı siyah, gönlümü sevdâya dü-		
şürdün	Yürük Semâî	
GÜLİZÂR		
Dü çeşm-i mesti hâb-ı nâza kanmış	Devr-i Hindi	
Sorma hâlim nâfile ben söylemem		
şûh-i şenim	Aksak	
HİCAZ		
Ahım seni sinem gibi sûzân eder		
elbek	Aksak	Enderûni Vâsîf
Ah u figanınla geçti zamanım	?	
Aşkın hastasıym yosma kıyâfet	Düyek	
Ateş-i hasret yeter kâr etti artık		
cânıma	Ağır aksak	
Bahar oldu açıldı lâle ve gül	Aksak	
Bakayım hüsnüne bir kaşı gözü kara		
bulun	Yürük Semâî	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
HİCAZ		
Bak ne hâle koydu bu baht-ı siyah	Ağır Aksak	
Bana felek gör ne etti	Devr-i Hindi	
Ciğerde nâr-ı hasret açtı dağlar	Düyek	
Dil verel'den sana ey şûh-i cihânım	Devr-i Hindi	
Dökülüp yandı sitemlerle bütün bâl ü perim	Düyek	
Ey kaşı keman etmede aşkın beni nâlân	Yürük Semâî	
Gönül bir şûh-i devrâna	Aksak	
Gösterir ebr-i şitâdan başka tab	Aksak	
Gülşen-i hüsnüne kimler varıyor	Aksak	Muallim Ahmed Feyzi
Hazan aldı yine bağ-ı cihânı	Aksak Semâî	
Kıl terahhüm gayri ey reşk-i melek	Aksak Semâî	
Müjgânlarının yârası işler ciğerimden	Aksak Semâî	
Niçin bölbül figan eyler bahâr eyyâmıdır şimdi	Curcuna	
Özlerdi gönül zevk-i meyl köhne baharı	Aksak	Kolağası Rıza Bey
Senin ile yoktur ünsiyyetim	Aksak	
Sıslendi havâ taraf-ı çemenzârı nem aldı	Curcuna Bey	Yusuf Kenan
Suda balık yan gider	Düyek	
Tıfl-ı nâzeinim unutmam seni	Sofyan	Akif Paşa
Vaslın niçin hayi zaman ağlarım	?	
HİCAZKÂR		
Amâlimiz efkârımız ikbal-i vatandır	Sofyan	Nâmık Kemal
Atey-i aşkın senin ey mehlika	Ağır Aksak	Mehmed Sâ'di Bey
Bir meh-i tâban yüzü	Curcuna	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
HİCAZKÂR		
Çeşm-i ahû bir güzel	Semâî	
Dil hezârın oldu hüsnün gülşeni	Aksak	
Dil mâil oldu zülfüne	Devr-i Turan	
Elimde gül gibi zîb-i cinan câm-ı şarâbım var	Müsemmen	
Etmeyin ta'yib edersem âh ü zâr	Düyek	
Ettin ihyâ askeri baştan baya	Düyek	
Eyle vaslınla efendim behredâr	Düyek	
Ey melâhnat burcunun mehpâresi	Aksak	
Ey seni gözleri kara	Aksak	
Firkatinle hâl ü kârım zârilik	Aksak	
Firkatin te'sir etti cânıma	Aksak	
Geldi eyyâm-ı bahar-ı yâsemen	Ağır Düyek	
Güller açılıp lâleye düştü yeni şebnem	Curcuna	
Gülşen-i şevkette cânâ zât-ı hüsnün berkemâl	?	
GÜzeller içre mümtazdır	Aksak	
Gönül bend oldu o ismet-sıfâta	Yürük Semâî	
Gördüm yine bir dilber-i mahmûr nigâhı	Yürük Semâî	
Gördükçe rûyun ey verd-i âlım	Düyek	
Hasret-i hicranla der bi-çâre dil	Ağır Aksak	Mehmed Kâmil Çelebi
Heman gele yâim pek dil-fikârım	Düyek	
İnanmam va'dine mümkünse kandır ?		
Hûtf et benim gel yanıma	Ağır Aksak	
Lûtf-u Celil kird-i kâr	?	
Lûtf u mahzın eyledi bir kat daha ihyâ beni	?	

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****HİCAZKÂR**

N'eyledi idim sana ben ah felek	?
Olmaz sana her yâr ile	Aksak
Sevmez oldun ey perî efkendeni	Aksak
Şebboy gibi göğüslerin	Düyek
Tenhâde bulsam yârı yan atsam	Türk Aksağı
Var ey züğürt zenpâre	Aksak
Yâra te'sirin ümid etmez iken efganı-	
mın	Ağır Aksak
Ziyâsı lem'a-efşan oldu bedr-i âlem-	
ârânın	?

HİSARBÜSELİK

Görülmemiş böyle güzel	Düyek
------------------------	-------

HÜSEYNİ

Dü çeşm-i mestî hâb-ı naza kanmış	Devr-i Hind
Etmedin bir kerrecik lûtfâ sezâ	Düyek
Ey felek hâk-i âlemde haşredek	
ettim nihan	?
Ey gonca-i nevres nihal	Türk Aksağı
Ey gül yüzüne âşık olan gülşeni	
neyler	Aksak
Görünür mü gayrı âlem dîdeme	Ağır Aksak
Muktezâ-yı tâlî'im mi bunca cevrin	
ey felek	?
Pek arzu eyler görmeyi canım	Aksak Semâî
Reşk eder hüsnüne hurşîd-i felek	Sofyan
Vaslınla cânâ pek neş'elendim	Aksak
HÜSEYNİAŞİRAN	
Cevr-i tekdîr ile yıktın bu dil-i	
gamhâneyi	Ağır Aksak
Dil-rûbâlar mâil-i az'zâr imiş	Düyek

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****HÜSEYİNİAŞIRAN**

Hançer-i gamzen ile sad pâre kıldın
gönlümü

Oynak

HÜZZAM

Ben mi sevdim sâde sen mehpeykeri

Aksak

Bir nev-civânın hüsn-i cemâli

Curcuna

Bu şeb mahrûm-ı hâb oldum

bana âh-ı melâl etme

Aksak

Ey şüh-i gülten sevdim seni ben

Yürük Semâi

Hicrin ile yakdın beni

Ağır Aksak

Misli yok bir şüh-i râ'na

Düyek

Ol mehin uşşâkını gördüm bu şeb
mehtâbda

Düyek

Perişan kâkülü aşûb-i candır

Aksak

Rahma sezâ görmedi cânan beni

Curcuna

Yok nihâyet şevkat ü ihsânına

Sofyan

İSFAHAN

Pâdişâhım çok yaşa ömrün mezid
müdâm

Ağır Düyek

KARCIĞAR

Alalım devr-i felekten kâmi

Ağır Semâi

Aşıka bir özge sevdâ saçların

Düyek

Bahar oldu, açıldı lâle vü gül

Aksak

Beni bigâne mi sandın?

Curcuna

Bıktım gam-ı hûbân-ı zamandan
yeter olsun

Yürük Semâi

Sen mehi gördükçe şehâ yandı
derûnum

Sengin Semâi

Yeryüzü zümrüt gibi oldu gelince
nev-bahar

Curcuna

KÜRDİLİHİCAZKÂR

Alâm-ı aşkın yok mantehâsı

Curcuna

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
KÜRDİLİHİCAZKÂR		
Bu şeb reccâ-yı dil ol dil-rübâya söylendi	Düyek	Süleyman Nahifi Efendi
Dil mâil oldu hüsnüne	Aksak	
Ebrûlarının mislini görmek için âyâ ?		
Getir sâki bâdeyi mâye-i candır	Düyek	
Gittim İstanbul'a gevher sulara	Düyek	
Gönül bend oldu bir ismet-sıfata	Curcuna	
Ol goncanın etrâfını almış yine ağyâr	Sofyan Bey	Mehmed Sâ'di
Vechine şemsiyyeyi etme nikâb	Aksak	
MAHÛR		
Aldı dili âh bir âhû-nigâh	Curcuna	
Bağı-ı hüsnünde efendim bûlbûl-i nâlâ-nınım	Curcuna	
Çâreyi aşkın bilir âlemde bir ferd yok imiş	Sofyan	
Çek kemân ebrûların ey şivekâr	Ağır Aksak	Mehmed Sâ'di Bey
Görmek müyesser mi seni	Düyek	
Sâkiyâ gül demidir bâde getir nûş edelim	Devr-ı Hindi	
Zevk-i aşkınla çekip bunca zaman derd ü emek	Düyek	
MÂYE		
Terketmedi nâz-ı seheri hâr aleminden	Aksak	
MUHALİF-İ IRAK		
Seni gördü gönlüm oldu bî-karar	Aksak	
MUHAYYER		
Ağlamaktan dîdeden aldı felek tâb ü fer'i	Aksak	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
MUHAYYER		
Aşkın dili hûn eyledi	Aksak	
Bak şu benim hâl-i perişânıma	?	
Behey zâlim nidersin sen	Düyek	Mahmud Celâ- leddin Paşa
Dilde hayâlin cânâ tükenmez	Sofyan	
Gitti elden âh handan olduğum		
demler benim	Aksak	
Gönül te'sir-i gamla nâlezendir	Devr-i Hindi	
Gözden cemâlin çün ırağ oldu	Düyek	
Gülersin, güldürürsün, eğlendirirsin	Aksak	
Hicrân-ı gam-ı yâra biraz eyle ta-		
hammül	Düyek	
Sâki içelim câmını dem-sâz ederek		
gel	Düyek	
Sana vardır bir sözüm	Aksak	
Sevdiğim dil-hasta-i hicrânınım	Sofyan	Mehmed Sâ'di Bey
Takıldı zülfüne akl u şûurum	Curcuna	
Umma vefâ çerh-i denîden gönül	Sofyan	Mehmed Sâ'di Bey
Takıldı zülfüne akl u şûurum	Curcuna	
Umma vefâ çerh-i denîden gönül	?	
Vuslatınla gönlüm âbâd eyledin	Aksak	
Yârımın gül-goncası var	Sofyan	
MUHAYYERBÜSELİK		
Sâkiyâ sun bade yârım uykusuz	Düyek	
MUHAYYERKÜRDİ		
Sen benim, gûs etmiyorsun sevdiğim,		
feryadımı	Düyek	
MAHAYYERSÜNBÜLE		
Ben nevreside bir gülüm	Evfer	Mehmed Sâ'di Bey

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
MUHAYYERSÜNBÜLE		
Ey gül-i nazık beden işvepesendim	Yürük Semâî	
Sevdiceğim ince beldir	Aksak	
NEVÂ		
Lûtf et efendim sen heman	Sofyan	
NEVESER		
Bir dil içre b-menend dil-cû musun? Aksak		
(Dilber içre bî-menend dil-cû musun?)		
Eyâ mâh-ı münir-i burc-ı ismet	Devr-i Hindi	Kendisi
Ey gözleri âhû mîsâl	Ağır Düyek	
(Ey nergis-i ahû mîsâi)		
NİHAVEND		
Açıldı bahçede güller	Yürük Semâî	
Aman ey gonca-i nevres-nihâlîm	Sofyan	
Bir kerre sorsalar dertli halinden	Düyek	
Ey cân-ı derunum seni bu cânım		
unutmaz	Hafif	
Ey kerem-kân-ı şehinşâh-ı cihan	Ağır Aksak	
Ey şeh-i örnek ve âlâ-yı adâlet		
ihtirâa	Düyek	
Kalmadı sabrım hasret-i cânâna	Yürük Semâî	
Kerem eyle budur senden dileğim	Devr-i Hindi	
Meydir ey sâkî dile neş'e fezâ	Yürük Semâî	
Nâr-ı aşkınla senin ey nev-civan	Ağır Aksak	
Sen serîr-i şevketin sultânısın	Düyek	
Sevdim sanma çoktan ey		
sîmin-beden sevdim seni	Ağır Düyek	
Yârin bu kadar cevri gelir miydi		
hayâle	Yürük Seâî	
Yin şenlendi bağ-ı gülzârım	Yürük Semâî	
Zek-i vuslat var iken işretten olmam		
neş'eyâb	Devr-i Hindi	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
NÜHÜFT		
Ey şeh-i pûr lem'a-i mihr-i cihan	Ağır Aksak	
Lâ'l-i lebi kand-i nebat	Düyek	
PESENDİDE		
Olalı endişe-i zülfünle gönlük serseri	Ağır Düyek	
RAST		
Almak dilersen bu dil rübâyı	Sofyan	Ahmed Feyzi
Aman ey gonca-i nevres-nihâlim	Aksak	
RAST		
Bâd-ı ahımdır sana te'sîr eden	Sofyan	
Evlâd-ı vatan hamle-i a'da'ya bedel- dir (VATAN ŞARKISI)	Sofyan	
Ey gül yüzüne âşık olan gülşeni neyler	Düyek	
Ey padişâh-ı saltanat-arâ-yı yegâne	Sofyan	
Ey şehriyâr-ı pür-kerem ey padişâhı-ı muhterem	Sofyan	
Ey şûh-i ra'nâ ey mâh-ı tâbân	Aksak	
Feryâd ediyorâşık-ı hasretzede her an	Aksak	
Gamdan âzâde heıman dünyâda bir meyhâ- nedir	Curcuna	
Gel ey hurşîd-tal'at bezm-gâha doğ olsun	Aksak	
Gözümden ey perî-rûyum	Yürük Semâi	
İltifat eylerdin evvel kâh kâp	?	
İltifâtın eyledi ihyâ beni	Devr-i Hîndi	
Karlı dağ aşım geldim	Sofyan	
Ra'd-ı âhımdır seni berbâd eden	Curcuna	
Senin aşkın gamı attı beni engih hic- rana	Curcuna	

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi**

RAST

Sevdiğim âzâde-i hicranınım

Aksak

Tîr-i müjgânınla oldu sine mecruh

dil harab

Ağar Seâî

Yüz çevirse sevdiğim bu bende-i bî-
çâreden

Müsemmen

Zevk-ı aşkınla çekip bunca zaman

derd ü emek

Sofyan

REVNÂKNÜMÂ

Bir dilbere efkendeyim

Aksak

SABÂ

Bezm-i yârda daima el bağlarım

Devr-i Hindi

Dildârı görüp nağme-i şehnâz
edelim

Aksak Semâî

Ehl-i dile evzâ-yı hayat câm-ı
safâdır

Aksak

El gonca-i nevres-nihal

Aksak

Fırkatınle ey peri hali harâb

Fırkat-i rûyunla ey gonca-dehen

Sofyan

Gözde yaş kalmadı

Nim Sofyan

İbtîlâ-yı aşk ile âfetzede bî-çâreyim

Düyek

Kaşı kemansın, nev-civansın

Nim Sofyan

Nâlehânım ben firak-ı yâr ile

Aksak

Nevbahar erdi yine kesb-i mesâr
eyyâ- mıdır

Ağır Aksak

Oldu görünce gönül divâne

Aksak

Olsa da sâd-pâre ciğer yaradan

Yürük Semâî

Rûşen etti ey vech-i nûr

Aksak

Sevdi canım sen gibi nevres-gülü

Aksak

Yandım yine bir civâna

Düyek

Yine gördü gözüm yârı

Düyek

Yok tahammül cevri-i bî-pâyânına

Aksak

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
SABÂZEMZEME		
Gönül bilmez misin el işvebâzı	Devr-i Hindi	
Hayâl-ı yâra değme gırye dursun	Curcuna Gelibolulu Ali	
SEGÂH		
Bezmü meyde mutribâ bir	Muhammes	Ahmed Fasih
nağme-i dil-cû kopar		Dede
Senin dendânın ey şûh lû'lü-i bahr-i		
letâfettir	Yürük Semâî	
SÛZİDİL		
Bulur revnâk yüzünden âşıkânın	Ağır Aksak	
Ey nihâl-i gonca-i bağ-ı zekâ	Düyek	
İbrâm-ı vasla cür'et etsem o ân-ı		
ülfet	Yürük Semâî	
SÛZNÂK		
Aklımı verdim hevâya hal-i amber		
bûlara	Aksak	
Arâm-ı dili koymadı mestâne		
nigâhın	Ağır Aksak Semâî	
(Cemiyet-i dil koymadı mestane ni-		
gahın)	Aksak Semâî	
Dil-hânesini yıktı o mestâna nigâhın	Ağır Aksak Semâî	
Ey şehensâh-ı cihan adl ile etmiş		
lem-yezel	Nim Sofyan	
Gördüm yine bir dilber-i		
pakize-cemâli	Düyek	
Gûş eyle gel feryâdımı	Aksak	
Kâr etmedi zâlim sana bu ûh u		
enînim	Sengin Semâî	
Mavi gözlüm ne kadar dilber imiş	Devr-i Hindi	
O gül-i nevres beni cevri ile nâlân		
eder	Curcuna	
Rahm eyle gel feryâdıma	Aksak	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
SÜZNÂK		
Sevdiğim lûtf eyle bir gün gıdelim	Devr-i Hindi	
Sevdim amma n'eyleyim bir duhteri	Curcuna	
Söz olmaz hüsnüne sen bir büt-i zibâ		
musavversin	Devr-i Hindi	
Şâhenşah-ı âlî-tebar	Yürük Semâî	
Şerâr-ı nâr-ı hasret sîneden pertev-		
feşandır	Yürük Semâî	
Visal için o civâna ricâlar eylerdi	Düyek	
Zâr oldu gönül nazra-ı sûzış-eserin-		
den	Curcuna	
ŞEHNÂZ		
Bir gül-i râ'naya oldum müptelâ	Aksak	
Gül yüzünü seyr edip canla sevdim		
seni	Semâî	
Zülfüne baktıkça ey şüh-i cihan	Ağır Aksak	
ŞEHNÂZBÜSELİK		
Gönlüm arzu eder yârı	Aksak	
ŞEVKEFZÂ		
Ey cefa-cû gamz-i humhâreden	Curcuna	
Ey güzellik burcunun mâhı gönül		
pîrâyesi	Aksak	
Nev-nihâl-i gülsitân-ı saltanat	Düyek	
ŞEVK-U TARÂB		
Geldi revnâk ey benim kaşı hilâlim		
meclise	Aksak	
TÂHİR		
Âfitâbım sana bilmem ne oldu	Ağır Aksak	Sermet Efendi
Bir yosma tâze hoş-hıram	?	
Gönül te'sîr-i gamla nâle-zendir	Devr-i Hindi	
TÂHİRBÜSELİK		
Bir civâna mâil oldum	Devr-i Revan	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
TARZ-I NEVİN		
Azm-i bağ etmek için ey işvebaz	Aksak	
Bağa azmetmek için ey fitnesaz	Aksak	
UŞŞAK		
Arzû-yı vus.atındır bağrımı kan eyleyen	Devr-i Hindi	
Aşktır ey dil bâis-i sevdâ-yı yâr	Aksak	
Bak şu benim tâli'i-i âvâreme	Yürük Semâî	
Bir zülf-i siyah al ile gönlümü aldın	Curcuna	
Buyur ey lâle ruhum seyr-i bahar eyleyelim	Aksak	
Düştüm yine bir âfet-i meşhûr-î cihâna	Aksak	
Efendim gönlüm sendedir	Düyek	
Erdi nev-bahar şenlendi dağlar	Aksak	
Ey dil yetişir bağrımı hûn eyledi âhın	Aksak	
Feryâd ediyor âşık-ı hasretzede her an	?	
Güldü o goncaya açıldı güller	Düyek	
Gün olur ey meh-i nâzım bu sabahât da geçer	Sofyan	
Hem-demim gam mu'nılsım derd ü elem	Düyek	
Müjde yeşillendi yine gül-stân	Semâî	
Mürg-ı can tahcir-i sayyad-ı firak	Aksak Semâî	
Mürg-ı dili görmedim çok zamandır	Aksak	
Olmaz dilim elemden bir dem tehi ve hâlî	Aksak	
Sen gibi bir cılveger şîrin-sühân nâzik-beden	Devr-i Hindi	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
UŞŞAK		
Tutuldu dâm-ı zülf-i yâra gönlüm	Curcuna	Mehmed Sâ'di Bey
Zahm açtı müjen neşteri tâ ciğerimden	Devr-i Hindi	
YEGÂH		
Devam etmektesin cevri eylemekte (naz)	Ağır Düyek	
Gâh azm-i kûy-i yâr-î candan özler- sin gönül	Aksak	
Şâd ol gönül ki artık erdin dem-i visâle	Devr-i Hindi	
ZEVK-Ü TARÂB		
Mail oldum kâkül-i dildârına ah	Ağır Aksak	
SABRÎ EFENDÎ (Hâfız, Tophaneli Mehmed)		
Sûzıldıl âyını		
FERAHNÂK		
Her katre-i eşkin bana hûn-i ciğer oldu	Sengin Semâî	
HÜZZAM		
Gül penbe tebessümlerinin sih- rine yahdım	Aksak	
NIHAVEND		
Çeşm-i mahmûrun süzer	Aksak	
ŞEVKEFZÂ		
Çeşm-i mesti dâimâ mahmur bakar	Aksak	
SALÎH DEDE (Kaymakam, Neyzen)		
SAZ ESERLERİ		
Acemaşiran peşrevi	Devri-Kebir	
Bestenigâr peşrevi	Devri-Kebir	
Güldeste peşrevi	Muhammes	
Hüseyini peşrevi	Devri-Kebir	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
SAZ ESERLERİ		
Hüseyinîaşiran peşrevi	Sakıl	
İsfahan peşrevi	Devr-i Kebir	
Pençgâh peşrevi	Devr-i Kebir	
Sabâ peşrevi	Devr-i Kebir	
Şehnâz peşrevi	Düyek	
Tâhir peşrevi	Fahte	
Uşşak peşrevi	Devr-i Kebir	
Yegâh peşrevi	Sakıl	
Güldeste saz semâisi	Aksak Semâi	
Hüseyinîaşiran saz semâisi	Aksak Semâi	
Pençgâh saz semâisi	Aksak Semâi	
Revnâknümâ saz semâisi	Aksak Semâi	
Sabâ saz semâisi	Aksak Semâi	
Segâh saz semâisi	Aksak Semâi	
Uşşak saz semâisi	Aksak Semâi	
Yegâh saz semâisi	Aksak Semâi	
Pençgâh oyun havası		
Şedaraban âyın		
HİCAZ		
Bir dilbere gönül düşürdüm ki		
âh	Düyek	
HÜZZAM		
Bağ-ı hüsnünde efendim lâleler		
buldu kmâl	Ağır Düyek	
KARCIĞAR		
Rahm et niyâzımdır sana	Aksak	
SALİH EFENDİ (Suyulcuzâde)		
ACEMAŞİRAN		
Bezme gel el mehlîka zevkü safâ		
hengâmıdır	Devr-i Hindi	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
ARAZBARBÜSELİK		
Zahm-dâr-ı hayretim dâğımla yâram		
bağladım	Çenber	
BAYÂTİARABAN		
Ey bâğ-ı edeb gel bezme bu şeb	Aksak	
N'eyleyeyim, nic'edeyim ölmeme		
bir an	Aksak	
FERAHNÂK		
Ey şûh-ı cihan bende-i ferman-		
berin âlem	Remel	
HÜZZAM		
Meyli ol şûhun aceb ağyâra mı	Yürük Semâî	
IRAK		
Aman ey dilber-i mümtaz	Aksak	
KARCIĞAR		
Düşünme tefekkür etme kendini		
koda	Nim Sofyan	
Hezâr zâr iledir senden niyâzım	Evfer	Leylâ Hanım
MAHÛR		
İnfil'âle nedir sebep niçin bana		
ettin gazap	Aksak	
NEVÂBÜSELİK		
Sevdim seni pek mümkün mü		
geçmek	Türk Aksağı	
SÛZİDİL		
Sevmişim bir kadd-i mevzûn	Aksak	
SÛZNÂK		
Bakışalım bir tehâda	Düyek	
Bülbüller eylesin feryâd	Aksak	
Nâz ü refâtâr ile gül-zâre buyur	Ağır Aksak	
Yine bir muğbeçe nevreste-fidânım	Aksak	

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****ŞEVKEFZÂ**

Hem-demim olsun şehanşaha safâlar-

la tarab

Ağır Aksak

TÂHİR

Alemde sağ ol ey verd-i ra'nâ

Curcuna

ZÂVİL

Ey şâh-ı melek sen gibi irfan bu-

lunur mu

Aksak Semâî Ragıp

SALİM BEY (Neyzen, Üsküdarlı)**SAZ ESERLERİ**

Buselikaşiran peşrevi

Çenber

Dügâh peşrevi

Devr-i Kebir

Hicaz peşrevi

Fahte

İsfahan peşrevi

Düyek

Muhayyer peşrevi

Devr-i Kebir

Buselikaşiran saz semâisi

Aksak Semâî

Evcara saz semâisi

Aksak Semâî

Muhayyer saz semâisi

Aksak Semâî

Nühüft saz semâisi

Aksak Semâî

HİSARBÜSELİK

Ağlatma yeter ey sebeb-i âhım

olan yâr

Yürük Semâî

IRAK

Hiç bilmiyordun beni sen

Sofyan

SALİM EFENDİ (Hattat)**NİŞABÜREK**

Sende mi ağıyâra uydun, vah

bana vah ey melek

Müsemmen

SABÂZEMZEME

Bir görünce vecde geldim et-

tim iman aşkına

Müsemmen

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
LEYLA HANIM (SAZ)		
BESTENİGÂR		
Bana bir def'a hitâb et seviyorsun		
sanayım	?	
Neş'em emelim sen iken ey neçm-i		
ziyâ-dar	Curcuna	Kendisi
HİCAZ		
Acep hâl-i dil-i pür ıztırâba âşinâ		
yok mu?	Devr-i Hindi	
Bilirim kalbimi cânâ bilerek		
aldanırım	Aksak	
Esîrindir benim gönlüm	Curcuna	A.Hikmet Nüftü- oğlu
Ey nazlı dilber gönlümce gittim	Sengin Semâî	
Geçen şimdi bu yerden ömr-i bî-karâ-		
rımdır	?	
Haberin yok mu senin ey dil-i zâr	Curcuna	
Hasret-i lûtfunla kalbim durmadan hep		
çırpırır	Ağır Aksak	
Zek-i sevdâ duymadın âşık-perestâr		
olmadın	Ağır Aksak	Nabizâde Nazım
HİCAZKÂR		
Ey bağ-ı cânın süseni	Türk Aksağı	
Hasretle sine-çâk ü garib ü		
mükedderim	Yürük Semâî	Amber Ağa
Nerdesin nerde acep gamla bıraktın da		
beni	Aksak	
Sensiz ne kadar şâd ü şenim	Aksak	Süleyman Nazif
HÜSEYNİ		
A kız uyanık mısın?	Sofyan	Kendisi
Dest-i felek girdi meded kanıma	Curcuna	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
HÜZZAM		
Ağlayıp dadil-hârab etme beni	Müsemmen	
Duymasın kimse yine kalbî olan feyrâ-		
dımı	Ağır Aksak	Kendisi
Ey sabâh-ı hüsn ü ânın âfitâb-ı		
enveri	Ağır Aksak	
Harâb-ı intizâr oldum aman gel	Curcuna	
KARCIĞAR		
Çeşm-i fettânın yamandır pek		
yaman	Curcuna	
El çek felek artık beni terket kede-		
rimle	?	
Yürü ey bî-vefâ hercâi güzel	Düyek	
KÜRDİLİHİCAZKÂAR		
Çeşmânını göster de gözüm yaşını		
dindir	Aksak	
Nazârın fikrime nur-efşandır	Aksak	
MAHÛR		
Bu gece şu bahçeden birşey		
getirmişti sabâ	Curcuna	
Etmedin aslâ terahhum pek çok		
üzdün cânımı	Ağır Aksak	Kendisi
Gönül ölmedinse uyan	Aksak	Kendisi
NEVESER		
Sen bir bebeksın	Türk Aksağı	
NİHAVEND		
Düşman çok hile kurdu	Nim Sofyan	
Nâr-ı aşkın sine-i mecrûhumu sûzân		
eder	Devr-i Hindi	
RAST		
Benzer mi mâha vech-i münîrin	Düyek	Recaizâde Mah-
		mud Ekrem

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
RAST		
Firâınla perişan oldu hâlim	Aksak	
Mey-i aşka gönül peymâne olsun	Curcuna	
SULTÂNİYEGÂH		
Dilberim terk-i sebâta her zaman		
âmâdedir	Ağır Aksak	Kendisi
SÜZİDİL		
Asuman ağlar hem inler giryebâr ol-		
dukça ben	Ağır Aksak	
Bu gönül sevmeyecek gayrı dedim de		
kandım	Ağır Aksak	Avram Naum
Durmadan aylar geçer yıllar geçer,	Ağır Aksak	Fazıl Ahmed
gelmez sesin		Aykaç
İhtiyarlık bahsi hiçtir ölse uslan-		
maz gönül	Ağır Aksak	Nigâr Hanım
Mânî oluyor hâlimi takrîre hicâbım	Curcuna	Nigâr Hanım
Sevdim seni sevmek ne demek anlama-		
dın sen	Aksak	Yaşar Şâ'di Bey
SÜZNÂK		
Ah nasıl kıydı felek bilmem aman	Devr-i Hindi	
Cânânımı tasdî ederim her elemimle	Aksak	Kendisi
Mûnis nazarından dökülen va'de		
inandım	Aksak	Yaşar Şâ'di Bey
Sen nâzenîni ey dil- pesendim	Aksak	
ŞEDARABÂN		
Ben sana hasr eylemişim ömrümü		
âmâlimi	Curcuna	Kendisi
ŞEHNÂZ		
Dayayıp dest-i hünermendine sevdâlı		
seri	Aksak	Kendisi
Kim görse seni hüsnüne hayran		
olur elbet	?	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
ŞEVKEFZÂ		
Semâ-yı hüsn ü ansın sen	?	
SEBUH (Kemânî, Amâ)		
Segâh saz semâisi	Aksak Semâî	
Yegâh saz semâisi	Aksak Semâî	
Hıcazkâr sırto	Nim Sofyan	
Kürdilihıcazkar longa	Sofyan	
ACEMAŞİRAN		
Efendim gel zevk edelim gâh ü gâh	Sengin Semâî	
BAYÂTİARABAN		
Tâ gül-i ruhsârına müştâkım ey ebrû-keman	Aksak	
BÜSELİK		
Şevketli Hünkârım padişâhım	Aksak	
HİCAZ		
Cihan zülfüne vâbeste	Aksak	
HİCAZKÂR		
Nim nigâha beni yaktın nârına	Düyek	
Penç-i gamdan gönül bulmaz rehâ	Aksak	
Sînade muhtâc-ı merhem yâra var	Aksak	
HÜSEYİNİ		
Sünbül aldın destine	Düyek	
KÜRDİLİHİCAZKÂR		
Görünce oldum üftâde	Sofyan	
SABÂ		
Tâb-ı rûyundan olur bî-tâb u tâb u âfitâb	Düyek	

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****ŞEMSİ BEY (Kanûnî, Eyüplü)**

HİCAZKÂR

Aşkıyla sen nevres gülün

Düyek

MUHAYYERSÜNBÜLE

Bulunmaz canım emsâlin felekte

Şarkı Devr-i Revanı

TATYOS EFENDÎ (Kemanî Tateos Enkserciyan)

SAZ ESERLERİ

Bestenigâr peşrevi

Fahte

Hüseyinî peşrevi

Devr-i Kebir

Hüseyinîaşiran peşrevi

Fahte

Karcığâr peşrevi

Muhammes

Kürdilihicazkâr peşrevi

Devr-i Kebir

Rast peşrevi

Hafif

Rast peşrevi

Düyek

Sûznâk peşrevi

Çenber

Sûznâk peşrevi

Muhammes

Uşşak peşrevi

Devr-i Kebir

Hüseyinî saz semâîsi

Aksak Semâî

Karcığâr saz semâîsi

Aksak Semâî

Kürdilihicazkâr saz semâîsi

Aksak Semâî

Rast saz semâîsi

Aksak Semâî

Sûznâk saz semâîsi

Aksak Semâî

Uşşak saz semâîsi

Aksak Semâî

HİCAZ

Bilsen ne belâ geçti şu bî-çâre

serimden

Sengin Semâî

Nevbahâr-ı dehr içinde hâris

gül mü olur

Aksak

Şu mahzun gönlümü yar şâd ey-

lesin

Curcuna

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
HİCAZKÂR		
Ben çâre ararken dil-i biçâre- yi senden	Sengîn Semâî	
Mâni' oluyor hâlimi takrîre hi- câbım	Curcuna	Nigâr Hanım
Tig-ı çeşmin tâ ciğer-gâhımda hançer olur	Aksak	Yusuf Kenan Bey
Yok mudur ey mâh-peyker zerre insâfın bana	Türk Aksağı	Yusuf Kenan Bey
HÜSEYİNİ		
Çektin elimi gayrı bu dünyâ he- vesinden	Curcuna	
Gönül düştü yına gülzar-ı zevke	Curcuna	
Neskenim kûşe-i zillet olalı gam ü seher	Ağır Aksak	
Ölürüm terkedemem ey gül-i nevreste seni	Curcuna	
Sâkî-i bezm-i eleşt-i rûh iken şirin-güvâr	Düyek	
HÜZZAM		
Açtım yüzünü tâl'at-ı didârına baktın	Curcuna	
Gözüm hasretle giryandır	Aksak	
İSFAHAN		
Akl u sabrım gitti mahzun oldum âh	Aksak	
KARCIĞAR		
A gözüm bakma hevâî sözüne	Ağır Aksak	
Göz süzüp yan bakışınla yine aldat- ma beni	Aksak	
Güldün eğlendin perişân hal ü ka'- limle bugün	Ağır Aksak	Ahmed Rasim

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
KARCIĞAR		
Hâtıram râhatsız etmesze seni	Curcuna	
Kemend-i zülf esiri zülf-i yâr oldum	Aksak	
O mâh-tâbı aceb gösterir mi bana felek	Zencir	
Söyle ey çeşm-i elâ sen nûr-i imâ-nım mısın?	Ağır Aksak	
KÜRDİLİHİCAZKÂR		
Ehl-i aşkın neşvegâhı gûşe-i meyhâ-nedir	Ağır Aksak	
Hoş geçen eyyâmı cânâ her nefer âh özlerim	Aksak	
Zahm-ı aşkın yok mu doktor çâresi?	Aksak	
Sohbetinle hoş geçen eyyâmı cânâ özlerim	Ağır Aksak	
MUHAYYER		
Uyandı bahtım etmem artık şekvâ fe-lekten	Sengin Semâi	
MÜSTEÂR		
Tağyir olmuş gûyâ hevâsı	Türk Aksağı	
NEVESER		
Aşktan hiçbir zaman vazgeçmez us-lanmaz gönül	Aksak	Ahmed Rasim
NİHAVEND		
Ah canâ firkatınle sinemi ben dağ-larım	Ağır Aksak	
Gittikçe demler senhârelendi	Sengin Semâi	
Neftûnu gönül oldu o şahâne nigâhın	Sengin Semâi	
RAST		
Beni dil-gîr ederken âh visâli	Aksak	

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi**

RAST

Bir gönlüme bir hâl-i perişânıma
baktım

Sengin Semâî Ahmed Rasim

Çeşm-i cellâdın ne kanlar döktü
Kâğıthâne

Ağır Aksak

İftirâk-ı can kederinle senin ey
gül-beden

Ağır Aksak

Mavi atlaslar giyersin

Türk Aksağı

Mey-i lâ'linle dil mestâne olsun

Curcuna

SEGÂH

Nice feryâd edeyim âh aşk senden

Aksak

SÛZNÂK

Atfetme sakın hançer-i majgânını
nagâh

Sengin Semâî

Çeşm-i cellâdın bu anda girdi
artık kanıma

Ağır Aksak

Cevher-i ruhum musun ey melek

Aksak

Efendim nev-civanımsın

Sengin Semâî

Gel elâ gözlüm efendim yanıma

Müsemmen

Gülşen-i zevk-i hayatın şimdi
mehcurlarındanız

Ağır Aksak

Güzelim gözlüğünü çeşmine tak

Aksak

Suznâk-i ateş-i gam yetiş feryâda
gel

Aksak

Suznâk-i fasl-ı aşkı söyleyim
dinle yeter

Ağır Aksak

Ahmet Rasim

UŞŞAK

Bu akşam gün batarken gel

Aksak

Ahmed Rasim

Gam-zedeyim devâa bulmam

Sofyan

Nâil-i vuslat olan zillet-i dünya
bilmez

Müsemmen

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi**

UŞŞAK

Ol kadar ağılattın ki gülmek
bana oldu haram

Ağır Aksak

Rahmı yok bir yâra düştüm el
amân gonca dehen

Ağır Aksak

Rûhum musun ey rûh-i safâ-bahşı
cihanın

Türk Aksağı

VASÎLÂKİ (Kemençeçi)

SAZ ESERLERİ

Hıcazkâr peşrevi

Düşek

Kürdilihicazkâr peşrevi

Ağır Düyek

Şevkefzâ peşrevi

Düyek

Kürdilihicazkâr saz semâîsi

Aksak Semâî

Kürdilihicazkâr saz eseri

?

KÜRDİLİHİCAZKÂR

Gönlüm yine ol gonca-femîn
vaslını andı

Sengin Semâî

YANİ USTA (Kemençeçi)

ACEMAŞİRAN

Dinle sözüm ey dil-rübâ

Aksak

Sevdim seni gel ey per

Sofyan

ACEMBÜSELİK

Çoktan idim sana hasret

Aksak

ACEMKÜRDİ

Pençe-i gamdan âzâd kıl

Düyek

BAYÂTİARABAN

Dili eyledi müşteri

Şarkı Devr-i Revânı

BÜSELİK

Gönül verdim bir güzele

Düyek

HİSARBÜSELİK

Bu dil seni pek beğendi

Düyek

Mehpeyker dil-rübâ

Düyek

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
HÜZZAM		
Gönül düştü çâre yoktur	Aksak	
KARCIĞAR		
Sen allar giymişsin olmuşsun me- lek	Aksak Semâî	
NİŞABUREK		
Meclise gel dîl-rübâ bezme ver ziyâ	Düyek	
PESENDİDE		
Ey benim âlî-pesendim	Aksak	
Serv-i bülendimsin benim	Aksak	
YORGAKİ EFENDİ (Şivelloğlu, Kemânî)		
BESTE ISFAHAN		
Aşka düştüm çaresiz ben nâgehâh	Curcuna	
HİCAZ		
Gam-ı hicranla perişan ve karanlık kaderim	Nim Sofyan	
Var mı sen gibi beyaz ten	Aksak	
Yetti bunca intikamın ey felek	Ağır Aksak	
HİCAZKÂR		
Bir güzeli gördüm sevdim yaktı cism-i cânımı	Sofyan	
Kendi rengi-i rûyunu soldu gül gonca femî	Aksak Semâî	
HÜSEYNİ		
Şem'-i hüsnün rûyuna pervâneym	Ağır Aksak	
NİHAVEND		
Ben bir güzeller gördüm alayı	Nim Sofyan	
SABÂ		
Fasl-ı glüdür nev-bahar eyyâmıdır	Ağır Aksak	

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****ŞEDARABÂN**Muazzez gözlerindi ömrümü müzdât
eden

Düyek

YUSUF PAŞA (Neyzen)**SAZ ESERLERİ**

Acembüselik peşrevi

Devr-i Kebir

Dügâh peşrevi

Devr-i Kebir

Hicaz peşrevi

Devr-i Kebir

Hicaz-hümâyûn peşrevi

Devr-i Kebir

Hüzzam peşrevi

Devr-i Kebir

Neveser peşrevi

Hafif

Rast peşrevi

Devr-i Kebir

Sabâbüselik peşrevi

Devr-i Kebir

Segâh peşrevi

Devr-i Kebir

Müsteâr peşrevi

?

Nühüft peşrevi

?

Acembüselik saz semâisi

Aksak Semâi

Bayâtî saz semâisi

Aksak Semâi

Dügâh saz semâisi

Aksak Semâi

Hicaz saz semâisi

Aksak Semâi

Hicaz saz semâisi

Aksak Semâi

Hüseynî saz semâisi

Aksak Semâi

Hüzzam saz semâisi

Aksak Semâi

Irak saz semâisi

Aksak Semâi

Nevâ saz semâisi

Aksak Semâi

Nihavend saz semâisi

Aksak Semâi

Rast saz semâisi

Aksak Semâi

Sabâ saz semâisi

Aksak Semâi

Sabâbüselik saz semâisi

Aksak Semâi

Segâh saz semâisi

Aksak Semâi

Neveser saz semâisi

Aksak Semâi

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
SAZ ESERLERİ		
Neveser saz semâisi	Aksak Semâî	
ACEMAŞİRAN		
Kârım sitem oldu yeter	Aksak	
ACEMBÜSELİK		
Şerer-i nâr-ı hicran yaktı canın	Yürük Semâî	
BAYÂTİARABAN		
Ey şehenşâh-ı Felâtun-ı cihan	Devr-i Hindi	
EVCÂRÂ		
Ey şehenşâh-ı mekâkırn-i'tiyad		
FERAHFEZÂ		
Sâye-i lûtfun ile şâhenşehâ	Yürük Semâî	
HİCAZ		
Şimdi bir mâh-ı cihan-tâb gelip	Düyek	
Yâd edip geçen dem-i âh ağla- rım	Devr-i Hindi	
HÜSEYNİ		
Bî-kes ü bîvâzeyim kıldın beni âvâre	Devr-i Hindi	
HÜZZAM		
Dil firak-ı yâr ile zâr ü nîzâr	Aksak	
Sayebânısın bu dîn ü devletin	Düyek	
KARCIĞAR		
Eyle şevk-engîz-i hasret sine-i sûzânımı	Aksak	
MAHÛR		
Bugünlerde seni görmek	Aksak	
NİHAVEND		
Kerem eyle dil-i zâra	Aksak	
Yâr gledi neş'em erdi kemâle	Aksak	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
RAST		
Dilimde yâd iken verd-i cemâlin	Aksak	
SÜZNÂK		
Rakâbi yanına alıp gezersin	Aksak	
ŞEVKEFZÂ		
Eyledin ağyârı mahrem gonca-fem	Ağır Düyek	
Uşşakına eyler cefâ	Aksak	
UŞŞAK		
Feryâdım çıkar eflâke	Aksak	
Yaş yerine kan döküyor gözlerim	Sengin Semâî	
Yürek oldu gamınla pâre pâre	Aksak	
ZEKÂÎ DEDE (Hâfız Mehmed)		
SAZ ESERLERİ		
İsfahan âyin		
Mâye âyin		
Sabâzemzeme âyin		
Sûzidil âyin		
Sûznâk âyin		
ACEM		
Bir şeyh ki tac-dârân olmakta		
hâk-i râhı	Lenk Fahte	
Etmezem ikrâ aşkı saklarım		
cânım gibi	Aksak Semâî	
Ey bülbül-i şûride gülistânı-		
ma girme	Yürük Semâî	
Ney gibi inlersin ey dil müp-		
telâlık var gibi	Lenk Fahte	
ACEMAŞİRAN		
Bîn cefâ görsem ey sanem sen-		
den	Muhammes	
Nû-i adlin ser-te-ser kıldı		
cihanı rûşenâ	?	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
ACEMAŞIRAN		
Şâhenşeh-i mîhr ü vefâ Hakan-ı şevket-ihtivâ	Yürük Semâî	
ACEMKÜRDİ		
Aşık gam-ı dil-rübâsız olmaz Bir nâzenine âyık-ı zâr olmak isterim	Yürük Semâî Aksak Semâî	
Kîmi mestâne seher yâr ile gülsende yatur	Muhammes	Bağdatlı Rûhî
BAYÂTÎ		
Ol gülün gülzâr-ı hüsnü bâd-ı mihnet bulmasın	Devr-i Kebîr	
BAYÂTÎBÜSELİK		
Bâz-ı şîrî bâ-şeker âmihtend Lâ'lin gören ey hûr-lika kevseri n'eyler	Devr-i Revan Remel Efendi	Yahya Nazim
Râhat bulamam ney gibi zâr ey- lemeyince	Sengin Semâî	
Şeb-i âşikan-ı bî-dil çi şeb-i dîraz bâşed	Yürük Semâî	
DİLKEŞHÂVERÂN		
Ben yine bir dilber-i rânâya oldum müptelâ	Şarkı Devr-i Revanî	
Düştükçe safâ eyleyelim sizde ve bizde	Yürük Semâî	
Gönül o gonca-femin çâker-i kemînesidir	Zencir	
Nice doyunca görem sen gibi nazik-bedeni	Aksak Semâî	
Nihânın dil-rübâdır can fezâdır Sayesinde şimdi olduk şâd u hurrem ser-te-ser	Curcuna Ağır Aksak	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
DİLKEŞHÂVERÂN		
Şükûfe-zâr-ı ızârın gülün nazîresidir	Zencir	
EVC		
Rûhlerin kıldık temâşâ zülf-i an- ber-fâm dek	Ağır Çenber	
FERAHNÂK		
Dil teşnedir mâh-tâba	Düyek	
Sensiz cihanda âşika işret revâ mıdır	Yürük Semâî	Nahîfî
Söyletme beni cânım efendim kede- rim var	Hafîf	
GERDÂNİYE		
Benzetirlerse hil li n'ola âlem kaşına	Çenber	
Etse Gerdaniye'den yâ âğaz teren- nüm ile başlar	Aksak Semâî	
Müptelâyım bir periye dil-sitânım kim bilir	Lenk Fahte	
Ol müjdeler ki fitneye oldu sipâh-i çâ-saf	Yürük Semâî	
HİCAZ		
Ben bir Türk'üm dinim cinsin uludur	Aksak	Mehmed Emin Yurdakul
Geh bahr ü gehî haâb-ı aşkım	Yürük Semâî	
HİCAZAŞIRAN		
Aşufte diliz dam-ı hevâ m eskenimizdir	Yürük Semâî	
Heme nîm mest-i keştem kadeh-i diğr meded kûn	Aksak Semâî	
Gönlümü vîran eden a'dâyı dilşad eyleme	Çenber	

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****HİCAZAŞİRAN**

Zülfün ki benim sünbül-i bağ-ı hev-
simdir

Fer'

HİCAZKÂR

Bir kerre iltifâtın ile hurrem
olmadık

Barb-ı Fetih

Bûs-i la'l-i dilberi her dem ki efkân
eyledim

Çenber

Bülbül gibi pür oldu cihan nâğmele-
rimden

Yürük Semâî

Gülşende hezâr nağme-i dem-sâz ile
mahzuz

Aksak Semâî

Hicr-i lebinde yârin bir dil ki oldu
nâ-hoş

Lenk Fahte

Yahya Nazım

Efendi

O nev-nihal ki serv-i revân olur gi-
direk

Zencir

İsmail Müşfik

Bey

HİSARBÜSELİK

Çekiş şemşir-i satvet eyledin düy-
manları tedmîr

Ağır Düyek

Gönlüm heves-i zülf-i siyahkâra
düşürdüm

Yürük Semâî

Hamliyyetle gönüller doldu sevdâ-yı
sehâdetten

Yürük Semâî

Vuslata nâil de etse ger felek

Ağır Aksak

Yâr alıp destine peymâne gelir mi
bilmem

Aksak Semâî

Yâr olmayacak câm u safâyı çekemez
dil

Darb-i Fetih

Zahm-ı sinem hançer-i zerkâr bilmez
kim bilir

Çenber

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****HÜSEYİNİ AŞİRAN**

Baktıkça hüsn ü ânına hayrân olur
âşıkların

Lenk Fahte

Bî-hûş olurum nâz ile reftârı gö-
rünce

Hafif

Cemâlin şem'ine pervâne gönlüm

Curcuna

Reng-i alı ruhundan almış gül

Aksak Semâî

Şarab iç kızarsın ruhun gülleri

Yürük Semâî

HÜZZAM

Açıldı verd-i nevbahar bülbülleri

etsin def'i gam

Aksak Semâî

Ah eyle gönül vuslat-ı cânan ise

maksud

Sengin Semâî

Derdim izhar edemem bezm-i şarâb

olmayacak

Hafif

Dil veridğin ol çeşm-i siyah-meste

ışittim

Yürük Semâî

Enderûnî Vâsıf

Ey hüsn-i camal âleme sen darb-ı

meselsin

Aksak

Var iken sende bu âyine gibi sine-i

sâf

Evsat

Enderûnî Vâsıf

İSFAHAN

Sanma açıp sinemi şerh edecek

yârâ yok

Yürük Semâî

Mahmud Ragıp
Bey**KARCIĞAR**

Amâde olur zevk-ı Cem'e zümre-i

rinden

Aksak Semâî

Dil haste-i muhabbet dûcâr-ı hicr-i

cânan

Lenk Fahte

Feryâd ederim zülf-i siyahkârın

elinden

Fer'

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****KARCIĞAR**

Gam değil bana cefa ise eğer mu'-
tadın

Yürük Semâî

MAHÛRBÛSELİK

Aşık oldum ben yine bir âfet-i
mehpeykere

Çenber

Mest-i harab mirevem ez mey-i aşk'ı
zü'lû lâ

Yürük Semâî

Mireset ey cân bâd-ı bahârî Fer'
Kuhl-i işve hâk-ı pay-ı çeşm-i

fettanın senin

Aksak Semâî

MUHAYYER

Hengâm-ı safâdır yine sen nûş-i
mey eyle

Darb-ı Fetih

MUHAYYERKÛRDÎ

Ağuşa çekerdim seni pirâhenin
olsam

Yürük Semâî

Arz-ı niyazımız sana gerçi cemiledir
Dil-sûz eden ol âfeti tâb-ı maza-

Darb-ı Fetih

rımdır

Aksak Semâî

Hayli dem hicrinle sûzanken gönül
sevdiğim

Devr-i Hindi

Va'd eyliyecek vaslını dünya benim
oldu

Hafif

Enderûni Vâsıf

MUHAYYERSÛNBÛLE

Bir aşiret eylese ebrûlârin

Aksak

MÛSTEÂR

Ağlarım ağladığım yâra nümâyan
olmaz

Curcuna

Gönül der-bend-i geysû-yi
muanber olmak istermiş

Muhammes

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
NEVÂ		
Ey peri-i nağme erdir evce dek âvâzımı	Aksak Semâî	
Yine bağlandı dil bir nev-nihâle	Yürük Semâî	
NEVÂBÜSELİK		
Benefşe hatt-ı dildârın serinde kâkûl-ı anber	Çenber	
Ey gonca-i zîbâ-yı gülistân-ı tarâvet	Sengîn Semâî	
Ne gam u çevre ne lutf-i gâh-gâha mâiliz	Sengîn Semâî	
Ne geçti bir sözüm ol mest-i nâza	Yürük Semâî	
NEVÂKÜRDİ		
Açıldı sahn-ı gülşen çeng ü çengânelerle	Lehk Fahte	
Gül yüzün gülşende cânâ gösterirken gül güle	Aksak Semâî	
Hey hey diye hânendeler ettikçe terâne	Yürük Semâî	
Yâra dedim "Tab-ı mülden gül-gül olmuşsun yine"	Devr-i Revan	
NİHAVEND		
Ey hükümdar-ı muzaffer padişah-ı kâm-rân	Aksak Semâî	
NİHAVEND-İ KEBİR		
Hicr-i gül-ruhten mıdır ahın senin	Ağır Aksak	
RAST		
Cûyarla kûhsarda çağlardı kûhken	Zencir	
Durmaz işler ta ciğerden hançerinin yârasî	Sengîn Semâî	
Pâdişâhım oldu dünya gûssadan gamdan berî	Curcuna	

<u>Eserin Adı</u>	<u>Usûl</u>	<u>Güfte Sahibi</u>
SABÂ		
Bir lâhza nihân olsa o mahrû nazarımdan	Darb-ı Fetih	
dağıtma ey sabâ giysü-yi yârı	Evsat	
Gûş etti nâyı nâleler âğâze başladı	Yürük Semâî	
Kalmaz kararım o bût-i mekkârı görmesem	Aksak Semâî	
SAZKÂR		
Meclis-i meyde bu şeb bir âşıkân	Devr-i Hindi	
SEGÂH		
Ey gazi-i giti-sitan	Yürük Semâî	
SİPİHR		
Çıkmada âhım sıpihre yine ol şehnâz eder	Devr-i Revan	
Hâlet-i dili benzetemem hâlet-i sihre	Yürük Semâî	
Vardım yanaşım fûlk-i şarâb ile suyunca	Aksak Semâî	
SÛZİDİL		
Dil hasret-i vaslın ile nâlân gel efendim	Sengin Semâî	
Ey padişah-ı kâm-rân	Devr-i Revân	
SÛZNÂK		
Biyâ sâkî an mey ki hâl âverd	Yürük Semâî	
Dem-â-dem eylerim tahsil-i ilme şevk ile gayret	Sofyan	
Dil şekv-ı lebet müdâm dâred (ŞEK-İ LEBED)	Hafif	Hafız Şîrâzî
Ey şehenşah-ı cihan âh ile etmiş Lem Yezel	Ağır Aksak	
Ey vatan evlâdı "Sadık kahraman" ünvanlılar	Sengin Semâî	

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****SÛZNÂK**

Gözüme külhan olur sahn-ı gülistan

sensiz

Zencir

Kamer devr eyledikçe âsumânı

Aksak Semâî

N'eyledi gör bana ol mâh-u mehi

Sengîn Semâî

Serde hevâ-yı kâkül dilde hayâl-i

cânan

Lehk-Fahte

Vakf-ı râh-ı aşkın etmişken bütün

can ü teni

Ağır Aksak

Yenişehirli Avnî

ŞEDARABÂN

Şanına lâyük mıdır ey nâzenin

Devr-i Hindi

ŞEHNAZBÛSELİK

Bir nevcivandır âşub-i candır

Yürük Semâî

Enderûni Vâsîf

Feryâd ki feryâdımı gûş etmez o

sîmin-beden

Darbeyn

Gönül âdâb-ı bezm-i işreti fağ-

fûrdan görmüş

Evsat

Kul oldum bir cefakâra cihan

bağında gül-femdir

Yürük Semâî

Nâz etse n'ola cihana ol gül

Aksak Semâî

Ahmed Fasîh
Dede**TÂHİR**

Aşk elinden âşıkı câm ile sâhbâ

söyletir

Muhammes

Dil düştü yine şevk ile bir dil-

ber-i nâza

Remel

Dirîğ etmez mey-i cevri sunar

her lâhza cânanım

Aksak Semâî

Gördükçe tehi sâgarı çeşmim dola-

düştü

Yürük Semâî

Meyl etti gönül bir meh-i hurşîd-

tırâze

Remel

Eserin Adı**Usûl****Güfte Sahibi****TÂHİRBÜSELİK**

Bülbül gibi dem-be-dem olmaz
mıyım nağmezen

Aksak Semâî

UŞŞAK

Ben ben değilim ben dediğim
sensin hep

Ağır Düyek

Şeyh Mustafa
Nakşî

Kim bilir zor ile maksûduna reh-
râb-ı zafer

Aksak

Peymân-ı dilberâna inanmam kefil
ile

Sakıl

Severim gerçi seni, bana vefâkâr
olasın

Aksak Semâî

SONUÇLAR

- Tanzimat Dönemi'nde sosyal ve siyasi alanlardaki batılılaşma hareketleri ve ordunun tekrar düzenlenmesi yolundaki çalışmalar, askerî müziğin de dönemin gereklerine uygun olarak batıya yönelmesine neden olmuştur. Yeni orduya eşlik etmek amacı ile yıllardır var olan Mehterhane kaldırılmış, yerine Muzika-yı Hümâyûn kurulmuştur. II. Mahmud'un emriyle Avrupa'dan müzik öğretmenleri getirtilerek yeni tip orduya uygun Batı tarzında bir müziğin askerî öğrencilere öğretilmesi istenmiştir. Böylece Batı müziği ülkemize ilk "resmî" girişini Tanzimat yıllarında yapmıştır.

- Guiseppe Donizetti'nin geliştirdiği birlikte nota yazısı da değişti. O dönemlerde yaygın olarak kullanılan Hamparsum notası yerini batının porteli notasına bırakmıştır. Donizetti öncelikle Hamparsum notasını öğrenip, sonra bunu porteli notaya uyguladı ama Türk Müziği sesleri için hiçbir özel işaret koymadı. Bunun bir sonucu olarak o dönemden itibaren porteli nota kullanılmaya başlanmakta birlikte, uzun süre Türk Müziği'nin ihtiyaçlarını karşılayamamıştır.

- Muzika-yı Hümâyûn sadece orduya eşlik eden ve çalıştıran bir bando olarak kalmamıştır. Aynı zamanda pekçok çoksesli denemeler yapan ve o dönemde ülkeye gelen yabancı opera ve bale gruplarına eşlik eden bir orkestra görevini de üstlenmiştir.

Böylece ilk çokseslilik ve orkestra çalışmaları da, ülkede başlamıştır.

- Kanûnî Dönemi'nden beri Saray'da yabancılar tarafından sergilenen opera ve bale gösterileri; Tanzimat Dönemi'nde, Beyoğlu'nda açılan tiyatrolarla birlikte İstanbul halkına da sergilenmeye başlanmış ve büyük ilgi görmüştür. Hele bu gösterilere padişahın da

seyretmek için gelmesi bu ilgiyi daha da arttırmıştır. Bu gösterilerle birlikte şehir halkı da batı kültürünü biraz biraz almaya başlamıştır. Halka açık tiyatro ve opera gösterilerinde, önceleri Avrupa'dan gelen yabancı sanatçılar yer alırken; daha sonraları Türkler de bu konuda çalışmalar yapmaya başlamışlardır.

- O yıllarda Avrupa'da her hükümdarın sarayına bağlı bir saray tiyatrosu bulunuyordu. Sultan Abdülmecid bu konuda da batıdan geri kalmamak amacı ile Dolmabahçe Sarayı'nın karşısına, bugünkü İnönü Stadyumu'nun bulunduğu yere bir Saray Tiyatrosu yaptırmıştır.

- Tanzimat Dönemi'nde Klasik Türk Müziği zaman zaman bir köşede kalmakla birlikte dalma varlığını sürdürmüştür. Bunda dönem padişahlarının müzik anlayışlarının payı da büyüktür. Padişahlar her ne kadar daha önceki yıllarda olduğu gibi müziğimize eski itibarını göstermeseler de, daima himâye etmişlerdir.

- II. Mahmud müziğe çok düşkün ve kendisi de müzisyen olan bir padişah'tı. Batı müziğinin ülkemizde yer edinmesine yol açmakla birlikte Türk müziğini de seviyordu. Tanbur ve ney çaldığı gibi, besteler de yapmıştır. Hattâ acemaşîran makamında bestelediği marşı ona, "marş besteleyen ilk Türk" ünvanını kazandırmıştır.

Ancak Sultan Abdülmecid çok küçük yaşlardan itibaren piyano çalmaya başlamış ve Batı müziğini çok iyi öğrenerek bu müziği sevmiştir. Dolayısıyla onun döneminde Batı müziği Saray'da çok büyük bir ilgi görmüş, Türk Müziği ise varlığını pek sönük bir şekilde sürdürmüştür. Padişahlığı sırasında dönemin dünyaca ünlü müzisyenleri Saray'da ağırlanmış, Avrupa'dan pek çok piyano Saray'a getirtip eşleri ve çocuklarını Batı müziği öğrenmeye teşvik etmiştir. Çocukluğundan beri tanıdığı Donizetti'nin önerilerine uyarak Batı müziğinin Sarayda yerleşmesini sağlamaya çalışmıştır.

Sultan Abdülaziz Dönemi'nde ise; padişahın Batı müziğinden pek hoşlanmaması nedeniyle Türk Müziği biraz daha ön plana çıkabilmiştir. Kendisinin de bestelemiş olduğu Türk Müziği eserleri vardır.

- Osmanlı Sarayı'nda çoksesli müziğe ve operaya duyulan ilgi Tanzimat Dönemi ve sonrasındaki yıllarda da sürmüştür. Bu arada Muzıka-yı Hümayûn'da sadece erkek müzisyenler yetiştirilmemiş, sırf kızlardan kurulu bir bando ve orkestraya da yer verilmiştir.

Ayrıca sarayda "Kızlar Fanfarı" adı altında bir "Kız Bale Heyeti"de kurulmuş ve bunlar sarayda gösterilerini sergilemişlerdir.

- Tanzimat yıllarında klâsik yoldaki bestecilerimizin sayıları azalmakla birlikte, eser vermeye devam etmişlerdir. Ancak o dönemde Türk Müziğinin geleceğini Cumhuriyet sonrası yıllarda da etkileyecek olan bir akım başlamıştır : "Şarkı besteciliği." Bu akımla birlikte şarkı neredeyse en önemli form haline gelmiştir. O döneme kadar klâsik müzik bestecilerimiz çoğunlukla fasılı oluşturan peşrev, kâr, beste, ağır semâî, yürük semâî, saz semâîsi gibi eserler bestelemişler; şarkıya ise bir bestecinin tüm san'at ustalığını gösteremeyecek bir form olduğu için fazla itibar etmemişlerdir. Bu akımın başlamasında rolü büyük olan Hacı Arif Bey şarkıya; klâsik üslûbun ağır, yüklü anlatımından sıyrılıp, halkın daha kolay sevebileceği, sade, samimi bir form olarak önem vermiştir. Ancak şarkıya eskisinden daha değişik bir hava vermek ve sıkıcılıktan kurtarmak için bazı belirli kurallar getirmiştir. Şarkıyı dört mısralık kısıtlı çerçevesinde kurtarmak için, "nevzemin" adını verdiği altı veya sekiz mısralı, usûl geçkisi uygulanabilen, "değişmeli" şarkılar da bestelemiştir. Hacı Arif Bey böylece geçmişten uzaklaşarak, üslûp ve güfteyi işleyiş tarzı ile yeni bir tarz geliştirmiştir.

- Tanzimat Dönemi'nde Şehirli halk zevki ile Saray zevki iç içe girmiştir. Bu nedenle o dönem müziğine "Saray müziği" demek pek doğru olmaz. Müziğimiz Saray'ın duvarlarını aşarak topluma yönelmiştir. Kısaca o zamana dek "san'at için san'at" anlayışı ile yapılan müziğimiz, klâsik, ağır kalıplarından biraz olsun sıyrılarak, topluma yönelik "halk için san'at" anlayışını benimsemeye başlamıştır. Bunda Türk Müziğinin Saray'da gördüğü ilginin azalması baş rolü oynar.

- III. Selim'in padişahlığı sıralarında müziğimizde başlayan, kişisel duygulara önem veren ve romantik öğeler içeren klâsik müziğimiz Tanzimat Dönemi'nde bunu sürdürmüştür. Bestelenen eserlerdeki konular artık "İlâhî Aşk"tan çok bir insana duyulan aşkı içermek-

tedirler. Şarkı akımı ile birlikte bestecinin eserinde yer verdiği konular daha kişisel ve güfteler de Divan şairlerinden değil, zamanın şairlerinden seçilmiştir.

Kısaca Tanzimat Dönemi'nde müziğimiz, klâsik üslûbun o mesafeli ve ağır tavrından uzaklaşmış, duygular çok daha fazla öne çıkmıştır.

- Tanzimat Dönemi Türk Müziği bestecilerinin çoğu Saray'dan ve tekmeden yetişmiş, kültürlü insanlar olmakla birlikte dönem padişahlarının ilgisizliğine bir tepki olarak topluma yönelmişlerdir. Hattâ Dede Efendi bile Sultan Abdülmecid'in Türk Müziğinden pek anlamayıp, kendisinden basit ve anlamsız eserler bestelemesini istemesine dayanamayarak Hac'a gitmek bahanesiyle iki öğrencisini de yanına alarak saraydan ayrılması buna bir örnek olarak gösterilebilir.

- O dönemin şehirli halkı ülkeye gelen bu Batı akımını yadsılamakla birlikte, koşullar uygun olmadığı için eleştirilerini dile getirememişlerdir. Batı müziği zaman içinde benimsenmekle beraber yıllardır icrâ edilen, uzun deneyim ve birikimlerin bir sonucu olan müziğimiz de, sönük bile olsa, varlığını sürdürmüştür. Bestecilerimiz (Dede Efendi, Zekâi Dede, Dellâlzâde İsmail Efendi ...) klâsik üslûpta eserler vermeye devam etmişlerdir. Bunun yanında Hacı Arif Bey, Sermüezzîn Rif'at Bey ve arkadaşlarının Saray'da kalarak fasıl faaliyetlerini sürdürdükleri ancak bazı eserlerinde eski klâsik çizgiden ayrılan yönleri rastlandığı görülmektedir.

Halk her ne kadar yeni tarz müziğe alışsa da, yine de yıllardan beri kâsik, ince üslûplu müziğimizle kulak zevki gelişmiş çevreler bunu hoş karşılamamış, hattâ biraz da basit bulmuşlardır.

- Tanzimat Dönemi'ne kadar Türk Müziği, "usta-çırak" sistemi ile yapılan çalışmalarla varlığını sürdürüyordu. Batıya yönelişlerle birlikte müziğimiz de daha metodik bir hale gelmiş, nazarî çalışmalarımız ve bestelenen eserler daha sistemli bir şekilde devam etmiştir.

- Tanzimat Dönemi ile birlikte Batı tarzında eser veren müzisyenlerimiz de olmuştur (Dikran Çuhacıyan, Mehmet Ali Bey, Notacı Emin Efendi ...). Bu çalışmalar sırasında makam kurallarına uygun Batı formlarında eserler de ortaya çıkmıştır.

- Bazı bestecilerimiz Saray'da tekrar Türk Müziğine ilgi duyulması amacı ile dönem padişahlarına methiyyeler bestelemişler ve bu suretle onların müziğimize olan ilgisizliklerini biraz olsun yok etmeye çalışmışlardır.

- Dönem'in bestelenen güfteleri incelendiğinde daha çok o dönemin güftecilerinden seçilmiş oldukları görülmektedir. Bununla birlikte Dîvan şairlerinin şiirlerinin de güfte olarak bestelendiği dikkati çekmektedir. Tanzimat'ta klâsik müziğimizin topluma yöneldiği ve onun beğenilerine cevap verecek şekilde ağır uslûbundan uzaklaştığı düşünülecek olursa, az da olsa Dîvan şairlerinin eserlerinin güfte olarak bestelerde yer alması Divan şiirinin halka ulaştırılması yönünden önem teşkil etmektedir.

KAYNAKLAR

- ADLİM, Güzide; Muzıka-yı Hümâyûn ve Donizetti Paşa, İ.T.Ü. Türk Musıkisi Devlet Konservatuarı Bıtirme Ödevi, İstanbul 1989.
- ANA BRİTANNİCA; Genel Kültür Ansiklopedisi, Hürriyet Yayıncılık, cilt : 22, 1994.
- AND, Metin; Tanzimat ve İstibdat Dönemi'nde Türk Tiyatrosu, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Mars Basımevi, I. Baskı, Ankara, 1972.
- AKKUTAY, Ülker (Yrd.Doç.Dr.); Enderûn Mektebi, Gazi Üniversitesi Basın-Yayın Yüksek Okulu Basımevi, Ankara 1984.
- AKSÜT Sadun; 500 Yıllık Türk Musıkisi Antolojisi, Türkiye Yayınevi, İstanbul 1967.
- ALİ Rıza Bey (Bahıkhane Nâzırı); Bir Zamanlar İstanbul, Tercüman, 1001 Temel Eser.
- ÇALIŞIR, Feridun; Türkiye'nin İlk Bandosu K.K.K. Bando ve Armoni Musıkası, Ankara 1972.
- Defter Dergisi; Sonbahar Yıl: 7 Sayı:22, İstanbul 1994.
- GAZİMİHAL, M.Ragıp; Türk Askerî Muzıkaları Tarihi, Maarif Basımevi, İstanbul 1995.
- GAZİMİHAL, M.Ragıp; Türkiye-Avrupa Musikî Münasebetleri, Numune Matbaası, cilt : 1, İstanbul 1939.
- Hayat Tarih Mecmuası; Ören Basımevi, cilt : 1, sayı : 1, İstanbul 1977.
- Mecmua-i Ârifî; İbrahim Efendi Matbaası, Hicrî : 1290, Muharrem 17.
- ÖNEY, Feridun; İ.T.Ü. Türk Müziği Devlet Konservatuarı Lisans Ders Notları, 1995.
- ÖZALP, Nazmi (Dr.); Türk San'at Musıkisinin Yakın Geçmiş Tarihi-çesi ve Rüşen Ferit Kam, TRT Müzik Dairesi Başkanlığı, yayın no : 34, Basılı Yayınlar müdürlüğü yayın no : 200, Ankara 1986.

- ÖZALP, Nazmi (Dr.); Türk Musikîsi Tarihi (Derleme), TRT Müzik Dairesi Başkanlığı yayın no : 34, Basılı Yayınlar Müdürlüğü yayın no : 200, cilt : 1-2, Ankara 1986.
- ÖZTUNA, Yılmaz; Osmanlı İmparatorluğu (Türk Ansiklopedisi'nin XXVI. Cildinden Ayrı Baskı), Millî Eğitim Bakanlığı Devlet kitapları, Millî Eğitim Basımevi, Ankara 1977.
- ÖZTUNA, Yılmaz; Türk Musikîsi Ansiklopedisi, Millî Eğitim Basımevi, 2. Baskı, cilt : 2, İstanbul 1969.
- ÖZTUNA, Yılmaz; Türk Musikisinde Teknik ve Tarih, Kent Basımevi, 1987.
- ÖZTUNA, Yılmaz; Türk Bestecileri Ansiklopedisi, Hayat Neşriyatı.
- SEVENGİL, R.Ahmet; İstanbul Nasıl Eğleniyordu, İletişim Yayınları, İstanbul.
- SEVENGİL, R.Ahmet; Opera San'atı ile İlk Temaslarımız (Türk Tiyatrosu Tarihi 2), Maarif Basımevi, İstanbul 1959.
- SEVENGİL, R.Ahmet; Türk Tiyatrosu Tarihi 4 (Saray Tiyatrosu), Devlet Konservatuvarı Yayınları Serisi, Millî Eğitim Basımevi, İstanbul 1962.
- SÖZER, Vural; Müzik ve Müzisyenler Ansiklopedisi, Atlas Kitabevi, Tan Gazetesi ve Matbaası, İstanbul 1964.
- TALU, (Kuruoğlu) Pervin; XIX. yy.da Türk Müziğinin Değişik Yönleriyle İncelenmesi, Güzel San'atlar Ana San'at Dalı Musiki San'at Dalı, Türk San'at Müziği Alanı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1989.
- Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi; İletişim yayınları, cilt : 5, İstanbul 1986.
- Tarih ve Edebiyat Mecmuası; Doğan Matbaası, sayı 7, İstanbul 1979.
- Théma Larousse; Tematik Ansiklopedi, Milliyet, cilt : 6, İstanbul 1993-1994.
- TRT T.S.M. Sözlü Eserler Repertuarı; Hazırlayan Tarık KİP, 1986 Ankara.
- TURA, Yalçın; Türk Müsikisinin Mes'eleleri, Pan Yayıncılık, 1. Baskı, İstanbul 1988.
- ÜNGÖR, Etem; Türk Marşları, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, seri : 4, sayı : A 3, Ankara 1966.

ÖZGEÇMİŞ

1969 yılında Kastamonu'da doğdu. 1980 yılında Mehmet Karamancı İlkokulu'nu, 1986 yılında Suadiye Lisesi'ni bitirdi. Aynı yıl İ.T.Ü. Türk Musikîsi Devlet Konservatuarı Temel Bilimler Bölümü'ne girdi. Konservatuvar eğitimi sırasında özel piyano dersleri aldı. 1991 yılında buradan mezun oldu. Halen İ.T.Ü. Sosyal bilimler Enstitüsü Musikî Sanat Dalı Türk San'at Müziği alanında Yüksek Lisans yapmaktadır.

Gülay KARMAHMUTOĞLU

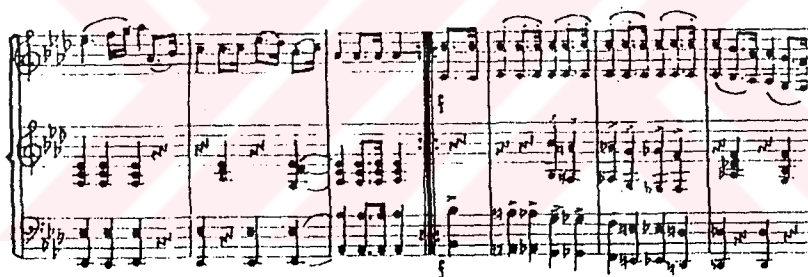
EKLER

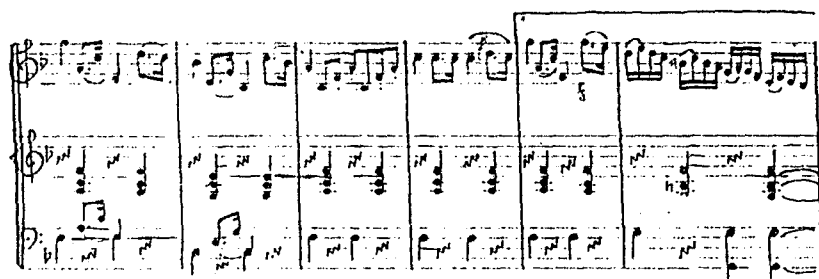
EK-1

C. Donizetti: Mecidiye Marşı

والله اعلم بحقيقة شهادته
 ادرين امير تيمورلار اولاد اولارده شهبه خنجرده
 دوزم سلطانين ندوك مارشيه سولماي
 ادرين امير تيمورلار اولاد اولارده شهبه خنجرده
 دوزم سلطانين ندوك مارشيه سولماي

Tempo di Marcia

D.C

Aziziye Marşı — Guatelli

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 قَسَمًا بِسُلْطَانِ عِلِّيَّ الرَّحْمَنِ عَالِمِ الْغُيُوبِ
 بِرَأْسِهِ الْوَهْدَانِ

Tempo di marcia

Trio

This musical score is for a Trio section, featuring a piano accompaniment and a violin part. The score is written in 3/4 time and consists of six systems of music. The first system includes a first ending marked with a '1' and a second ending marked with a '2'. The piano part is characterized by dense, rhythmic chordal textures, while the violin part provides a melodic line. The score concludes with a 'D.C.' (Da Capo) instruction.

D.C.

[illegible]

اسامی و منبر کلمہ انوار و آثار

[illegible]

بعض ایضاحات

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

عند انقضاء راسخ

[illegible]

بيان اجرت مال متوعه

Naum Tiyatrosunun Hicri 1268 (Milâdi 1852) yılı kış mevsiminde vereceği operalar için bastırdığı ilân.

سلطان محمود خانہ فی عصر بزرگ نظام بدیستندتی سقاقتظیم بر طرفی اینک جاس

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ